

Міністерство освіти і науки України
Вінницький торговельно-економічний коледж
Київського національного торговельно-економічного університету



*Системні та структурні виклики в сфері
управління та адміністрування в умовах
європейської інтеграції України*

*(System and Structure Challenges in the Sphere of
Management and Administration in Terms of European
Integration of Ukraine)*

**ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
Міжнародної студентської (Інтернет)
науково-практичної конференції
(International Practical Internet-
Conference)**

27 січня 2017 року

Вінниця 2017

Системні та структурні виклики в сфері управління та адміністрування в умовах європейської інтеграції України: збірник матеріалів Міжнародної студентської (Інтернет) науково-практичної конференції. – Вінниця:

У збірнику матеріалів **Міжнародної студентської (Інтернет) науково-практичної конференції** розглядаються питання:

1. *Реформування у сфері управління державними фінансами в контексті європейської інтеграції України.*
2. *Бізнес-адміністрування в процесі європейської інтеграції України.*
3. *Європейська інтеграція та загрози національним інтересам України.*
4. *Кадрова політика підприємств в умовах європейської інтеграції України.*
5. *Зовнішньоекономічна діяльність в умовах європейської інтеграції України.*
6. *Державна політика в сфері регулювання конкуренції; конкурентні переваги підприємств в умовах європейської інтеграції України.*
7. *Ефективність корпоративного управління та соціального розвитку України на шляху до європейської інтеграції.*
8. *Європейська інтеграція у банківській, фінансовій та інвестиційній сферах.*
9. *Актуальні проблеми і перспективи бухгалтерського обліку в умовах європейської інтеграції України.*

The main issues for discussion:

1. *Reformations in the sphere of managing public finances in the context of European integration of Ukraine.*
2. *Business Administration in the process of European integration of Ukraine.*
3. *European integration and the threats to the national interests of Ukraine.*
4. *Staff policies of enterprises in terms of European integration of Ukraine.*
5. *Foreign economic activity in terms of European integration of Ukraine.*
6. *Public policy in the sphere of competition regulation; competition advantages for enterprises in terms of European integration of Ukraine.*
7. *The efficiency of corporate management and social development of Ukraine on the way to European integration.*
8. *European integration in the banking, financial and investment sectors.*
9. *Critical current issues and prospects in accounting in terms of European integration of Ukraine.*

Редакційна колегія:

Голова редакційної колегії – Балицька В.Є., директор ВТЕК КНТЕУ

Відповідальний секретар – Савлук Л.І., завідувач навчально-методичного кабінету

Шилов А.В., Вітюк А.М. – викладачі інформатики та комп'ютерної техніки.

Шановні студенти-учасники Міжнародної студентської (Інтернет) науково-практичної конференції «Системні та структурні виклики в сфері управління та адміністрування в умовах європейської інтеграції України»!

А. Дістервег зазначав: «Без прагнення до наукової роботи учитель неминуче потрапляє під владу трьох педагогічних демонів: механічності, рутинності, банальності».

Вам зустрілися кращі викладачі, які ведуть дорогами наукових пошуків та звершень. Ви подорожуєте країною знань в навчальних закладах, які вибрали правильний та достойний сучасної людини вектор формування майбутнього фахівця.

Життя Вінницького торговельно-економічного коледжу КНТЕУ – це шлях сучасного навчального закладу, оснащеного новітніми навчальними технологіями, креативними педагогічними ідеями, наповненим добрими справами, цікавими подіями, хвилюючими зустрічами, мудрими вчинками, щирими переживаннями; це якісний навчальний процес, науково-пошукова робота, художня самодіяльність, волонтерська робота, гуртки, олімпіади, спортивні досягнення, зустрічі, екскурсії, майстер-класи, змагання, конкурси – і звичайно, перемоги.

Ми працюємо за принципом СТУДЕНТОЦЕНТРИЗМУ!

Важливим результатом роботи колективу є ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК INTERNATIONAL RATING OF PRODUCTS AND SERVICES від 26 жовтня 2016 року згідно з критеріями Національного рейтингу якості товарів і послуг про визнання Вінницького торговельно-економічного коледжу КНТЕУ «КРАЩИМ ПІДПРИЄМСТВОМ 2016 року» та нагородження «ЗІРКОЮ ЯКОСТІ».



*З шаною та повагою до Вас та Вашої праці
Валентина Євгеніївна Балицька,
директор ВТЕК КНТЕУ*

№ за пор	Учасник	Тема виступу	Сторінка
1.	Antonina Pashchenko, Student, Bachelor of Science Ming Chuan University. науковий керівник: Бабій Л.С.	The Impact of Ethnic Identity on Asian Consumers' Preferences on Product Presentation	8
2.	Scott Arnold, Університет - USC (University of Southern California).	Crypto currency an Ukraine	10
3.	Посвятенко Вероника, студентка магістратури Варшавського університету туризму і рекреації, науковий керівник: Бабій Л.С.	Євроінтеграційний досвід Польщі	11
4.	Бойдаченко Павло, студент Ягеллонського університету, Польща, Кравчук Тетяна, студентка ДонНУ імені Василя Стуса	Проблеми конкурентоспроможності вітчизняних підприємств в контексті євроінтеграції економіки України	14
5.	Яворська Діана, студентка університету UNIKASSEL, м. Касель, Німеччина, науковий керівник: Дудник Л.В..	Корпоративне управління та захист прав інвесторів в Україні	16
6.	Номеровська Аліна, Мандибура Марія, студенти Вінницького торговельно - економічного коледжу КНТЕУ	Державна політика в сфері конкуренції в умовах європейської інтеграції України	19
7.	Стецюк Артем, студент Вінницького торговельно- економічного коледжу КНТЕУ	Інвестиційна діяльність банків – запорука розвитку реального сектору економіки в умовах євроінтеграції	22
8.	Костюк Вікторія, студентка Вінницького торговельно- економічного коледжу КНТЕУ	Показники фінансової безпеки України та країн ЄС	24
9.	Хрипко Ольга, студентка Вінницького торговельно- економічного коледжу КНТЕУ, науковий керівник: Петрань С.В.	Європейська інтеграція у банківській та фінансовій системах України	25
10.	Кручко Вікторія, студентка Вінницького торговельно- економічного коледжу КНТЕУ, науковий керівник: Трубляк Г.М.	Система мотивації управлінського персоналу підприємства	28
11.	Дибська Карина, Ніколаєнко Мирослава, студенти Вінницького торговельно- економічного коледжу КНТЕУ, науковий керівник: Кислинська І.І.	Актуальні проблеми і перспективи бухгалтерського обліку в умовах європейської інтеграції України	30
12.	Побігай Катерина, студентка Вінницького торговельно- економічного коледжу КНТЕУ, науковий керівник: Волинець О.О.	Зміни податкової політики як фактор впливу на діяльність підприємств в Україні	33

13.	Лавренюк Вікторія , студентка Вінницького торговельно- економічного коледжу КНТЕ, науковий керівник: Волинець О.О.	Актуальні питання автоматизації бухгалтерського обліку в Україні	35
14.	Матіск Галина , студентка Вінницького торговельно- економічного коледжу КНТЕУ, науковий керівник: Бабій Л.С.	Мета євроінтеграції України	37
15.	Хижняк Анна , студентка Вінницького торговельно-економічного коледжу КНТЕУ, науковий керівник: Бабій Л.С.	Проблеми і перспективи розвитку національної економіки України в умовах європейської інтеграції	39
16.	Ніходовська Олена , Медведчук Діана , студентки Вінницького торговельно- економічного коледжу КНТЕУ, науковий керівник: Віниковецька Ж.С.	Європейська інтеграція у банківській, фінансовій та інвестиційній сферах	40
17.	Готка Анастасія , студентка Вінницького торговельно- економічного коледжу КНТЕУ, науковий керівник: Трубляк Г.М.	Інструменти реалізації кадрової політики	43
18.	Нагуляк Юлія , студентка Вінницького торговельно- економічного коледжу КНТЕУ; Науковий керівник: Бевза С.С.	Диверсифікація експорту та збільшення його товарного асортименту	45
19.	Газдюк Альона , студентка Вінницького торговельно- економічного коледжу КНТЕУ, науковий керівник: Солоненко Л.М.	Конкурентоспроможність торговельних підприємств в умовах поглиблення євроінтеграційних відносин	47
20.	Терещенко Людмила , студентка Вінницького торговельно- економічного коледжу КНТЕУ, науковий керівник: Кублінська І.А.	Європейська інтеграція закладів ресторанного господарства: тенденції, особливості та відмінності	50
21.	Акажанова Леся , студентка Вінницького торговельно- економічного коледжу КНТЕУ	Формування іміджу підприємства ресторанного бізнесу як складова бізнес-адміністрування в процесі європейської інтеграції України	53
22.	Кошова Наталія , студентка Вінницького торговельно- економічного коледжу КНТЕУ, науковий керівник: Кублінська І.А.	Стратегії бізнес-адміністрування сучасних закладів ресторанного господарства	55
23.	Юхимішина Діана , студентка, науковий керівник: к.е.н.Бойда С.В., Чернівецький національний університет ім. Ю. Федьковича	Транскордонне співробітництво як чинник євроінтеграційних процесів	57
24.	Вакуленко Тетяна , студентка, науковий керівник: к.е.н. Бойда С.В.,	Проблеми та тенденції інтеграційної політики України	60

25.	Чернівецький національний університет ім. Ю. Федьковича Попова Анастасія , студентка, науковий керівник: к.е.н. Бойда С.В., Чернівецький національний університет ім. Ю. Федьковича	Проблеми залучення іноземних інвестицій в економіку України	63
26.	Перегіняк Надія , студентка, науковий керівник: к.е.н. Бойда С.В., Чернівецький національний університет ім. Ю. Федьковича	Тенденції зовнішньої торгівлі українськими товарами в умовах поширення глобалізаційних процесів	65
27.	Фісюк Катерина , студентка, науковий керівник: к.е.н.Бойда С.В., Чернівецький національний університет ім. Ю. Федьковича	Участь України у світових процесах глобалізації	68
28.	Фурман Дар'я , студентка Вінницького торговельно- економічного інституту КНТЕУ	Сучасні інформаційні системи і технології у діяльності банків	72
29.	Смельцер Вікторія , студентка Вінницького коледжу НУХТ, науковий керівник: Струс Л.А.	Корпоративна соціальна відповідальність як чинник підвищення ефективності діяльності підприємства	74
30.	Кицай Анастасія , студентка Хмельницького торговельно-економічного коледжу КНТЕУ, науковий керівник: к.е.н. Гриценко О.М.	Проблемні питання діяльності пенсійного фонду України	77
31.	Лотко Карина , студентка Хмельницького торговельно-економічного коледжу КНТЕУ, науковий керівник: к.е.н. Гриценко О.М.	Державний борг України: оцінка та прогнози	79
32.	Шостацька Катерина , студентка Хмельницького торговельно-економічного коледжу КНТЕУ, науковий керівник: к.е.н. Гриценко О.М.	Теоретичні аспекти фінансового механізму	82
33.	Лелюк Віталій , студент Хмельницького торговельно-економічного коледжу КНТЕУ, науковий керівник: к.е.н. Гриценко О.М.	Фінансова система – невід'ємна складова економічного процесу країни	84
34.	Божко Марина , студентка Навчально-наукового інституту бізнес-технологій «УАБС» СумДУ	Інновації як передумова конкурентоспроможності вітчизняних підприємств в умовах європейської інтеграції	87
35.	Зимогляд Аліна , студентка Навчально-наукового інституту бізнес-технологій «УАБС» СумДУ	Проблеми залучення іноземних інвестицій в національну економіку України	88

36.	Мельник Діана, студентка, науковий керівник: Малик О.В., к.е.н., Хмельницький університет управління та права	Роль лідерства в успішному функціонуванні організації	90
37.	Добровольська Валерія, Куделя Богдана, студенти Могилів-Подільського технологічно-економічного коледжу ВНАУ	Удосконалення організації обліку бюджетних установ в умовах європейської інтеграції України	92
38.	Шевчук Наталія, Юзькова Інна, студенти Вінницького торговельно- економічного коледжу КНТЕУ, науковий керівник: Грибанова О.О.	Актуальні проблеми розвитку аудиту в умовах європейської інтеграції України	94
39.	Усатюк Світлана, студентка Вінницького коледжу НУХТ, науковий керівник: Лозовська Н.М.	Стратегічне планування – актуальне питання в розвитку підприємств	96

Antonina Pashchenko,
Student, Bachelor of Science
Ming Chuan University,
науковий керівник: **Бабій Л.С.**

THE IMPACT OF ETHNIC IDENTITY ON ASIAN CONSUMERS' PREFERENCES ON PRODUCT PRESENTATION

The Social Identity theory has been consistently used when studying how ethnic minorities react to certain advertisements whether printed or on e-commerce websites. To date, research exploring the parameters of race and ethnicity has tended to treat members of ethnic minority racial groups as homogenous collectives who uniformly and consistently exhibit same-race in group preferences.

Keywords: ethnic identity, race, media images, product preference, product presentation.

Joseph E. Trimble and Ryan Dickson define the term Ethnic Identity in the following way: *ethnic* has Latin and Greek origins – *ethnicus* and *ethnikas* both meaning nation. *Ethos*, means custom, disposition or trait. *Ethnikas* and *ethos* can mean a group of people (nation) living together and sharing common customs. The second part of the construct, *identity*, originates from Latin and is derived from the word *identitas*; it is formed from *idem* meaning *same*. The term is often used to express the notion of likeness and sameness. More precisely another scientist clarifies identity as “the sameness of a person or thing at all times in all circumstances; the condition or fact that a person or thing is itself and not something else”. Phinney defines ethnic identity as “a self-constructed understanding of oneself in terms of one’s cultural and ethnic background and the attitudes and feelings associated with that background” [4, p. 189].

As applied to an advertising spokesperson or product endorser, the source should be perceived as having product expertise, likeable, trustworthy, physically attractive, believing in the product and similar to the audience [3]. Whittler (1989) examined college students’ reactions to storyboard advertisements that contained actors of different races [6]. In his findings, African-American participants perceived themselves as more similar to African-American than to white actors. As a result, he suggests that model ethnicity in an advertisement “may lead the consumers to perceive similarity or dissimilarity with the model”. On the other hand, if the models are of different ethnicity, their advertisements may be perceived as untrue and consumers may not agree with the message or in the product being endorsed by that model. Based on similar findings, it is believed that consumers will be more willing to purchase products if they can positively identify with models of similar ethnicity. Although advertisers are ultimately interested in the likelihood of product purchase (the desired behavioral response to the ad), hierarchy of effects models underscore the importance of understanding consumers’ underlying attitudes (affective response) and belief (cognitive response) regarding the advertisement overall and its various components [3].

The Social Identity Theory is therefore, the most appropriate theoretical framework that can be used as a source of reference for the current study. With the use of Phinney’s (1999) Multigroup Ethnic Identity Measure to measure Ethnic Identity in our research, we will be counting on a reliable scale for data analysis [4].

To carry out this research, the focus was on Asian consumers’ perceptions on product presentation. This study’s target sample mostly came from Taiwanese respondents. However, it was expected that respondents from other Asian countries would respond as the survey was carried out online. Private messages were sent to

Facebook friends attaching the link to the survey and they shared the survey to their friends, causing a snowball effect.

This research focused primarily on Asian consumers, particularly Taiwanese residents. Therefore, one big concern was their comfort while cooperating with the researchers. The purpose of this study was to investigate whether there is a relationship among demographics, social identity and perceptions of purchasing intentions among Asian consumers. 334 responses were collected of which 11 were excluded due to insufficient information provided and a few because they do not pertain to the desired target market (Asian respondents). Therefore there were 322 valid responses which consisted of Taiwanese and non-Taiwanese respondents. Of the sample, 61% were women and 82% of total respondents were between 18 to 30 years of age.

The current study supports previous research findings in the ethnic advertising field. In a study carried out by Lee et al. (2013), strong Asian ethnic identifiers found the ads with Asian ethnic spokespersons more favorable than the ads with white spokespersons [2].

The findings of this study suggest that with the use of the Social Identity Theory as a tool, in homogeneous societies such as that of Taiwan, Asian models are more effective than that of Caucasian models. Previous studies in the USA have used the Social Identity Theory to provide a theoretical framework which would help marketers understand their consumers better in terms of attitudes, willingness to buy and purchase intention behavior. Similar approaches of testing have been used by using both Asian and Caucasian models to advertise different products. However these studies have been carried out with minority groups in the United States but have not been carried out in homogeneous societies. Chang (2014) stated that whether featuring western models in advertising in East Asia is effective, is an important and thus far unanswered question [1]. This research has proven that indeed social identity plays a major psychological role in Asian consumers' preferences on product presentation.

References:

1. Chang, C. (2014). Why do Caucasian advertising models appeal to consumers in Taiwan? *International Journal Of Advertising*, 33(1), 155-177. Doi: 10.2501/IJA-33-1-155-177
2. Lee, Y., Liu, Y., & Lee, T. (2013). Effects of Ethnic Identity on Perceived Advertisers' Motives
3. in Values Advocacy Advertising. *Journal of Promotion Management*, 19(5), 583-604. Doi:10.1080/10496491.2013.829158
4. Mowen, J. C. (1987). Consumer behavior, Macmillan Publishing Company, New York.
5. Phinney, J., & Ong, A. (2007). Conceptualization and Measurement of Ethnic Identity: Current
6. Status and Future Directions. *Journal of Counseling Psychology*, 54(3), 271-281.
7. Roberts, R., Phinney, J., Masse, L., Chen, Y., Roberts, C., & Romero, A. (1999). The structure of ethnic identity in young adolescents from diverse ethnocultural groups. *Journal of Early Adolescence*, 19, 301-322.
8. Whittler, T. (1989). Viewers Processing of Actors' Race and Message Claims in Advertising and Stimuli. *Psychology and Marketing*, 6(4), 287-309.

CRYPTO CURRENCY AN UKRAINE

Since before contact with the West, people on the island of Yap, in the Pacific, used large stone circles (Rai stones) as a form of currency. These stones were very large, up to four meters across, so physically moving them was impractical. To make exchanges, they would verbally exchange ownership of various stones. For example, “I would like to buy your cow. I’ll give you that stone circle over there by the tree, which Alex gave me yesterday.”

Once when transporting a large Rai Stone between two islands, the boat was caught in a storm and the stone sank into the ocean. However, it was decided that it was still legal tender, and people bought goods paying for them with “that stone at the bottom of the ocean” that no one could see.

While this system sounds crazy, our current currency system is not much different. We exchange incredibly intricate pieces of paper that on their own are worth very little, but we understand, or at least assume, that these papers represent the ownership of some gold or silver in a bank somewhere.

But we know this is not really the case. It has been many generations since any paper currency had a true 1:1 relationship with any precious stone. This makes our currency extremely susceptible to inflation and fluctuations in the international market, and this was made especially clear when the Hryvnia crashed in 2014.

As governments become less able, or less willing, to ensure the stability of their currencies, perhaps it is time to look to alternative sources of exchange.

Let us think again about the island of Yap and imagine a different form of exchange. Let us imagine that instead of exchanging verbal ownership of giant stones, that they carved records of each transaction into the stones. At the start of the system every member of the tribe was given 100 ‘karma’, and they could give that karma away in exchange for goods.

Sergey buys a cow from Alex for 50 karma. Carve “Sergey gives Alex 50 karma” onto the stone. Alex buys a necklace from Dima. Carve “Alex gives Dima 10 karma” onto the stone. Dima buys some eggs from Sergey. Carve “Dima gives Sergey 15 karma” onto the stone.

Once something was carved into the stone it is available for everyone to see, and could never be removed. Over the years the list of trades would grow longer and longer. Before any new trade, they would review the entire ledger to make sure the trader had enough karma to give.

This system would be a very primitive realization of digital currencies, or cryptocurrencies, such as BitCoin. BitCoins use a “block-chain”, which is an ever growing public ledger of all bitcoin transactions, which is reviewed before any Bitcoins can be exchanged.

Aside from the technology that makes them possible, there are two key aspects of cryptocurrencies:

1 - They are decentralized. Instead of a bank checking that Alex has enough money in his account to send to Sergey, an army of computers, each owned by a different person from around the world, makes the verification. Alex’s money isn’t anywhere. It is everywhere.

2 - Digital currencies are perhaps the purest form of “currency”. They do not even pretend to represent any gold or tangible assets. Bitcoins are not inherently worth anything, not even as paper that can be used to start a fire. The only thing that gives them value is people’s willingness to exchange them for goods and services.

Currently these cryptocurrencies exist merely as a novelty or interesting case studies. They have yet to be used as an actual currency on any meaningful scale.

While there are still several problems with cryptocurrencies that would need to be resolved before they could realistically be used, they offer a few interesting advantages over traditional currencies.

1 - Because they are decentralized, they are less prone to fluctuation due to political events. Similarly they are immune to government tampering or seizure.

2 - As cryptocurrencies are by nature digital, it is both fast and cheap to transfer cryptocurrency to anyone anywhere in the world.

Interestingly, Ukraine is now in a particularly good position to start adopting these alternative currencies for several reasons:

1 - Ukrainians have little faith in the official currency and financial institutions, and rightly so. In recent years the Hryvnia has suffered severe fluctuations, and just recently the government had to take control of Privat Bank. It is very common for Ukrainians to store their wealth in Dollars or Euros, so Ukraine is already a multi-currency economy.

2 - The Ukrainian government is not in a position to prevent the adoption of a new currency. A significant amount of the Ukrainian economy takes place in local markets and it mostly unregulated.

3 - There are many Ukrainians working abroad, sending money to their families back home. These transfers are generally very slow (taking several days), or at a significant cost. Currently a Bitcoin transfer to anyone in the world will take about an hour, and the cost is minimal (currently a fraction of a US Dollar).

These first three points would be true for most developing countries, but Ukraine has more factors that make it posed to adopt a crypto currency.

4 - Ukraine has great IT infrastructure. In most Ukrainian population-centers, reliable internet service, a requirement for using digital currencies, is both affordable and of high quality.

5 - Perhaps most importantly, Ukraine has a thriving IT industry. There are many Ukrainians with the skill and experience necessary to solve the remaining technical problems with cryptocurrencies to make them viable, to ensure they answer the needs of the Ukrainian economy, and to promote their adoption.

In summary, Ukraine would be well served to adopt a new currency, one that is much more stable, immune to political influence, and easy to transfer from abroad. Cryptocurrencies, as they exist now, may not be the answer, but Ukraine is in the ideal position to create and adopt the next economic system.

Посвятенко Вероніка,
студентка магістратури Варшавського
університету туризму і рекреації,
науковий керівник: **Бабій Л.С.**

ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИЙ ДОСВІД ПОЛЬЩІ

Євроінтеграційний досвід Польщі багато в чому цікавий для України. Польща і Україна мають схожий історичний досвід, так як були розділені між сусідніми державами. Польща, як і Україна, на початку 90-х років минулого сторіччя була

однією із самих бідних європейських країн з вибухонебезпечними соціальними обставинами. Обидві держави мали схожу економічну структуру та поляризовану соціальну систему. В кінці кінців, і поляки, і українці мають схожий менталітет, який визначає їх погляди на життя.

Все почало змінюватися із крахом соціалістичної системи. І Україна, і Польща вибрали європейський шлях розвитку. Однак, коли для українців це носило декларативний, частіше всього кон'юктурний характер, то поляки підійшли до євроінтеграційних процесів значно відповідальніше. І вже починаючи з початку 90-х років минулого сторіччя Польща почала шлях просування в Європу. Причому, і суспільство, і держава в позитивній оцінці євроінтеграції були солідарні.

Цього курсу притримувалися всі польські уряди незалежно від партійної належності, а на референдумі про вступ в ЄС цей крок підтримало майже 75% поляків. Першим кроком польської євроінтеграції став розпад соціалістичної моделі міжнародних економічних зв'язків. На початку 1991 року було прийнято рішення виконкому Ради економічної взаємодопомоги (РЕВ), соціалістичної відповіді ЄС і НАТО, про саморозпуск в зв'язку із фактичним розвалом соціалістичного табору. Польща очікувала і надіялась на це рішення.

16 грудня 1991 року Польська Республіка і Європейське співтовариство підписують Європейську угоду, яка утворила політико-правову базу для інтеграції Польщі і ЄС. Вже в цій угоді закладався політико-економічний фундамент подальшого входження в спільноту європейських держав. По цій угоді передбачалося створення зони вільної торгівлі, лібералізація обміну послугами, обмеження втручання держави в економічну сферу.

Практичне здійснення даної стратегічної програми було покладено на польський уряд. Багатьом відоме прізвище творця польських економічних реформ Лешека Бальцеровича. Саме ця людина взяла на себе вагар непопулярних економічних і соціальних реформ, які при всій своїй початковій непопулярності в кінці кінців дозволили Польщі вийти в ЄС і досягнути нинішньої соціально-економічної стабільності.

При Бальцеровичі, якого рахують автором концепції економічної “шокової терапії” для Польщі, держава була усунута із основних сфер економічного життя. Наголос робився на розвитку малого і середнього бізнесу. Почалась бурхлива приватизація. Правда, на відміну від України, вона не носила ваучерного характеру. Державні підприємства продавалися за готівку, що дозволило мінімізувати корупційні ризики. Відкрився простір для іноземних інвесторів. Природно, що політика “затягування пасків”, визвала широку критику в польському суспільстві.

Але поставлена мета була досягнута. Коли в 1992 році зростання ВВП в Польщі складало 2,6%, то через три роки він виріс більш як в три рази. Всі ці ліберальні процеси дозволили Польщі виконати вимоги ЄС і наблизитися до членства в європейському клубі. Але, підкреслимо, цей процес розтягнувся на більш ніж десять років.

9 жовтня 2002 р. Європейська комісія рекомендувала десять держав-кандидатів до вступу в ЄС у 2004 році. В їх числі була і Польща. Внаслідок переговорів між старими і новими членами Євросоюзу кінцеве позитивне рішення було проголошено 13 грудня 2002 року, а 9 квітня 2004 року ця угода була затверджена Європейським парламентом. В цьому ж місяці відбулось підписання Угоди про приєднання.

Аналізуючи цей досвід, можна зробити висновки про плюси і мінуси польського інтеграційного процесу. На думку більшості аналітиків, до основних

негативних моментів відноситься необхідність відкриття кордонів для міграційних потоків, ліквідація деяких галузей промисловості і “втеча мізків”.

Демонтаж суднобудівельної, металургійної і вугільної промисловості, на який пішли під тиском суворих екологічних норм європейського законодавства, дійсно привів до збільшення безробіття і зростання соціальної напруги.

Однак, ці процеси в певній мірі були знівеліровані виходом Польщі на більш широкий ринок праці. Тепер висококваліфіковані польські спеціалісти отримали можливість працевлаштування в європейських країнах з більш високим рівнем заробітної плати: Англії, Ірландії, Данії, Голандії і Німеччини.

Безробіття поступово знизилося з 20% в 2004 році до 8,5% в 2014 р. Ці процеси привели до зростання заробітної плати. Її середній рівень піднявся з 2270 злотих(приблизно 688 доларів США) в 2004 році до 3800 злотих (1152 долари) в 2014 році. Не здійснилося і обіцяне євроскептиками підняття цін.

В певних сферах вони дійсно пішли вгору. В першу чергу це відноситься комунальних, юридичних і фінансових послуг, а також цін на суспільний транспорт. Але абсолютної кількості товарів підвищення не зачепило. Що відноситься до вигід, то їх список і вага для розвитку Польщі без сумніву більш високий. На першому місці тут стоять прямі дотації із бюджету ЄС. Вони йдуть на реалізацію двох пріоритетів – політики вирівнювання і підтримки сільського господарства. На ці два напрямки з моменту вступу в ЄС Польща вже отримала 85,3 млн.євро.

Коли хтось рахує, що таким чином здійснювався фінансовий диктат батьків – засновників Євросоюзу і фактична втрата державного суверенітету, то це помилка. Фінансові програми формуються польськими органами влади. А контроль зі сторони відповідних органів ЄС дозволяє звести до мінімуму корупцію.

Крім прямих бюджетних інвестицій, слід відмітити зростання іноземних інвестицій. Так, за період 2003-2014 років Польща залучила близько 102 млрд. євро. В той час, як, скажемо Україна лише близько 37 млрд. Все це привело вже зараз до підвищення рівня життя поляків, а сама Польща стала певним роботодавцем для ряду сусідніх країн, в т.ч. і для громадян України.

Можна зробити висновок, що в здійсненні заходів, щодо інтеграції в ЄС, Україна повинна використовувати досвід тих країн, які вже пройшли цей шлях.

Список використаних джерел:

1. Басараб М.Б. З досвіду євроінтеграції Польщі // Стратегічна панорама. - 2016. - № 1. - С. 206-211;
2. Wenerska M.L. Kwestie polityki zagranicznej w okresie stowarzyszenia Polski z Unia Europejsk // Sprawy Midzynarodowe. - 20015. - № 2. - S. 105-122;
5. Koziej S. Polska strategia i polityka obronna w kontekście członkostwa w NATO // Sprawy Midzynarodowe. - 2014. - № 1. - S.125-136

Бойдаченко Павло,
студент Ягеллонського університету, Польща
Кравчук Тетяна,
студентка ДонНУ імені Василя Стуса,
науковий керівник: Дудник Л.В.

ПРОБЛЕМИ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВ В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

У наш час здатність будь-якого вітчизняного підприємства бути конкурентоспроможним на світовому ринку є досить актуальним питанням, оскільки іноземні підприємства, що все більше виходять на український ринок, є технологічно сильнішими та конкурентоспроможнішими. За цих умов необхідно визначити шляхи підвищення конкурентоспроможності вітчизняних підприємств з метою їх інвестиційної привабливості та можливості конкурування з іноземними фірмами.

Аналіз проблем конкурентоспроможності вітчизняних підприємств в контексті євроінтеграції економіки України та шляхи їх вирішення.

Європейська інтеграція і членство в ЄС є стратегічною метою України. Адже це є найкращим способом реалізації національних інтересів – побудови економічно розвинутої і демократичної держави, зміцненню позицій у світовій системі міжнародних відносин. Для України європейська інтеграція – це шлях модернізації економіки, подолання технологічної відсталості, залучення іноземних інвестицій і новітніх технологій, створення нових робочих місць, підвищення рівня конкурентоспроможності вітчизняного товаровиробника, вихід на світові ринки.

Аналіз конкурентних позицій України засвідчує досить низький її рейтинг у світовому економічному середовищі, що не відповідає наявним ресурсам та потенційним конкурентним можливостям країни. В Україні відсутня чітко сформована стратегія підвищення конкурентоспроможності, не створено економічне середовище, яке б сприяло ефективній конкуренції та давало б можливість підприємцям досягти успіху за рівних умов [1, с.99].

Розробка та реалізація державної стратегії підвищення конкурентоспроможності вітчизняного виробництва потребує ґрунтовних досліджень і розробки та впровадження практичних заходів. Перш за все, потрібні зміни в баченні проблем конкуренції державою, тобто створення такої промислової політики незалежної держави, яка б відповідала умовам ринку, вимогам інтегрування в світову економічну систему, реалізовувала національні інтереси. Метою промислової політики на етапі інтеграції України до ЄС повинна стати підвищення конкурентоспроможності вітчизняного виробництва.

Основними проблемами євроінтеграції України є:

- відсутність організацій, здатних виконати сертифікаційні випробування електротехнічної продукції не лише за стандартами ЄС, а й по більшості діючих в Україні;
- реєстрація всіх хімічних продуктів відповідно до системи REACH, що потребує додаткових ресурсів для підприємств хімічної промисловості;
- негативні наслідки для реалізації багаточисельних україно-російських програм в авіаційній та оборонно-промисловому комплексах, погіршення економічного стану підприємств авіаційної галузі[2, с.1].

Враховуючи вище викладене, можна запропонувати такі шляхи підвищення конкурентоспроможності вітчизняних підприємств в аспекті її євроінтеграції:1)

сформувати та реалізувати державні інноваційні програми, спрямовані на підвищення конкурентоспроможності підприємств; 2) здійснити структурні зрушення в системі господарювання шляхом впровадження інноваційно-інвестиційних процесів; 3) створити бізнес-середовище для національних підприємств шляхом оновлення та впровадження нової матеріально-технічної бази; 4) впровадити новітні технології на виробництві, що є свідченням інтенсивного розвитку системи господарювання; 5) сприяти залученню додаткових інвестицій для модернізації виробництва та підвищення конкурентоспроможності підприємств; 6) впровадити систему стандартизації, інформатизації в сфері формування та реалізації промислової політики підприємств; 7) забезпечити постійне підвищення кваліфікації робітників та апарату управління підприємств; 8) регулярно проводити маркетингові дослідження ситуації на ринку [3, с. 21].

Євроінтеграція України закономірно має як переваги, так і недоліки.

Основними перевагами вступу України до ЄС є такі: по-перше, у результаті безмитного доступу для українських сільськогосподарських товарів у рамках тарифних квот зростуть обсяги традиційного експорту сільськогосподарських товарів у ЄС; по-друге, встановлюється семи-десятирічний перехідний період, тож запровадження в Україні єдиного уніфікованого режиму попереднього контролю державної допомоги, що діє на спільному ринку країн-членів ЄС, дасть можливість уникнути застосування до вітчизняних товарів на внутрішньому ринку ЄС захисних заходів, передбачених угодою СОТ про субсидії та компенсаційні заходи; по-третє угода зменшує можливість застосування торговельних обмежень ЄС щодо хімічної та металургійної продукції з України та створює кращі перспективи для інтеграційних процесів на рівні металургійних компаній; по-четверте, формуються деякі переваги у сфері держзакупівель. Також для України відкривається високорозвинений ринок ЄС, до якого суто еволюційним шляхом без договору про асоціацію Україні потрібно йти більше 20 років і самій забезпечити темпи зростання вітчизняного ВВП мінімум на 5-6% на рік [4, с. 7].

Висновки. Отже, з проведеного дослідження можна зробити висновок, що вступ України до ЄС - це тривалий процес, який вимагає мобілізації зусиль на рівні окремих підприємств, галузей економіки та держави, спрямованих на якнайшвидшу модернізацію економіки України з метою підвищення її конкурентоспроможності.

Список використаних джерел:

1. Науменко І. Конкурентоспроможність економіки та конкурентна політика України в контексті європейської інтеграції. // Європейська інтеграція та Україна. – К.: Макрос, 2002. – С.90-107.
2. Про ризики підписання Угоди про асоціацію та зону вільної торгівлі з ЄС //Потенціал-Інформ: ел. вид. - Режим доступу: <http://www.potencial.org.ua/view/news/pro-riziki-pidpisannya-ugodi-pro-asotsiatsiyu-ta-zonu-vilnoi-torgivli-z-ies-ta--mehanizmi-zabezpechennya-prisutnosti-vitchiznyanih-pidpriemstv-na-rinkah-mitnogo-soyuzu.html>
3. Кіндзерський Ю. Проблеми національної конкурентоспроможності та пріоритети конкурентної політики в Україні / Кіндзерський Ю., Паламарчук Г. // Економіка України. – 2006, № 8. – С. 19-29.
4. Данилишин Б.М. «Ціна євроінтеграції» журнал «Економічна правда». Ел. вид.
5. Режим доступу: <http://www.epravda.com.ua/publications/2014/01/10/413940/>

Яворська Діана,
студентка університету UNIKASSEL,
м. Касель, Німеччина,
науковий керівник: **Дудник Л.В.**

КОРПОРАТИВНЕ УПРАВЛІННЯ ТА ЗАХИСТ ПРАВ ІНВЕСТИТОРІВ В УКРАЇНІ

В Україні триває складний процес становлення і розбудови демократичної, правової держави, інтеграції її в світову політичну та економічну системи. Найбільший вплив на реформування економіки України справила приватизаційна політика. Масова приватизація не повністю вирішила головне економічне завдання - надходження інвестицій на підприємства та формування ефективного власника. Акції, емітовані в процесі приватизації, так і не стали фінансовим інструментом для внесення населенням вкладів з метою їх збереження та отримання прибутку від володіння акціями або їх наступного продажу.

Необхідність підвищення рівня корпоративного управління в акціонерних товариствах та створення системи захисту прав акціонерів виникли одночасно з розповсюдженням акціонерних форм організації господарювання. Однак проблема виявилася настільки важливою, що сьогодні її можна віднести до основних на шляху побудови в Україні ефективної економіки та благополуччя в соціальному плані суспільства.

Треба зазначити, що довгий час вся увага щодо політичної та економічної ситуації була зосереджена на макрорівні – боротьбі з глибокою економічною кризою. Це відволікало від питань макрорівня, серед яких розвиток корпоративного управління та створення системи захисту прав акціонерів. По справжньому про цю проблему голосно заговорили п'ять-шість років тому, коли наочно стало видно, що довготривала економічна стабілізація неможлива без вирішення відносин, які утворюються в середині акціонерних товариств.

Досвід таких країн як Німеччина, США, Канада, Велика Британія прискорив об'єднання всього світового співтовариства на шляху вирішення проблеми корпоративного управління, головною складовою якого є забезпечення інтересів акціонерів та захист їхніх прав.

Серед головних завдань, що стоять перед Україною, яка обрала для себе стратегію інтеграції до Європейського Союзу є проведення фундаментальних досліджень і аналізу процесів, що відбуваються в акціонерних товариствах, формування правової бази функціонування акціонерних товариств та захисту прав їх учасників, підготовка суспільства до корпоративних відносин, удосконалення судової практики, формування інфраструктури ринку цінних паперів.

Цей далеко не повний перелік питань говорить про те, що захист прав акціонерів не можна розглядати як якусь ізольовану проблему. Вона тісно переплітається з усіма складовими економічних і соціальних реформ і повинна здійснюватися професіоналами, зусиллями законодавчої, виконавчої та судової гілок влади, засобами масової інформації.

Аналіз існуючого стану правовідносин, які склалися в акціонерних товариствах показує, що маючи фактично всі атрибути корпоративного управління, ми змушені визнати, що вони являють собою сьогодні лише ерзац цих форм і відносин.

Проведення в Україні у 90-х роках масової приватизації з неналежним законодавчим регулюванням, інформаційний вакуум спричинили недовіру

населення до фінансових інститутів та процесів інвестування в цілому.

Недосконала інформаційна політика, як на перших етапах приватизації так і на даний час, відсутність роз'яснювальної роботи державних органів з питань - можливих шляхів захисту громадянами-інвесторами своїх прав;

- вжитих заходів у відношенні порушників на фондовому ринку;
- заходів щодо створення законодавства, з метою недопущення порушень у майбутньому призводить до:

- подальших порушень прав та законних інтересів інвесторів на фондовому ринку України;

- зневіри населення до процесів інвестування;

- акціонер продовжує залишатися паперовим, а не реальним власником акціонерного товариства.

Відсутність в акціонерних товариствах корпоративної культури, яка є однією з головних причин порушення прав інвесторів (акціонерів), здебільшого міноритарних акціонерів проявляється в наступному

- неналежна увага до інтересів акціонерів;

- відсутність рівноваги впливу та балансу інтересів учасників корпоративних відносин;

- фінансова непрозорість та не відкритість акціонерних товариств;

- відсутність правил ефективного менеджменту та належного контролю.

Відсутність корпоративної культури, правовий нігілізм, відсутність належної судової системи призводять до численних зловживань (правопорушень, злочинів) з боку менеджменту акціонерних підприємств, наслідком яких є численні та грубі порушення основоположних прав інвесторів:

- порушення права на рівне ставлення до всіх акціонерів;

- порушення права на участь в управлінні товариством;

- порушення права на отримання інформації про діяльність акціонерного товариства.

Також однією із головних причин порушення прав інвесторів є недосконала система обліку прав власності на цінні папери, витоки якої походять з приватизаційних процесів, під час проведення яких було запроваджено інститут реєстраторів - професійних учасників ринку цінних паперів, які мають право здійснювати ведення реєстрів власників іменних цінних паперів акціонерних товариств при документарній формі існування.

На даний час цінні папери за формою існування поділяються на документарні та бездокументарні, облік прав власності на цінні папери з бездокументарною формою існування здійснюють зберігачі.

Основними проблемними питаннями обліку прав власності на цінні папери є такі:

- невисока якість системи обліку, яка не відповідає міжнародним стандартам та провідній міжнародній практиці;

- затримки та безпідставні відмови при перереєстрації прав власності;

- організаційна та технічна неузгодженість діяльності реєстраторів та зберігачів;

- низький рівень обміну інформацією;

- акціонери не мають можливості перейти на обслуговування до іншого реєстратора;

- укладання угоди між реєстратором та емітентом викликає сумнів щодо «незалежності» реєстраторів, які отримують прибуток за рахунок емітента.

Проблемним питанням обліку прав власності є функціонування на фондовому ринку України трьох депозитаріїв: Депозитарій МФС, Національний

депозитарій України та Депозитарій НБУ, що не дозволяє здійснювати облік та зберігання інформації про операції з цінними паперами, здійснювати ведення центрального реєстру власників, мати центральне сховище документів, тобто не дає можливості забезпечити належні гарантії прав власності, що є чинником порушення прав інвесторів.

Ринок цінних паперів надзвичайно нерозвинутий та фрагментований. Кількість ліцензованих учасників є великою в порівнянні до розміру самого ринку, дуже багато учасників ринку, які працюють на ньому, здійснюють незначні за обсягом операції, або не здійснюють жодних операцій. Відсутні чинники, які б спонукали акціонерні товариства розміщувати власні цінні папери на біржовому ринку. Торги цінними паперами за обсягами становлять лише 3-4 % від загального ринку. Відсутня концентрація торгів на біржовому ринку, переважна більшість угод укладається на позабіржовому ринку.

Це має наслідком непрозоре ціноутворення, яке призводить до порушення прав інвесторів, що полягає в наступному:

- неможливість визначити реальну вартість цінних паперів та маніпулювання цінами (умисне введення в оману учасників ринку цінних паперів щодо вартості цінних паперів певного емітента та/або змова про штучну зміну та фіксування ціни цінних паперів певного емітента або надання учасникам недостовірної інформації, яка суттєво вплинула на вартість цінних паперів певного емітента;
- неможливість власників цінних паперів знайти покупця;
- відсутність моніторингу щоденної торгівлі на біржових майданчиках;
- непрозорі торги на позабіржовому ринку;
- відсутність моніторингу ризиків та здатності реагувати на них.

Вищезазначене має численні негативні наслідки, серед яких головними є відсутність інвестиційної привабливості українських підприємств. Вирішення даного питання можливе за умови запровадження в Україні прозорих правил та рівних умов для інвесторів, заручитися підтримкою професіоналів фондового ринку та всіх зацікавлених сторін в питанні створення системи захисту прав інвесторів та підвищення рівня корпоративної культури в акціонерних товариствах.

Список використаних джерел:

1. Бурдак В. Як захистити права акціонерів? / В. Бурдак //Правовий тиждень.–2013.–№ 33 (211).–С.7-10.
2. Маліч Л. Актуальні питання корпоративного управління /Л. Маліч // Економічний аналіз. – 2014. – № 5 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.library.tane.edu.ua/images/nauk_vydannya/Nfm0iC.pdf.
3. Однакове ставлення до акціонерів та захист їхніх прав /Organization for Economic Cooperation and Development, OECD, 1922110 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.oecd.org/dataoecd/56/8/1922110.pdf>.

**Номеровська Аліна,
Мандибура Марія,**
студенти Вінницького торговельно -
економічного коледжу КНТЕУ

ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА В СФЕРІ КОНКУРЕНЦІЇ В УМОВАХ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ

Проводячи конкурентну політику, держава переслідує мету створення конкурентних відносин на внутрішніх і міжнародних ринках, удосконалення правил конкуренції, її інституційного забезпечення. При оцінці державної політики, яка регулює конкуренцію, виділяються такі її основні елементи.

- антимонопольна політика;
- фінансова політика стимулювання конкуренції;
- регулювання експорту та імпорту продукції;
- участь держави у виробництві і реалізації продукції за рахунок підтримання певних часток державної власності;
- державна стандартизація продукції;
- регулювання видобутку корисних копалин;
- патентно-ліцензійна політика;
- соціальний захист споживачів.

Дослідження проблем державної політики в сфері конкуренції в умовах європейської інтеграції України займалися наступні вчені: *Кушніренко О.* [1.]; *Науменко І.* [2.].

Негативні моменти, що на сучасному етапі впливають на конкурентне середовище в Україні: надмірна частка монополізованих ринків в Україні (більше 30%); високий рівень концентрації української економіки (100 найбільших підприємств дають майже половину промислового виробництва, а тому числі 10 найбільших – близько 20%); нерівність умов конкуренції на багатьох ринках України; численність порушень законодавства про захист економічної конкуренції з боку суб'єктів господарювання та владних структур. Тому завданнями уряду є реалізація спеціальних програм підтримки вільного підприємництва, подолання монополізму та захисту ринку від недобросовісної конкуренції. [4]

Європейська інтеграція є стратегічною метою України. Адже це є найкращим способом реалізації національних інтересів – побудови економічно розвинутої і демократичної держава, зміцненню позицій у світовій системі міжнародних відносин.

Для України європейська інтеграція – це шлях модернізації економіки, подолання технологічної відсталості, залучення іноземних інвестицій і новітніх технологій, створення нових робочих місць, підвищення рівня конкурентоспроможності українського товаровиробника, вихід на світові ринки. Аналізуючи конкуренцію зовнішньої торгівлі агропродукцією України, насамперед слід зауважити, що ми отримуємо позитивний результат зовнішньої торгівлі в АПК - 5,6 млрд. доларів. Зокрема, експорт аграрної продукції становить 7,7 млрд. доларів, або 35,7% від загального експорту України, а імпорт – 2,2 млрд. доларів, або 10,5% від загального імпорту країни. Крім того, останніми роками спостерігається тенденція щодо зростання обсягів експорту до ЄС сільськогосподарських товарів та продукції. Зокрема, експорт зернових культур зріс на 92% або 949,9 млн.доларів, а експорт насіння на 33,5 % або на 308,0 млн.доларів. За підсумками останні два роки імпорт зменшився на 45,5%. Отже, навіть за

несприятливих світових цін, українські аграрії поступово розширюють ринки збуту. [5]

Сьогодні Європейський Союз займає провідні позиції у світовому господарстві. З населенням 370 млн. осіб, що складає менш ніж 7% населення світу та територію близько 2,4% площі земної кулі, на його частку припадає 41,4% світового товарного експорту та 39,8% товарного імпорту, 42,8% світового експорту послуг та 41,9% обсягу їх імпорту. Тому співробітництво з Європейським союзом означає можливість отримати істотні економічні переваги, які сприятимуть економічному зростанню та підвищенню життєвого рівня населення [1, с.417].

Впродовж двох останніх років частка ринку ЄС складає в середньому 33% у загальному експорті товарів України.

В Україні відсутня чітко сформована стратегія підвищення конкурентоспроможності, не створено економічне середовище, яке б сприяло ефективній конкуренції та давало б можливість підприємцям досягти успіху за рівних умов [2, с.99].

Розробка та реалізація державної стратегії підвищення конкурентоспроможності українського виробництва потребує ґрунтовних досліджень і розробки та впровадження практичних заходів.

Перш за все потрібні зміни в баченні проблем конкуренції державою. Тобто створення такої промислової політики незалежної держави, яка б відповідала умовам ринку, вимогам інтегрування в світову економічну систему, реалізовувала національні інтереси. Метою промислової політики на етапі інтеграції України до ЄС повинна стати підвищення конкурентоспроможності вітчизняного виробництва.

Міжнародне співтовариство на сьогодні виробило ряд умов та правил, дотримання яких дає змогу не тільки приєднатися до світового ринку, але й конкурувати на умовах рівного партнерства на ринках інших країн. Це інструмент для підвищення ефективності економіки та створення сприятливих умов розвитку технічного та наукового прогресу, який сприяє придбанням товарів та послуг і водночас захищає права споживача.

Заходи по підвищенню конкурентоспроможності українського виробництва слід зосередити в першу чергу на таких напрямках:

- узгодження конкурентної політики з вимогами законодавства та правовим полем взагалі;
- прискорення оптимізації структури форм власності та формування прошарку дрібних та середніх власників;
- удосконалення регулювання діяльності суб'єктів монополій та створення сприятливого економічного середовища для всіх суб'єктів економічних відносин;
- на базі ефективного використання географічних та національних конкурентних переваг України в таких регіонах з середньою і високою конкурентоспроможністю як Дніпропетровську, Запорізьку і Харківську області .
- розробка державної стратегії підвищення конкурентоспроможності українського виробництва;
- державна обґрунтована підтримка галузей і виробництв, які можуть підвищити свою конкурентоспроможність не пізніше середньострокового періоду та мають перспективи економічного розвитку.

До останнього часу в Україні була відсутня чітка послідовна скоординована політики, яка б стимулювала виробників підвищувати якість продукції

Багато в чому це пояснюється тим, що на підприємствах України недостатньо кваліфікованих мало менеджерів, спеціалістів, фахівців, які володіли б необхідними

знаннями у сфері управління якістю. Поряд з цим досвід окремих підприємств наприклад «ПАТ «ЖЛК-Україна», «ПАТ «Яготинський маслозавод» і т.д. які мають високі досягнення у сфері якості продукції, не поширюється через відсутність ефективної системи інформаційного забезпечення.

Метою підвищення ефективності економіки України є цілеспрямована конкурентна політика. «Угода про партнерство співробітництво між Україною та Європейським союзом» (УПС) надала б політиці певну спрямованість, що зафіксовано у статті 49 частини VI УПС у положеннях, які стосуються конкуренції. Сторони погоджуються співпрацювати з метою виправлення або усунення недобросовісної конкуренції, шляхом застосування своїх антимонопольних законів, тих чи інших обмежень, до яких вдаються підприємства, або таких, що викликані державним відчуженням, якщо вони можуть впливати на торгівлю між Співтовариством та Україною.[3.с.211]

Отже, європейська інтеграція і навіть вступ до ЄС - це тривалий процес, який вимагає мобілізації всього суспільства й кардинальної зміни свідомості.

Тому першочерговим завданням є не обговорення дати вступу до ЄС, а концентрація зусиль на успішному впровадженні чинних угод та послідовному здійсненні демократичних і ринкових перетворень.

Список використаних джерел:

1. Кушніренко О. Економіка України та європейський вибір. // Європейська інтеграція та Україна. – К.: Макрос, 2015. – С.409-421.
2. Науменко І. Конкурентоспроможність економіки та конкурентна політика України в контексті європейської інтеграції. // Європейська інтеграція та Україна. – К.: Макрос, 2016. – С.90-107.
3. Угода про партнерство та співробітництво між Україною та Європейським Союзом. Дата підписання 14.06.94.// Бюлетень міністерства юстиції України. - №3. - С. 194-241.
4. [Державна політика в сфері регулювання конкуренції// <http://elib.lutsk-ntu.com.ua/book/fb/mm/2014/14-18/page8.html>].
5. [Україна на зовнішніх аграрних ринках//<http://www.eurointegration.com.ua/experts/2015/09/23/7038635/>].
6. [Європейська та євроатлантична інтеграція// <http://nfp.gov.ua/content/integraciya.html>//Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг].

Стецюк Артем, студент
Вінницького торговельно-
економічного коледжу КНТЕУ

ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ БАНКІВ – ЗАПОРУКА РОЗВИТКУ РЕАЛЬНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Активна інвестиційна діяльність банків України є умовою успішного розвитку реального сектору економіки. Однією з головних інвестиційних функцій банків є мобілізація заощаджень населення і спрямування їх на інвестування через ринок цінних паперів. Роль банків на фондовому ринку є безсумнівна. Особливий інтерес викликає діяльність банків на ринку цінних паперів за складної економічної ситуації. Тому актуальним буде розгляд ситуації щодо обсягів інвестиційних потоків банківського сектору.

Усі банківські операції з цінними паперами можна поділити на три основні групи: емісійні – пасивні операції, які здійснюються через випуск цінних паперів власного боргу; клієнтські – посередницькі операції з цінними паперами, які здійснюються банками від імені, за рахунок та на користь клієнтів; інвестиційні – активні операції із вкладення власних та залучених фінансових ресурсів у фондові активи шляхом придбання відповідних цінних паперів на фондовому ринку від свого імені. В інвестиційному портфелі цінних паперів банку можна виділити: цінні папери банків на інвестиції; цінні папери банків на продаж (за правилами біржової спекулятивної гри); цінні папери для вкладів в асоційовані компанії (пайова участь); цінні папери для вкладень у дочірні компанії. [2, с.344]

В умовах України, де фондовий ринок розвинений не достатньо, більшість банків не має можливості придбати контрольні пакети акцій для стратегічного управління підприємствами реального сектору економіки. Проте банки мають можливість виступати як портфельні інвестори.[1,с.11] В сучасних умовах економічної нестабільності цей вид інвестиційної діяльності банків може бути найбільш ефективним для підтримки реального сектору економіки. Тому проаналізуємо кредитно-інвестиційний пакет українських банків за 2009-2015 роки (табл.1)[5]

Таблиця 1

Загальний розмір кредитно-інвестиційного портфеля банків України

Рік	КІП українських банків, млн.грн.	Темпи зростання, %
01.01.2010	753117,1	-
01.01.2011	732554,2	97,26962381
01.01.2012	625679,4	85,41066526
01.01.2013	604191,6	96,56568998
01.01.2014	613285,1	101,5050606
01.01.2015	635422	103,6095677
01.01.2016	759686	119,5561356

Згідно наведених даних можемо побачити, що протягом 2009-2015 років розмір кредитно-інвестиційного портфеля банку не мав особливих темпів зростання. Хоча станом на 01.01.2016 року приріст становить 19%, але порівнюючи з 2008 роком – приросту майже не відбулося. Це може свідчити про обережність банків щодо кредитно-інвестиційних операцій.

Зростання кредитно-інвестиційного портфеля ще не означає, що банки більшість своїх ресурсів використовували для інвестиційної діяльності, тому слід проаналізувати частку вкладів у цінні папери у складі КІП вітчизняних банків. (Рис.1)

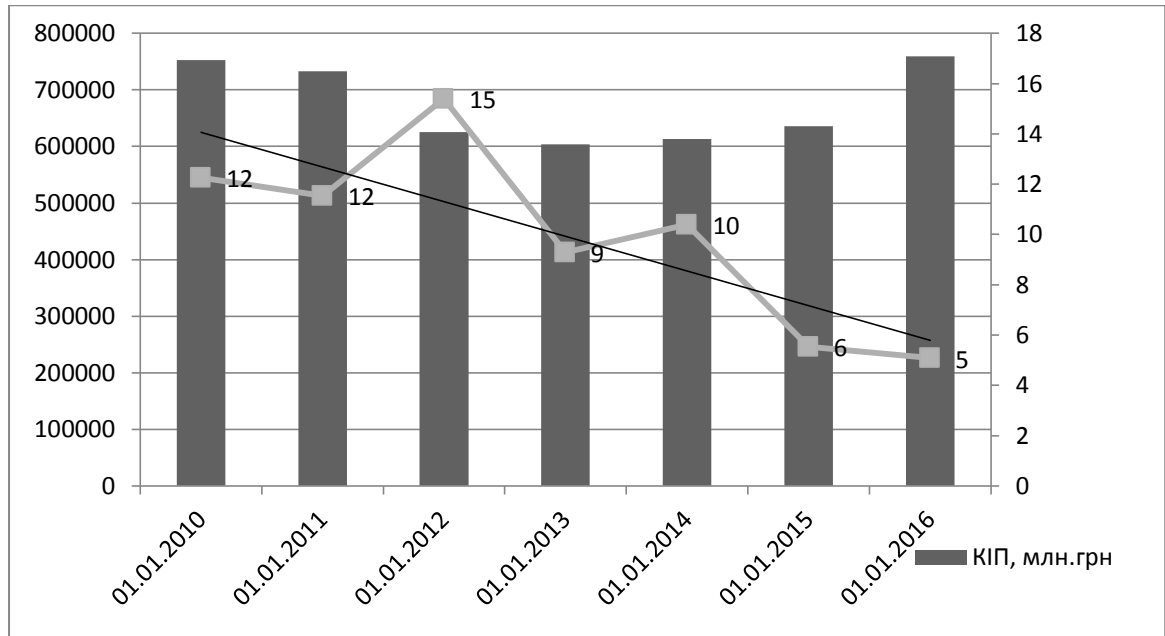


Рис.1. Питома вага інвестицій в цінні папери у складі КІП банків України за 2009-2015 роки

Як бачимо із наведених даних частка вкладів в цінні папери в кредитно-інвестиційному пакеті банків України є досить незначною. Загальний тренд питомої ваги інвестицій у цінні папери протягом 2008-2014 років має негативну тенденцію, що дає змогу стверджувати, що вітчизняні банки не приділяють значну увагу інвестиційній діяльності, а зосереджуються на кредитних операціях.

Зменшення обсягів інвестицій в цінні папери обумовлена безпосередньо недосконалістю вітчизняного фондового ринку, що не дає змогу банкам більш активно брати участь в інвестуванні в цінні папери. Ця ситуація на сучасному етапі підкріплена кризою на валютному ринку, що в свою чергу не дає можливості розвиватися інвестиційній діяльності банків. Хоча саме дані операції можуть суттєво підтримати реальний сектор економіки, який конче потребує банківських інвестиційних коштів.

Список використаних джерел:

1. Воробйова О.І. Аналіз тенденцій в інвестиційній діяльності банків України/ О.І.Воробйова// Економіка и управление.-2009.-№1.-с.10-16
2. Єпіфанов А.О. Операції комерційних банків: навч.посіб./ А.О.Єпіфанов, Н.Г. Маслак, І.В. Сало.-Суми: ВТД «Університетська книга», 2007.-523 с.
3. Захарін С.В. Кредитування інвестиційної діяльності/ С.В. Захарін//Фінанси України.-2004.-№4.-с.97-105
4. Асоціація Українських банків// [Електронний ресурс].-Режим доступу: <http://aub.org.ua/>

ПОКАЗНИКИ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ ТА КРАЇН ЄС

Для виконання державою своїх функцій постійно потрібні фінансові ресурси. В країнах з постійними кризовими явищами проблема нестачі фінансів є найактуальнішою проблемою. Джерелом таких надходжень є державний бюджет, кошти в який акумулюються із різних джерел, як зовнішніх так і внутрішніх.

Для України, яка в своєму розвитку за роки незалежності згідно даних Міжнародного Валютного Фонду перенесла 3 кризових стани (1998, 2008, 2014 роки), проблема життя в борг є постійною і в деяких випадках катастрофічною. [1]

Визначений курс країни до європейського простору має враховувати вимоги даної спільноти до показників дефіциту бюджету та державного боргу.

Метою дослідження є оцінка методик визначення показників боргової залежності країни вітчизняним законодавством та міжнародними організаціями.

Згідно українського законодавства боргову безпеку держави характеризують такі показники:

- відношення обсягу державного та гарантованого державою боргу до ВВП;
- відношення обсягу валового зовнішнього боргу до ВВП;
- середньозважена дохідність облігацій внутрішньої державної позики (ОВДП) на первинному ринку;
- індекс EMBI+ розраховується банком JP Morgan. Цей індекс використовується для характеристики країн, що розвиваються, а отже, може слугувати базою для визначення боргової позиції України. Він вимірює середню дохідність гіпотетичного портфеля, що складається з цінних паперів, які випущені даною країною за кордоном, по відношенню до дохідності облігацій Казначейства США з відповідним терміном обігу. На країни, що займають найвищі місця в рейтингу EMBI+, інвестори звертають найбільшу увагу;
- відношення обсягу офіційних міжнародних резервів до обсягу валового зовнішнього боргу.[2]

Щодо міжнародної практики, то слід врахувати вимоги Європейського Союзу до процедури визначення надмірних дефіцитів. Згідно стаття 104с Договору про валютний союз: «країни ЄС повинні уникати утворення надмірних дефіцитів державного бюджету і Європейська комісія має вести моніторинг змін бюджетної ситуації і накопичення державного боргу». Позиція ЄС врахована МВФ у рекомендаціях для статистики зовнішнього боргу. Згідно цього документу оцінка державного боргу ведеться за такими категоріями:

Платоспроможність:

- відношення відсоткових платежів до надходжень від експорту;
- відношення зовнішнього боргу до експорту;
- відношення зовнішнього боргу до ВВП;
- відношення приведеної вартості боргу до експорту;
- відношення приведеної вартості боргу до доходів бюджету;
- відношення обслуговування боргу до експорту
- Ліквідність:
- відношення міжнародних резервів до короткострокового боргу;
- відношення короткострокового боргу до загального непогашеного боргу.

- Показники по державному сектору в розширеному значенні;
- відношення державного боргу до ВВП або податкових надходжень;
- середній термін погашення не пільгового боргу;
- відношення боргу в іноземній валюті до сукупного боргу.[3]

Макрофінансові індикатори за своєю суттю мають порогові значення, перевищення чи не відповідність яким стає індикатором (сигналом до прийняття тих чи інших рішень) того чи іншого стану фінансової системи. [4, с.25]

Отже, для побудови ефективної системи захисту економічних та, зокрема, фінансових інтересів держави можна виділити із ряду завдань основні: ефективне управління борговими ресурсами, комплексна система управління дефіцитом бюджету, пристосування основних критеріїв фінансової безпеки до світових вимог, але з урахуванням особливостей функціонування держави.

Список використаних джерел:

1. Международный Валютный Фонд, 2016. Перспективы развития мировой экономики: слишком долгий период слишком медленного роста. Вашингтон, апрель. <http://www.imf.org/external/index.htm>
2. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо розрахунку рівня економічної безпеки України НАКАЗ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 29 жовтня 2013 року №1277
3. Статистика внешнего долга. Руководство для составителей и пользователей — [Washington, D.C.]: Международный Валютный Фонд, 2008
4. Сухоруков А.І. Проблеми фінансової безпеки України: [монографія] / А.І. Сухоруков. – К.: НПІБ, 2005. – 140 С.

Хрипко Ольга, студентка
Вінницького торговельно-економічного
коледжу КНТЕУ,
науковий керівник: **Петрань С.В.**

ЄВРОПЕЙСЬКА ІНТЕГРАЦІЯ У БАНКІВСЬКІЙ ТА ФІНАНСОВІЙ СИСТЕМАХ УКРАЇНИ

Європейська інтеграція є об'єктивним процесом поступового зближення та взаємопроникнення близьких за рівнем розвитку країн і формування на цій основі спільного політичного, економічного, торговельного, фінансового, валютного простору.

За результатами дослідження розвитку банківського бізнесу в європейських країнах було зроблено висновок, що є взаємозв'язок між рівнем інтеграції країни до ЄС та рівнем розвитку її банківського сектора. Відповідно до положень інтеграційної теорії виділяється чотири рівні європейської інтеграції, на трьох із них: найвищому – валютному союзу, рівні митного союзу та рівні претендента на інтеграцію – простежуються чіткі особливості розвитку банківських систем країн:

- на рівні валютного союзу – високорозвинена банківська система, високий рівень взаємопроникнення капіталу, у тому числі завдяки використанню спільної валюти; повністю уніфіковане європейське банківське законодавство;
- на рівні митного союзу – відносно слабше розвинена банківська система, яка характеризується високою часткою участі іноземних інвесторів; імплементовано основні норми банківського законодавства, за винятком положень, що стосуються грошового обігу;

– у країнах – претендентах на євроінтеграцію – слабкий рівень розвитку банківської системи, відносно низький рівень іноземного капіталу, через високий рівень ризиків; імплементовано незначну частину європейського банківського законодавства.

У результаті дослідження встановлено, що економічна інтеграція посилила конкуренцію в банківському секторі, поглибила процеси концентрації банківського капіталу, що поставило ЄС перед необхідністю створення наднаціонального механізму регулювання банківської сфери, тобто збалансування розвитку європейського ринку, активізації банківської діяльності. [1]

Ураховуючи те, що в процесі євроінтеграції виникне необхідність в імplementації норм європейського законодавства до українського з метою підвищення ефективності функціонування та розвитку вітчизняних банків. Установлено, що з більшості позицій в Україні досягнуто відповідності основним нормам та стандартам ЄС. Однак частина чинних в Україні нормативно-правових актів у банківській галузі не повною мірою адаптована до законодавства ЄС, що може розглядатись як один із стримувальних факторів ефективного розвитку банківської системи України в умовах євроінтеграції.

На основі аналізу засад функціонування банківської та фінансової систем України зроблено висновок, що для неї притаманні ті ж загальні принципи, які характеризують діяльність банківських систем країн ЄС і безпосередньо Центральної та Східної Європи (дворівнева побудова, розділення функцій центрального банку та всіх інших банків, контроль за діяльністю банківських установ). Однак вони здійснили реформування своїх банківських систем значно швидшими темпами, ніж Україна, що зумовило вищий рівень конкурентоздатності їхніх банків, якщо порівнювати з українськими, та вищу ефективність їх розвитку.

Зрівнюючи банківську та фінансову систему з Польщею, є гарним результатом того, що Польща дійшла до середнього рівня значно швидше за Україну. Завдяки міжнародній співпраці нашого коледжу, ми мали змогу побачити та почути про їхню діяльність банківської та фінансової системи, нормативно-правової бази щодо функціонування банків, можемо зробити висновок, що Україні потрібно внести декілька змін, але вони повинні бути кардинальними.

Шляхами до подолання відставання в розвитку банківської та фінансової системи України від європейських країн мають стати підвищення ефективності її роботи, імplementація європейських норм регулювання діяльності, скоротити кількість банків, які не відповідають стандартам ЄС, побудувати щільну банківську нормативно-правову базу та суворо дотримуватись її, створити фінансовий аналіз та прогноз, який буде на декілька років, щільно перевіряти діяльність банків, відновити взаємовідносини на міжнародному рівні за допомогою підвищення рівня конкурентоспроможності вітчизняних банків (присутність іноземного капіталу сприяє більш динамічному розвитку всієї банківської системи України, адаптації її до вимог ЄС), полегшення їх доступу до ринку європейських кредитних ресурсів, забезпечити вільний рух капіталів та заощаджень, вільному доступові акцій на фондові біржі європейських країн, підвищенні ліквідності фінансових ринків, створенні ефективної ринкової економіки, забезпеченні подолання конкурентного тиску з боку ЄС (рис.1).

Проведення перетворень у банківській та фінансовій системі України сприятиме прискоренню темпів європейської інтеграції, налагодженню більш тісного міжнародного економічного співробітництва і підвищенню конкурентоспроможності вітчизняних банків на ринку банківських послуг, дасть

можливість збалансувати інтереси банків та клієнтів. Разом це дозволяє визначити шлях до інтеграції банківської системи України в європейський фінансовий простір.

Зокрема, етапами інтеграції банківської та фінансової системи України до європейського фінансового простору є одночасне підвищення ефективності роботи банківської системи та приведення грошово-кредитної політики у відповідність до європейських стандартів.

Доцільно привести українське банківське законодавство в повну відповідність до норм ЄС.



Рис.1 Шлях до інтеграції банківської та фінансової системи України до ЄС.

Успішність проведення грошово-кредитної політики, з урахуванням змін, які зумовлюються євроінтеграційними процесами, значною мірою залежить від функціонування центрального банку, діяльність якого має значний вплив на ефективність функціонування економіки країни. Діяльність Національного банку України впродовж останніх років була спрямована на забезпечення стабільності національної грошової одиниці. Грошово-кредитна, валютно-курсова політика Національного банку України здійснювалась відповідно до Основних засад грошово-кредитної політики, затверджених Радою Національного банку України, і була адекватна тим процесам, які відбувалися в економіці держави та загалом сприяла економічному зростанню. [2]

В Україні, на відміну від європейських країн, немає довгострокової стратегії монетарної політики, за допомогою якої визначались би інструменти грошово-кредитної політики на довгостроковий проміжок часу. Основні засади грошово-кредитної політики приймаються на рік і в них не визначено інструментів монетарної політики на значний проміжок часу, які б дозволили прогнозувати розвиток економіки.

Таким чином банківська та фінансова система України може інтегрувати значно швидше, якщо будуть прийняті та дотримані усі норми та стандарти ЄС: нормативно-правова база, фінансова структура, система, створити довгострокову стратегію монетарної та грошово-кредитної політики, поліпшити контроль збоку НБУ, скоротити кількість банків які не відповідають стандартам євроінтеграції, удосконалити банківську та фінансову політику. В результаті дотримання цих дій Україна може за декілька років дійти до середнього рівня серед країн ЄС.

Список використаних джерел:

1. Сльозко О. Європейський вибір України в контексті інтеграції в ЄС / Сльозко О. // Україна у світовому економічному просторі / Ін -т економіки упр. та госп. права. — К.: Таксон. — 2008. — 246 с
2. Офіційний сайт Національного інституту стратегічних досліджень. Режим доступу: - <http://www.niss.gov.ua/articles/777/>

Кручко Вікторія,
студентка Вінницького торговельно-
економічного коледжу КНТЕУ,
науковий керівник: **Трубляк Г.М.**

СИСТЕМА МОТИВАЦІЇ УПРАВЛІНСЬКОГО ПЕРСОНАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

На сучасному етапі розвитку суспільства така сфера діяльності, як управління персоналом стає необхідною частиною будь-якої управлінської діяльності. Ринок праці постійно змінюється, кожного року з'являється багато нових тенденцій у цій сфері, тому система управління персоналом на підприємстві має бути досить гнучкою та мати можливість швидко пристосовуватись до зовнішнього середовища. Саме тому дуже важливо вивчати світові тренди у цій сфері, а також розробляти можливості їх імплементації у діяльність підприємства.

Мотивація персоналу є однією зі складових частин системи управління персоналом. Вона виконує важливу роль, сприяючи позитивному клімату в колективі, підштовхує персонал до саморозвитку та стимулює його професійну діяльність. Тому, звісно, потрібно приділяти багато уваги цьому аспекту управління людськими ресурсами на підприємстві.

Проблеми мотивації персоналу цікавили вчених впродовж усієї історії економічної науки. Актуальність проблеми мотивації як складової частини системи управління персоналом обумовлена пильною увагою з боку науковців, серед них Х. Грехем, Р. Бенет, А.В. Дейнеку, Т. Андрєєва, Є. Юртайкін, Т.Є. Зерчанінова, Н. Самоукіна та інші.

Безумовно, ефективність трудової діяльності залежить від мотивації. Проте ця залежність досить складна і неоднозначна. Буває так, що людина, яка під впливом внутрішніх і зовнішніх чинників-мотиваторів дуже зацікавлена в досягненні високих кінцевих результатів, на практиці матиме гірші результати, ніж людина, яка значно менше змотивована до ефективної праці. Відсутність однозначного взаємозв'язку між мотивацією і кінцевими результатами діяльності зумовлена тим, що на результати праці впливає безліч інших чинників, як, наприклад, кваліфікація працівника, його професійні здібності та навички, правильне розуміння поставлених завдань, зовнішнє середовище тощо.

Аналіз наукової літератури підтверджує актуальність обраної теми дослідження. Однак, через постійний розвиток ринку праці, з'являється багато нових тенденцій та методів мотивації персоналу, що потребують детального вивчення.

Завданням даного дослідження є виявлення методів мотивування персоналу в організаціях в сучасних умовах.

Мотивування являє собою процес формування такого психологічного стану людини, який зумовлює її поведінку, здійснює установку до діяльності, спрямовує і активізує її. Мотивація праці - прагнення працівника задовольнити свої потреби; в

загальному розумінні - це сукупність внутрішніх і зовнішніх рушійних сил, які зумовлюють людину до трудової діяльності і надають їй цілеспрямованість, орієнтовану на досягнення певних цілей.

Система мотивації управлінського персоналу підприємства повинна відповідати таким принципам:

- гнучкості - здатність до оперативного реагування на зміну зовнішніх і внутрішніх умов функціонування;
- системності - повне відображення індивідуального вкладу людини в досягнення кінцевих результатів підприємства через ланцюги «людина-посада-робота» і «особа-група-колектив»;
- відповідності - встановлення такого рівня мотивації персоналу, який відповідає кількості, якості та вагомості затраченої праці;
- структурованості - характеризує поділ заробітної плати на частини, кожна з яких є відображенням особистого вкладу працівника в досягнення поточних, кінцевих і віддалених результатів діяльності підприємства;
- відкритості системи мотивації персоналу - прозорість та інформаційна доступність для кожного працівника.

Існують різні типи мотивації, що націлена на працівників. Отож, давайте розглянемо типи мотивації працівників:

- «інструментально» мотивований працівник орієнтований на «голий» заробіток, бажано готівкою і негайно. Він супротивник інших форм заохочення, індиферентний до форми власності і роботодавця;
- професійно мотивований працівник вважає найважливішою умовою діяльності реалізацію своїх професійних здібностей знань і можливостей. Його хвилюють зміст праці і характер роботи, у нього типово розвинута професійна гідність;
- «патріот» характеризується тим, що основа його мотивації до праці - високі ідейні і людські цінності: побудова вільного суспільства, досягнення рівності, соціальної гармонії і т.д.;
- «господарська» мотивація заснована на досягненні і збільшенні власності, багатства, матеріальних благ. Для такого працівника майже не потрібна зовнішня мотивація, йому досить цієї внутрішньої ідеї постійного збільшення матеріальних благ. Потреби таких працівників практично не обмежені;
- люмпенізований працівник віддає перевагу зрівняльному розподілу матеріальних благ. Його постійно переслідує почуття заздрості і незадоволеності порядком розподілу благ у суспільстві, але він не любить відповідальності, індивідуальних форм праці і розподілу.

Таким чином, під час дослідження встановлено, що процес мотивації персоналу відіграє дуже важливу роль і процесі управління персоналом. Згідно визначення поняття «мотивація праці» - це прагнення працівника задовольнити потреби (отримати певні блага) за допомогою трудової діяльності. Структура мотиву праці охоплює наступні елементи: потреба, що хоче задовольнити працівник; благо, здатне задовольнити цю потребу; трудова дія, необхідна для одержання блага; ціна.

Основними методами мотивування персоналу в сучасних умовах є:

- грошові виплати за виконання поставлених цілей;
- покарання - це недопущення дій з боку працівника, які можуть принести шкоду фірмі;
- соціальна політика пов'язана з наданням працівникам додаткових пільг, послуг і виплат соціального характеру;

- нематеріальні стимули (винагороди-вдячності, письмова подяка керівництва та навіть компліменти);
- «побудова» (підсвідомий вплив на людину) - дає можливість пробуджувати у співрозмовника поважне ставлення і прагнення брати приклад з мовця;
- професійне навчання - можливість розвитку особистісних якостей і отримання спеціальних знань, які відкривають широкі перспективи;
- кар'єрне зростання - стимул працювати старанно, виконувати свої обов'язки якісно та оперативно;
- зворотній зв'язок, який можна забезпечити за допомогою внутрішньої пошти або внутрішнього сайту компанії, організувавши для цього спеціальну рубрику.

Потреби постійно змінюються, тому не можна розраховувати, що мотивація, яка спрацювала один раз, знову буде ефективною. З розвитком особистості розширюються і можливості, потреби у самовираженні. Таким чином, процес мотивації шляхом задоволення потреб безкінечний.

Отже, які б прекрасні не були ідеї, інноваційні технології, найсприятливіші зовнішні умови, без добре підготовленого та мотивованого персоналу високої ефективності роботи досягнути неможливо. Вкладення в людські ресурси стають довгостроковим чинником конкурентоспроможності та стійкого функціонування підприємства. Сучасний керівник повинен враховувати всі фактори, щоб забезпечити успішну роботу підприємства. При формуванні оптимальної системи мотивації сучасним керівникам підприємств необхідно використовувати класичні теорії мотивації і враховувати менталітет народу.

Список використаних джерел:

1. Маринич І. А. Мотивація як фактор підвищення ефективності праці працівників / І. А. Маринич // Науковий вісник, НЛТУ України. – 2011. – № 15.5. – С. 376–380.
2. Осовська Г.В., Осовський О.А. Менеджмент організацій: Навчальний посібник. / Г.В. Осовська, О.А. Осовський - К.: Кондор, 2007. – 676 с.
3. Разіна О.В. Побудова мотиваційної системи залучення та стимулювання персоналу для реалізації виробничої стратегії / О.В. Разіна // Вісник ХНАУ. - 2007. - № 4.- С. 246 - 249.
4. Крушельницька О.В., Мельничук Д.П. Управління персоналом: Навчальний посібник. Вид. друге, перероб. і доповнене / О.В. Крушельницька, Д.П. Мельничук - К., «Кондор». - 2006. - 308с.

**Дибська Карина,
Ніколаєнко Мирослава,**
студенти Вінницького торговельно-
економічного коледжу КНТЕУ,
науковий керівник: **Кислинська І.І.**

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В УМОВАХ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ

Активізація євроінтеграційних процесів в Україні та розвиток міжнародного співробітництва, залучення іноземних інвестицій в економіку держави, а також вихід вітчизняних підприємств на міжнародні ринки капіталу зумовлюють потребу у подальшому удосконаленні та реформуванні системи бухгалтерського обліку. У такому контексті перед бухгалтерським обліком постають важливі завдання, вирішення яких можливе тільки за допомогою державного втручання.

Слід відзначити, що необхідність державного регулювання щодо бухгалтерського обліку є об'єктивною потребою отримання змістовної інформації для реалізації раціональних рішень певними групами користувачів, посилення взаємозв'язку бухгалтерського обліку з цілісною системою управління та його дії на основного постачальника інформації для нинішніх систем менеджменту. Крім того, необхідна зміна системної ролі бухгалтерського обліку в контексті загальної орієнтації України до Європейського Союзу, зокрема створення умов, за яких облік має виступати ефективним інструментом регулювання економіки.

Актуальні проблеми та перспективи бухгалтерського обліку в умовах європейської інтеграції висвітлено у працях вітчизняних та зарубіжних вчених, як-от: В. Авер'янов, М. Білуха, Ф. Бутинець, Б. Валуєв, С. Голов, В. Гетьман, Г. Губерна, В. Дорофійенко, Д. Кейнс, А. Кузьмінський, Є. Мних, Л. Нападівська, В. Палій, О. Петрук, О. Поважний, С. Поважний, М. Пушкар, Ж. Рішар, В. Чиж, М. Чумаченко, А. Чухно та інші. Однак, враховуючи цінність досліджень науковців, багато питань даної теми залишаються дискусійними, що зумовлює її вибір та актуальність.

Послідовний розвиток процесу конвергенції й застосування міжнародних стандартів бухгалтерського обліку та фінансової звітності в систему вітчизняного бухгалтерського обліку зумовлено такими причинами:

- Україна розширює зовнішньоекономічні зв'язки з іншими країнами, збільшує кількість підприємств з іноземним капіталом, тому виникає потреба у зіставленні показників звітності;
- світові фондові біржі вимагають від емітентів надавати фінансові звіти згідно з МСФЗ, така вимога пред'явлена Світовим банком, Міжнародним валютним фондом та іншими фінансовими інститутами, що є ключовою потребою входження країни в цивілізований світ [1, с. 31-32].

Сучасний етап міжнародної інтеграції у сфері економіки посилює увагу до проблеми уніфікації бухгалтерського обліку, нині відомі два підходи до вирішення цієї проблеми: гармонізація і стандартизація.

Гармонізація обліку – це відповідність та злагодженість, дотримання принципів ведення бухгалтерського обліку, складання звітності групою країн чи їх об'єднанням, наприклад країнами ЄС. Також гармонізація передбачає поєднання та взаємовідповідність законодавства країн щодо регулювання бухгалтерського обліку, існування в кожній країні своєї моделі організації обліку та системи стандартів. Основне завдання гармонізації полягає в тому, щоб облікові стандарти не відрізнялись від аналогічних стандартів в інших країнах – членах співтовариства, тобто знаходились у гармонії один з одним.

Стандартизація, у свою чергу, дозволяє глобалізувати облікову політику, принципи та систему бухгалтерського обліку й звітності. Вона здійснюється в рамках уніфікації обліку на міжнародному рівні, яку проводить Комітет з міжнародних стандартів бухгалтерського обліку (International Accounting Standards Committee, IASC). Під підходом стандартизації обліку розуміють те, що має існувати уніфікований набір стандартів для будь-якої облікової ситуації в будь-якій країні, а тому відпадає потреба в розробці національних стандартів.

Щодо країн з розвинутою ринковою економікою можна відмітити добре виражену тенденцію до стандартизації обліково-аналітичних систем на національному та міжнародному рівнях:

- по-перше, процес розробки і впровадження міжнародних стандартів з обліку та звітності є динамічним, окремі з них уточнюють або замінюють новими з урахуванням досвіду застосування та сучасних вимог;

- по-друге, міжнародні стандарти не є обов'язковими, це рекомендації для запровадження;
- по-третє, міжнародні стандарти не регулюють техніки та методики бухгалтерського обліку, які були й будуть різними в різних країнах світу.

Проблемні причини, за які МСФЗ відносять до стандартів України є:

- 1) у людей різних країн не схожа одна на одну професійна підготовка, відрізняються культура, традиції та підхід до роботи. Індивідуальними також є законодавство і економічні умови розвитку;
- 2) чинні міжнародні стандарти не призначені для застосування підприємствами малого і середнього бізнесу та некомерційних організацій (громадських, бюджетних, благодійних та інших), що звужує сферу їх застосування;
- 3) використання МСФЗ справедливої вартості, означатиме вірогідність несталості прибутків;
- 4) непридатність використання МСФЗ в окремих галузях економіки;
- 5) недостатня кваліфікація працівників, відповідальних за складання міжнародної фінансової звітності підприємства;
- 6) очевидним, є факт, що не всі бухгалтери, аудиторі чи користувачі читають англійською (в оригіналі), тому має бути підготовлений текст українською мовою;
- 7) збір додаткової інформації необхідної для реалізації переходу на МСФЗ та введення в дію нових супутніх процедур і методів, може вимагати значних додаткових ресурсів. [2, с. 133-135]

Глобалізація світової економіки, зміцнення захисту прав інвесторів та прозорість функціонування міжнародних ринків капіталу обумовлюють модернізацію підходів до реформування бухгалтерського обліку. Відтак актуальності набуває питання удосконалення державного регулювання у сфері бухгалтерського обліку у контексті міжнародних стандартів і законодавства Європейського Союзу. [3, с. 57-61]

Перспективи бухгалтерського обліку в умовах європейської інтеграції України вбачаємо в організаційно-методологічному забезпеченні адаптації МСФЗ здійснення бухгалтерського обліку всіма суб'єктами господарювання, що враховують механізми державного регулювання, а саме:

- контроль за впровадженням державної політики у сфері бухгалтерського обліку;
- моніторинг дотримання нормативно-правових актів з обліку;
- контроль за якістю фінансової звітності та за використанням механізму затвердження і застосування МСФЗ в Україні;
- впровадження наукових розробок щодо реформування системи обліку та запровадження державної сертифікації професійних бухгалтерів.

Отже, можна констатувати, що застосування покращених механізмів державного регулювання дозволить гармонізувати фінансову звітність вітчизняних суб'єктів господарювання із фінансовою звітністю підприємств держав-членів ЄС, а також інших країн, які функціонують відповідно до міжнародних стандартів фінансової звітності. [4, с.148- 153]

Список використаних джерел:

1. Медведовська Т. П. Проблеми бухгалтерського обліку у контексті світових глобалізаційних економічних тенденцій та європейської інтеграції України / Т. П. Медведовська // Економіка та держава. – 2014. - №2. – С. 31-32.
2. Совівський О. М. Особливості формування та реалізації державної політики у сфері європейської інтеграції України / О. М. Совівський // Інвестиції: практика та досвід. – 2015. - №24. – С. 133-135.

3. Стрельников О. І. Державне регулювання бухгалтерського обліку в умовах інтеграції України в Європейський Союз / О. І. Стрельников // Інвестиції: практика та досвід. – 2015. - №5. – С. 57-61.
4. Трегуб О. І. Теоретичні засади європейської інтеграції / О. І. Трегуб // Грані. – 2015. - №9. – С. 148-153.

Побігай Катерина, студентка
Вінницького торговельно-економічного
коледжу КНТЕУ,
науковий керівник: **Волинець О.О.**

ЗМІНИ ПОДАТКОВОЇ ПОЛІТИКИ ЯК ФАКТОР ВПЛИВУ НА ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ В УКРАЇНІ

На сучасному етапі розвитку господарських процесів в Україні формується економічне середовище, що складається з ряду факторів, які впливають на діяльність підприємств. До таких факторів можна віднести: політичну ситуацію в країні, державний устрій, монетарну політику, зовнішньо-економічну політику, політику у сфері оподаткування, рівень соціально-економічного розвитку тощо.

Актуальним на сьогоднішній день являється вивчення впливу податкового фактора на діяльність малих підприємств, адже саме вони є найбільш чутливими до змін, які відбуваються в податковому законодавстві, і саме представникам малого бізнесу досить складно розвиватися в умовах не лише жорсткої конкуренції, але й в умовах постійних змін.

В Україні діяльність суб'єктів малого підприємництва регулюється законодавчими і нормативними актами, серед яких основне місце посідає Податковий кодекс України [1].

Верховна Рада України підтримала за основу і в цілому з правками законопроект № 5132 «Про внесення змін у Податковий кодекс України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень в 2017 році» [2].

Зазначимо, зміни, запропоновані законопроектом, націлені створити умови для збільшення надходжень до бюджету та забезпечення збалансованості бюджету 2017 року, а також адаптації до норм Європейського законодавства.

Документом переглянуті у відповідності з вимогами пункту 4 розділу XIX Податкового кодексу України ставки оподаткування, визначені в абсолютних значеннях, з урахуванням індексів споживчих цін, індексів цін виробників промислової продукції, зокрема, акцизного податку, екологічного податку та рентної плати.

Крім того, встановлення розміру мінімальної заробітної плати на 2017 рік на рівні 3200 грн. потребує змін до окремих положень Податкового кодексу України, які мають прив'язку до розміру мінімальної заробітної плати.

Відповідно до прийнятого закону в Податковий кодекс внесені такі зміни:

1. В частині податку на додану вартість:

- з метою запобігання утворення схем мінімізації податкових зобов'язань з використанням сільськогосподарських підприємств, які обрали спеціальний режим оподаткування ПДВ, та необґрунтованого бюджетного відшкодування ПДВ, пропонується встановити, що:

- рахунки у системі електронного адміністрування ПДВ, які додатково відкриті сільськогосподарським підприємствам, які обрали спеціальний режим оподаткування ПДВ, закриваються з дня, наступного за граничним строком сплати

податкових зобов'язань по грудень 2016 року, для платників, що вибрали квартальний податковий період – за IV квартал 2016 року;

- реєстрація податкових накладних та розрахунків коригування до податкових накладних у Єдиному реєстрі податкових накладних, складених сільськогосподарськими підприємствами, які обрали спеціальний режим оподаткування ПДВ за операціями з постачання сільськогосподарських товарів/послуг, повинна бути здійснена не пізніше 15 січня 2017 року; реєстрація зазначених податкових накладних або розрахунків коригування до податкових накладних не може здійснюватися з порушенням цього строку.

2. В частині акцизного податку:

- збільшити ставки акцизного податку на алкогольні напої на 20%, на виноробну продукцію та слабоалкогольні напої на індекс споживчих цін 12%, на тютюнові вироби на 30% специфічну і на 3 процентних пункту (з 12% до 15%) адвалорну;

- запровадити єдину ставку акцизного податку на дизельне паливо 125,5 Є за 1000 л замість диференційованої ставки 125,5 Є і 95 Є в залежності від вмісту сірки.

В даний час ставки акцизного податку на підакцизні товари значно нижче, ніж мінімальні, встановлені Директивами для Європейських країн. Зокрема, на тютюнові вироби в 6 разів, на горілку в 1,5 рази, дизельне паливо 2,6-3,5 рази (в залежності від вмісту сірки). Збільшення ставок акцизного податку буде сприяти наближенню норм законодавства Євросоюзу, скорочення споживання шкідливих для здоров'я товарів (алкогольні напої і тютюнові вироби).

3. У частині рентної плати за користування радіочастотним ресурсом України

- підвищити ставку рентної плати за користування радіочастотним ресурсом для радіозв'язку у багатоканальних розподільчих системах для передавання та ретрансляції телевізійного зображення, передавання звуку, цифрової інформації в діапазоні радіочастот 2300-2400 МГц і 2500-2690 МГц з 40,92 до 20 000,00 грн. за 1 МГц;

- ввести понижуючі та підвищуючі коефіцієнти до ставок рентної плати за користування радіочастотним ресурсом для стільникового радіозв'язку та радіозв'язку у багатоканальних розподільчих системах для передавання та ретрансляції телевізійного зображення, передавання звуку, цифрової інформації.

Згідно із законопроектом, знижені ставки ренти на видобуток нафти з 45% і 21% (в залежності від глибини покладів) до 29% і 14% відповідно.

Зміни податкової політики, відповідно до прийнятого законодавства, вплинуть на такі фактори:

- законодавча база державних бюджетних доходів;
- економічна спеціалізація територій та їх забезпеченість оподаткованими ресурсами;
- стан і перспективи розвитку державної податкової політики;
- податкова культура суб'єктів підприємницької діяльності;
- особливості територіальної організації та податкової системи країни;
- розвиненість ринкової, виробничо-транспортної, соціальної інфраструктури;
- дохідно-витратна збалансованість місцевих бюджетів;
- геополітичне положення територій та інше [3].

Список використаних джерел

1. Податковий кодекс України // Відомості Верховної Ради України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.rada.gov.ua

2. Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України кодексу щодо збалансованості бюджетних надходжень у 2017 році» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.rada.gov.ua

3. Податкова політика України: стан, проблеми та перспективи: Монографія / П.В. Мельник, Л.Л. Тарангул, З.С. Варналій та ін.; За ред. З.С. Варналія. – К.: Знання України, 2008. – 675 с.

Лавренюк Вікторія, студентка
Вінницького торговельно-економічного
коледжу КНТЕУ,
науковий керівник: **Волинець О.О.**

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ АВТОМАТИЗАЦІЇ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В УКРАЇНІ

Процес обліку є досить трудомістким і разом з тим ризиконебезпечним, тому що навіть одна помилка може стати причиною багатьох порушень і неточностей, це відіб'ється на господарському процесі. Тому питання спрощення та мінімізації ризику цього процесу є досить актуальним. Одним з основних шляхів вирішення цієї проблеми є автоматизація бухгалтерського обліку за допомогою належного вибору сучасних інформаційних технологій.

Питання автоматизації обліку знайшло відображення в міжнародних стандартах обліку та звітності, в англomовній економічній літературі, в практичній діяльності зарубіжних та вітчизняних підприємств, а також у працях учених І.П. Бабенка, Ф.Ф. Бутинця, В.М. Давидова, В.Д. Завгороднього, В.Ф. Палія, Е.Н. Воевудського, С.В. Івахненкова, Т.А. Писаревської, І.Ф. Рогача, В.В. Сопко.

Проте й досі залишається проблемним питання вибору програмного забезпечення для бухгалтерів підприємств малого та середнього бізнесу відповідно до специфіки діяльності їх підприємств.

Завдання обліку й управління можуть істотно відрізнитися залежно від роду діяльності підприємства, галузі, специфіки продукції або послуг, що надаються, розміру і структури підприємства. Важко собі представити одну програму, призначену для масового використання і задовольняє при цьому потребам більшості підприємств. При цьому керівнику, з одного боку, необхідне рішення, відповідне специфіці саме його підприємства, але, з іншого боку, він розуміє переваги вживання масового перевіреного продукту.

Кожен бухгалтер знає, що використовувати в роботі потрібно автоматизовану систему бухгалтерського обліку, яка дозволить вирішити завдання, що стоять перед кожним конкретним фахівцем. Ці завдання залежать від масштабу підприємства, обсягу виконуваних операцій, специфіки галузі, характеру діяльності та інших чинників. Оскільки вітчизняний ринок бухгалтерських програм є дуже насиченим, критеріям вибору цих продуктів надається багато уваги. Вибираючи програму для роботи, необхідно розглянути деякі найважливіші параметри.

Система повинна володіти функціональністю, необхідною для вирішення завдань обліку на підприємстві. Оскільки з цією програмою доведеться тісно "спілкуватися" щодня, її інтерфейс та логіка побудови системи повинні бути інтуїтивно зрозумілими.

Людям властиво помилятися, тому система повинна м'яко контролювати користувача, не допускаючи свідомо помилкових дій. Програма покликана прискорити роботу і полегшити виконання рутинних операцій. Тому варто

віддавати перевагу програмі, в якій виключено дублювання інформації, тобто один раз введена інформація може використовуватися на будь-якому робочому місці автоматизованої системи. Щоб уникнути помилок і отримання недостовірної інформації, необхідно переконатися, що всі ділянки обліку, які включені в автоматизовану систему, використовують єдині довідники і класифікатори.

Застосування комп'ютерної техніки для автоматизації обліку та управління на підприємствах має не тільки переваги, але й недоліки. Як перевагу, можливо визначити, що сучасні комп'ютерні засоби дозволяють значно полегшити працю бухгалтерів та знизити трудомісткість окремих операцій, зменшити кількість помилок при складанні первинних документів та зведених облікових регістрів, терміново отримувати необхідну інформацію. Недоліком є (особливо для малих підприємств): висока вартість комп'ютерного обладнання та програмного забезпечення, що не завжди може дозволити собі підприємство з невеликими обсягами діяльності.

На ринку програмних продуктів представлено широкий спектр програм по автоматизації бухгалтерського обліку, найпоширенішими з яких і найбільш адаптованими до української системи ведення обліку є пакети 1С: "Підприємство", "Парус-Підприємство" та "Бест Звіт Плюс". В Україні більш широкого розповсюдження набула програма 1С: універсальна програма масового призначення для автоматизації бухгалтерського і податкового обліку, що включає підготовку обов'язкової (регламентованої) звітності. Це готове рішення для ведення обліку в організаціях, що здійснюють будь-які види комерційної діяльності: оптову і роздрібну торгівлю, комісійну торгівлю (зокрема субкомісію), надання послуг, виробництво і т. д. Користувачі можуть самостійно управляти методикою обліку в межах облікової політики, створювати нові субрахунки і розрізи аналітичного обліку.

Кожне підприємство може вибрати програмний продукт для автоматизації обліку відповідно до особливостей своєї діяльності та особливостей ведення бухгалтерського обліку. Отже, тільки за умови вибору програмного продукту, оптимального для обраного підприємства, можна максимізувати ефективність ведення облікової діяльності, що, безумовно, є необхідним кроком на шляху до розвитку підприємства.

Список використаних джерел:

1. *Марченко Д. Н.* Автоматизація бухгалтерського обліку як джерело зростання його ефективності / Д. Н. Марченко // Актуальні проблеми економіки. – 2009. – № 6. – С. 248-254.
2. *Сопко В. В.* Мета і принципи автоматизації бухгалтерського обліку / В. В. Сопко, М. М. Бенько // Актуальні проблеми економіки. – 2010. – № 12. – С. 186-192.
3. *Стригуль Л. С.* Сучасний стан та проблеми автоматизації бухгалтерського обліку на підприємствах України / Л. С. Стригуль, А. Г. Ковальов. – Х., 2010.

МЕТА ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ

Євроінтеграція України є сьогодні одним з тих питань життя держави, які хвилюють не тільки чиновників і політиків, але і практично всіх громадян нашої країни. Прагнення жити «як в Європі» виникло і зміцнилося серед наших співвітчизників ще до отримання незалежності України, а бажання залучитися до благ Євросоюзу практично з перших кроків по його створенню. Бізнесмени прагнули привернути європейських інвесторів і партнерів, а десятки тисяч громадян України, особливо із західних регіонів, спрямувалися на захід у пошуках роботи.

І дійсна пошана до свободи особи і прав людини, мінімум бюрократії, ефективна боротьба із злочинністю і корупцією, економічні свободи, рівень життя і сервісу, прекрасна система соціального захисту країн-засновників Євросоюзу не могли не викликати пошану і певну заздрість. Судячи з численних публікацій і виступів в українському медіа-просторі, значна частина української політичної та інтелектуальної еліти наголошує на необхідності євроінтеграції і прийнятті Україною європейських цінностей.

Що таке європейські цінності, а точніше, чим є європейські цінності для нас.

Європейські цінності є не чим іншим як стандартами певних технологічних процедур у різних галузях життя суспільства і діяльності держави, наприклад, для формування органів державної влади й управління (стандарти демократії), взаємодії гілок влад, діяльності партій та існування багатопартійної системи загалом, ставлення влади і громадян до права, взаємодії між державою і громадянином (аспект прав та свобод людини), управління економікою (в тому числі, освітою й наукою), налагодження діалогу влади з суспільством і т. ін.[1]

Ці стандарти тому й осмислюються нами як цінності, що вони привели євроатлантичний регіон до суспільно-економічного розквіту. Не будемо поки що торкатися питання про ціну цього розквіту для всього іншого світу та й для самих західноєвропейців і північних американців.

Проте розгляд теми європейських цінностей і передумов євроінтеграції України виводить на складну проблему.

Під євроінтеграцією найчастіше за все фактично розуміється інтеграція з країнами Західної Європи, що є до певної міри хибним уявленням.

Коли говорять про євроінтеграцію України, то явно чи приховано мають на увазі інтеграцію в такі європейські організаційні структури, як Європейський Союз, Шенгенська угода, Рада Європи тощо. Проте Україна вже є повноправним членом багатьох загальноєвропейських, але не західноєвропейських організацій, наприклад Ради Європи, вона входить до всіх структурних підрозділів РЄ - Парламентської асамблеї Ради Європи, Комітету глав урядів Ради Європи, є членом Організації з безпеки та співробітництва у Європі (ОБСЄ) й ряду інших європейських організацій. Причому вона не є статистом, а бере повноправну участь у багатьох міжнародних проектах[2].

Прийняття євроцінностей ніяк не пов'язане з процесом євроінтеграції і представляє собою окреме завдання, яке може бути вирішене поза західноєвропейськими регіональними структурами.

Нааявні в Україні економічні ресурси, структура економіки не дозволяють підкріпити політичний курс на євроінтеграцію матеріально-фінансовими можливостями.

Що ж мається на увазі, коли попри це весь час говориться про перспективи євроінтеграції? Адже для суверенної країни інтеграція може розумітися як членство країни в певних міжнародних організаціях і, як наслідок, прийняття на себе певних спільних для всіх країн-членів зобов'язань. Україна не тільки є членом названих загальноєвропейських організацій, але й на практиці виконує взяті на себе зобов'язання. Звичайно, не вся вітчизняна юридична база навіть стосовно взятих на себе Україною зобов'язань щодо членства в Раді Європи узгоджена, але процес узгодження триває і рано чи пізно завершиться.

Якщо незважаючи на перераховані факти членства України в різних європейських регіональних організаціях все ще говориться про євроінтеграцію, то, мабуть, під євроінтеграцією мається на увазі саме інтеграція в НАТО або в західноєвропейські політико-економічні і військові структури, що дасть можливість значно підвищити обороноздатність країни. Точніше, в структури, що від початку створювалися як західноєвропейські, оскільки об'єднували країни, які на відміну від країн Центральної Європи не ввійшли до радянського блоку і мали спільну економічну та політичну системи - ринок і демократію.

Отже, говорячи про євроінтеграцію слід чітко уявляти собі, що багато хто в Україні під цим фактично розуміє інтеграцію в західноєвропейські організаційні структури, розширені останнім часом за рахунок деяких країн Центральної Європи.

На початку ми визначили євроцінності як конкретні процедурні стандарти в тих чи інших галузях життя суспільства і діяльності держави. Стосовно України прийняття євроцінностей означає запровадження в різних сферах громадського і державного життя конкретних процедурних, свого роду технологічних стандартів, а євроінтеграція - це не більш ніж процедура їх запровадження.

Тому ставлення до євроцінностей як до якогось екзистенціального Добра, до якого незрозумілим, майже містичним чином прилучається країна, що вступає до організаційних структур країн західноєвропейського регіону, є вкрай помилковим і нерациональним. Але саме таке ставлення до Європи загалом і до Західної Європи зокрема характерне для багатьох представників української еліти. Для них європейські цінності і євроінтеграція - щось на зразок Божої благодаті, до якої треба прагнути як до кінцевої й найвищої мети - мети, що є самоцінністю. В цьому розумінні інтеграція до загальноєвропейських, а ще більше до західноєвропейських структур символізує прилучення до істинних, вищих цінностей і є чимось більшим, ніж конкретне прагматичне співробітництво в економічних, політичних та культурних питаннях.

Звичайно, входження в регіональні організації Україні дійсно необхідне, але лише як засіб реальної фінансово-економічної допомоги економічним реформам на основі взаємовигідного рівноправного співробітництва.

Стратегічний вибір прийняття європейських цінностей представляє собою лише початок довгого процесу інтеграції до ЄС. Європейська інтеграція - це перш за все, процес суттєвих структурних реформ усередині країни, кінцевою метою яких є поліпшення добробуту українського народу.

Прийняття європейських цінностей необхідне для того, щоб зробити життя громадян України більш заможним і комфортним, але лише за умови, якщо ми визнаємо зв'язок між євростандартами, що осмислюються як цінності, і кінцевим результатом - матеріально та культурно забезпеченими потребами населення.

Список використаних джерел

1. Європейська інтеграція. Режим доступу до ресурсу: uk.wikipedia.org/wiki/
2. УГОДА ПРО АСОЦІАЦІЮ між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони {Угоду ратифіковано із заявою Законом № 1678-VII від 16.09.2014}. Режим доступу до ресурсу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/984_011/page12

Хижняк Анна,
студентка Вінницького торговельно-
економічного коледжу КНТЕУ,
науковий керівник: **Бабій Л.С.**

ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

Сучасна економічна ситуація в Україні характеризується глобальною трансформацією до нової якості життя, стандарти якого все більше намагаються наблизити до європейських. Сучасні тенденції світового розвитку ставлять перед Україною нові проблеми та потребують від неї активної участі в їх рішенні. Характерною рисою сучасного світового соціально-економічного розвитку є бурхлива динаміка інтеграційних процесів у світі та Європі зокрема. Для України європейська інтеграція – це перш за все шлях до модернізації економіки, подолання технологічної відсталості, залучення іноземних інвестицій і новітніх технологій, створення нових робочих місць, підвищення конкурентоспроможності вітчизняного товаровиробника, вихід на світові ринки, насамперед на ринок ЄС[1].

Євроінтеграційний курс нашої країни – це комплекс викликів і теоретично спірних питань інноваційного розвитку національної економіки. Дійсно, країна, яка заявляє про своє бажання стати складовою європейського простору, мусить не лише внести дисбаланс в його систему, але й стати чинником підтримання стабільності в регіоні, додатковим аргументом у глобальній конкуренції міжнародних центрів. Для цього слід довести свою спроможність дотримуватися стандартів і норм, які діють в ньому.

Вирішальним фактором інноваційного розвитку України в сучасних умовах євроінтеграції є її інтелектуальний потенціал. На жаль, на даному етапі, спостерігається “відтік мізків”. Цьому насамперед сприяє низька інноваційна сприятливість промисловості України, що проявляється в обмеженому попиті вітчизняних підприємств на результати наукової та науково-технічної діяльності, також недостатнє бюджетне фінансування наукових досліджень і розробок[2]. Так, з 2007 року не було підготовлено жодного виробництва для втілення інновацій, питома вага реалізованої інноваційної продукції в загальному обсязі склала у 2015 році всього 1,4% [3]

Іншою, не менш важливою проблемою інтеграції економіки України до світової економічної системи є загострення питання зовнішньоекономічної безпеки. Потреба в поглиблених дослідженнях зміни умов зовнішньої торгівлі зумовлюються тим, що інтеграція в європейську економіку, розглядається як головний момент розвитку національної економіки України, а це, в свою чергу, потребує розроблення нової, раціональної моделі зовнішньоекономічної діяльності. Євроінтеграція – це насамперед європейський рівень життя, що в свою чергу має підвищити економіко-соціальне становище України. Співпраця з ЄС дає можливість

Україні мати додаткові ринки збуту виробів, а ЄС, в свою чергу, є джерелом надходження вільно конвертованої валюти.

Щодо підприємств України, що займають значну нішу економіки України по випуску продукції, то вони зможуть вийти на європейський рівень тільки за рахунок євроінтеграції, а отже матимуть досвід, практичні знання з приводу конкуренції з виробниками інших країн, розробляти та реалізовувати стратегію виробничо-комерційної діяльності, зорієнтованої на світову кон'юнктуру відповідних ринків. При цьому слід окремо зазначити, що вміння успішно діяти на міжнародних ринках веде до підвищення рівня та якості задоволення потреб національних споживачів.

Реальними перспективами для України на даному етапі її розвитку є покращення економічного стану, намагання досягти європейського рівня перш за все завдяки вдалим проведенням реформ. Вони стосуються паливно-енергетичного, аграрного секторів, пенсійної реформи. Наслідки проведення реформ сьогодні передбачити ще складно, але певні зміни в цих галузях відбуваються. Так, наприклад, відповідно до європейських стандартів відбулося збільшення пенсійного віку.

Отже, незважаючи на ряд проблем, що постають перед Україною, вона намагається вийти на європейський рівень, що, в свою чергу, зміцнить її позиції на світовій арені. Для досягнення цієї мети необхідно лише максимально гармонізувати законодавство, правила, регуляторні механізми з тими, які на сьогодні діють в Європейському Союзі.

Список використаних джерел:

1. Геєць В.О. Інновативно-інноваційний шлях розвитку- модернізаційний проект розвитку економіки і суспільства // Банківська справа.-№4.-2014.-С.15-23
2. Глобалізація і безпека розвитку: Монографія /О.Г.Білорус, Д.Г.Лук'яненко та ін. - К.:КНЕУ. 2011.-С.733
3. Впровадження інновацій на промислових підприємствах. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.ukrstat.gov.ua

**Ніходовська Олена,
Медведчук Діана,**
студенти Вінницького торговельно-
економічного коледжу КНТЕУ,
науковий керівник:
Віниковоцька Ж.С.

ЄВРОПЕЙСЬКА ІНТЕГРАЦІЯ У БАНКІВСЬКІЙ, ФІНАНСОВІЙ ТА ІНВЕСТИЦІЙНІЙ СФЕРАХ

1 листопада 2014 р. Україна та ЄС розпочали тимчасове застосування Угоди про асоціацію, яке стало можливим після завершення необхідних внутрішніх процедур, зокрема ратифікації цього документа Верховною Радою України і Європарламентом, а також схвалення відповідного рішення Радою ЄС. Угода про асоціацію є масштабним і комплексним документом, який охоплює сфери, що перебувають у компетенції як європейських інституцій, так і держав-членів ЄС.[4] На сьогоднішній день Україна впевнено крокує до лав Європейського союзу, що не може не радувати. 1 лютого 2017 р. має розглядатися питання щодо надання українцям безвізового режиму. Однак з 54 країнами діє законний безвізовий режим.

Завдяки цим зрушенням, можливе підняття економіки держави, а саме: банківської, фінансової та інвестиційної сфер.

На даному етапі розвитку, банківська діяльність не в найгіршому стані. Статистичні дані показують, що за підсумком 2015 року доходи банків України збільшилися на 19,4% і становили 192,2 млрд. грн. , витрати зросли на 34,4% - до 265,8 млрд. грн. Фінансовий результат діяльності БСУ станом на 01.01.2016 року був від'ємним і становив (-)66,6 млрд. грн. Доходи БСУ в III кв. 2016 року порівняно з відповідним періодом 2015 року скоротилися на 28,9% та становили 42,8 млрд. грн., витрати знизилися на 33,1% та склали 50,8 млрд. грн.[1] Заходи НБУ у сфері банківського регулювання визначили умови та шляхи інтеграції в міжнародну банківську систему на рівні окремого комерційного банку. Вони, зазвичай, включають розроблення стратегії виходу на ринок банківських послуг на основі аналізу внутрішніх потреб і можливостей банку, фінансового забезпечення діяльності зарубіжної структури банку, аналіз внутрішнього законодавства, яке надає можливість включення комерційного банку в міжнародну банківську систему, а також умови відкриття філій за кордоном, дослідження нормативно-правової бази розвинених країн, що регламентує діяльність іноземних банківських установ на їх території для пошуку оптимальних шляхів входження на їхній ринок. Серед найбільш прибуткових за підсумком минулого року банків були виключно іноземні фінансові установи – Сітібанк(США), ІНГ Банк Україна(Нідерландський фінансовий конгломерат) та Креді Агріколь(Франція). Найбільше за дев'ять місяців 2016р. вдалося заробити Райффайзен Банку Аваль - 2,53 млрд гривень (29% від прибутку рентабельних банків). На другому місці за прибутковістю - Сітібанк (1,11 млрд гривень), який всю кризу працював в плюс. Третє місце зайняв ОТП Банк з прибутком у розмірі 874 млн гривень.[6] Процеси економічної глобалізації в банківській системі крізь призму вимог адаптації банківської системи України до світових та європейських стандартів потребують визначення її сутнісних ознак.[2] Ми вважаємо, що інтеграція банківської системи - це безумовно переваги для країни. Але, як і в кожній справі, є свої перспективи та ризики. Таким чином, інтегрування української банківської системи як у європейський фінансовий простір, так і до Євразійського економічного співтовариства, з одного боку, може спричинити активування низки ризиків фінансово-економічного характеру, а з іншого – однозначно матиме позитивні наслідки. Однак глобальності проблемі знаходження інтеграційного вектора додає те, що, по суті, ми стоїмо перед вибором стратегічних орієнтирів: або Україна обирає фундаментальні цінності розвитку, верховенство права і приєднується до країн Європи, або стає учасницею об'єднань пострадянських країн з перехідними економіками та отримує тактичні вигоди, зокрема у фінансовій сфері. З огляду на це єдиним правильним вибором України на сучасному етапі є інтегрування з ЄС.[5]

З урахуванням майбутніх перспектив України щодо членства у ЄС ми хочемо здійснити огляд існуючих фінансових інструментів, з допомогою яких надається монетарна підтримка країнам-членам Євросоюзу. Сучасний етап розвитку національної економіки України характеризується сповільненням темпів економічного розвитку, падінням ділової та підприємницької активності, зниженням фінансово-економічної ефективності у більшості сфер та видів економічної діяльності. Наслідком цього є перешкоди підвищення рівня якості життя населення, його соціальної безпеки. а останні роки в Україні істотно змінилися структура й обсяги грошових доходів населення.[7] Наприклад, у 2000р. розмір прожиткового мінімуму становив на місяць 270 грн., у 2005 р. 382 грн , у 2010р. становило 875 грн, а ось уже в 2016 р. сума становила 1544 грн на місяць. Не

винятком стає і фінансова сфера. Але вказані проблеми підсилюються й необхідністю швидкої та якісної конвергенції як фінансового сектору, так і національної економіки та соціальної сфери загалом в умовах євроінтеграційних прагнень. Серед стратегічних шляхів вирішення цих проблем найчастіше розглядається євроінтеграція. На підставі порівняльного аналізу умов інтеграційного процесу можна констатувати наявність об'єктивних причин позитивних очікувань. Передусім це значна диспропорція між національним ринком та ринком країн ЄС – найбільшим у світі за чисельністю споживачів (близько 500 млн. осіб).[9] Тому заради піднесення економіки до високого рівня, задля забезпечення українців якісною медициною, конкурентоспроможною освітою, покращеною соціальною політикою потрібно прагнути приєднатися до ЄС. Ми вважаємо, що це буде один з найризикованіших, але прибутковим кроком для України. Також, щодо медицини: З наступного року ліки стануть доступнішими. Урядом було ухвалено рішення про запровадження з 1 січня 2017 року державного регулювання цін на лік від серцево-судинних захворювань, цукрового діабету II типу та бронхіальної астми, що має забезпечити зниження цін. На зазначений перелік документів будуть встановлені граничні ціни – не більше ніж у Польщі, Латвії, Словаччини, Угорщини та Чехії.

На жаль, в Україні інвестиційна діяльність ледве розвинена, адже з нестабільною економікою мало сміливців, які б вкладали свої інвестиції. Економіка України характеризується значними структурними дисбалансами. Зокрема, понад дві третини обсягу промислового виробництва припадає на галузі, що виробляють сировину, матеріали та енергетичні ресурси. Обсяг залучених з початку 2016 року прямих іноземних інвестицій (акціонерного капіталу) в економіку України У січні-вересні 2016 року в економіку України іноземними інвесторами вкладено 2859,1 млн дол. та вилучено 330,1 млн дол. прямих інвестицій. У 2016 році інвестиції надходять зі 133 країн світу. Із країн ЄС із початку року внесено 33154,9 млн. дол. інвестицій (77,4% загального обсягу акціонерного капіталу), з інших країн світу – 9696,4 млн. дол. (22,6%). До десятки основних країн-інвесторів, на які припадає більше 83% загального обсягу прямих інвестицій, входять: Кіпр – 12274,1 млн. дол., Німеччина – 5489,0 млн. дол., Нідерланди – 5108,0 млн. дол., Російська Федерація – 2685,6 млн. дол., Австрія – 2354,3 млн. дол., Велика Британія – 1953,9 млн. дол., Британські Віргінські Острови – 1872,6 млн. дол., Франція – 1539,2 млн. дол., Швейцарія – 1371,2 млн. дол. та Італія – 966,6 млн. дол. Прямі інвестиції з України здійснювались до 46 країн світу, переважна частка яких була спрямована до Кіпру (93,0%).[8] Нині українська економіка потребує повномасштабної системної модернізації, що включає оновлення інфраструктури, зміну структури промисловості, експорту, внутрішнього ринку.[3] Щодо інвестицій саме Вінницької області, то нещодавно представники місцевої та обласної влади відвідали Італію з метою обговорення спільного проекту у галузі переробки побутових відходів. За кордоном вінничани ознайомилися й з організаційними моментами роботи підприємства «Контаріні». З цього візиту стало зрозуміло, що італійці готові інвестувати кошти в вінницьке підприємство «ЕкоВін».

Для цього потрібно реконструювати і створити нові конкурентоспроможні виробництва, привести технологічний рівень виробництва відповідно до стандартів передових індустріальних держав. Зробити це повинен насамперед приватний бізнес, який має стати рушійною силою модернізації. Без кардинального поліпшення умов ведення бізнесу успішна масштабна модернізація неможлива.

Список використаних джерел:

1. Аналітичний огляд банківської системи України за III квартал 2016 - http://rurik.com.ua/documents/research/bank_system_1_kv_2016.pdf
2. Годун С. Д. Проблеми інтеграції України до Європейського Союзу. -К., 1999.
3. Євроінтеграційний вибір України: інвестиційні очікування - <http://fmv-visnyk.pp.ua/wp-content/uploads/2016/2013-10/16.pdf>
4. Євроінтеграція - http://nbuviap.gov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=615:evrointegratsiya&catid=8&Itemid=350
5. Європейський Союз та Україна. Стратегія відносин в контексті розширення. - К., 2003.
6. Інтеграція банківських систем України та ЄС як чинник розвитку - <http://fmv-visnyk.pp.ua/wp-content/uploads/2016/2014-14/27.pdf>
7. Сіденко В. Р. Потенціал економічного розвитку України в контексті європейської інтеграції В. Р. Сіденко // Фінанси України. – 2007. – № 9. – С. 143-150.
8. Стан інвестиційної діяльності в Україні - <http://www.me.gov.ua/Documents/List?lang=uk-UA&tag>
9. Фінансова євроінтеграційна політика України - http://iepjournal.com/journals/19/2013_6_Kovtonyuk.pdf

Готка Анастасія, студентка

Вінницького торговельно-економічного коледжу КНТЕУ,
науковий керівник: **Трубляк Г.М.**

На сучасному етапі в Україні формується новий механізм мотивації праці та удосконалюється його основний інструмент - кадрова політика.

Кадрова політика в умовах ринкової економіки передбачає, перш за все, підходити до роботи з кадрами, розглядаючи її в нерозривному зв'язку з сутністю проблем, що вирішуються на даному етапі, підбираючи кадри у відповідності з новими задачами. Вирішальним критерієм при підборі і оцінці кадрів, перш за все керівних кадрів, є їх відношення до роботи в умовах ринку, причому відношення не на словах, а на ділі. Особливе значення має висунення і підтримка людей ініціативних, мислячих, енергійних, які можуть і бажають на практиці активно просувати в життя курс на розвиток підприємства в умовах ринкової економіки. Особлива увага приділяється використанню людського фактору, підвищенню якості і творчої віддачі інтелектуального, кадрового потенціалу, покращенню підготовки і використання спеціалістів.

Важливими інструментами реалізації кадрової політики є кадрові служби, проведення атестації працівників з метою визначення рівня, кваліфікації знань та практичних навиків працівників, а також навчання і розвиток персоналу.

Кадрові служби - основні структурні підрозділи в апараті керування, що виконують оперативну роботу з кадрами. Підвищення ролі людського фактору в розвитку виробництва на сучасному етапі обумовило й зростання ролі кадрових служб у сфері керування [1].

Основними завданнями кадрових служб є:

- організаційне і методичне забезпечення розвитку самоврядування, демократичних форм розгляду і визначення кандидатур на керівні посади, проведення конкурсів на заміщення вакантних посад, вивчення громадської думки про діяльність керівників;
- прогнозування та визначення поточної і перспективної потреби в кадрах і джерел її задоволення, уточнення потреб у підготовці спеціалістів за

прямими зв'язками з навчальними закладами; розробка і реалізація заходів формування трудового колективу;

- планування та регулювання професійного й кваліфікаційного розвитку персоналу, процесів його звільнення та переміщення;
- організаційно-методичне забезпечення професійного, економічного навчання, підготовки і перепідготовки кадрів, планування цієї роботи з врахуванням потреб виробництва, направлення працівників у різні навчальні заклади та передові підприємства, на стажування; навчання керівників нижчого рівня вмінню працювати з підлеглими;
- вивчення професійних, ділових особистих якостей працівників на основі атестації, соціологічних дослідів; розробка рекомендацій щодо їх раціонального використання відповідно до здібностей і потреб організації;
- організація роботи з професійної орієнтації молоді, адаптація молодих спеціалістів, вивчення причин плинності кадрів, динаміки змін у трудовому колективі, розробка заходів стабілізації та удосконалення соціальної і демографічної структури персоналу;
- ефективне використання всіх форм матеріального й морального стимулювання працівників відповідно до їх трудової діяльності й соціальної активності [2].

Кадрова політика має за головну мету забезпечення сьогодні та у майбутньому кожної посади і робочого місця персоналом належної кваліфікації.

Об'єктивній оцінці керівників і фахівців значною мірою сприяють періодично проводжувані атестації. Атестація працівників — процедура визначення рівня, кваліфікації знань, практичних навиків, ділових якостей працівників і встановлення їх відповідності (не відповідності) робочим місцям, посадам, які вони займають, виявлення їх потенціальних можливостей.

Атестація дає аналіз трудової, суспільної діяльності і поведінки особи в колективі. У Положенні про порядок проведення атестації зазначено, що вона здійснюється з метою найбільш раціонального використання керівників і фахівців, підвищення ефективності їхньої праці і відповідальності за доручену їм справу і повинна сприяти подальшому поліпшенню підбору і виховання кадрів, підвищення їх ділової кваліфікації і політичного рівня.

Основне завдання атестації — не контроль виконання, а виявлення резервів підвищення рівня віддачі працівників. Тобто виявити:

- професійні (знання, навик, досвід);
- моральні (працездатність, принциповість, самокритичність);
- вольові (енергійність, наполегливість);
- ділові та організаційні (зібраність, дисциплінованість, творчий підхід до справи) здібності.

Розрізняють наступні види атестації:

- спеціальна (це повна і всебічна оцінка виробничої діяльності працівників за весь період);
- проміжна (проводиться через відносно короткий період, і кожна наступна атестація ґрунтується на результатах попередньої);
- підсумкова (проводиться у випадках необхідності).

За результатами атестації керівник організації має право приймати рішення щодо:

- підвищення (пониження) працівника в кваліфікаційній категорії;
- підвищення (пониження) посадового окладу, визначення винагород;
- вирішення підвищення кваліфікації, набуття нової спеціальності.

В сучасних умовах будь-які навички і знання швидко старіють, тому важливе значення кадрової політики відіграють фахове навчання і розвиток. На провідних підприємствах навчання і

розвиток персоналу є комплексним безперервним процесом. Важливість безперервного навчання підтверджують такі чинники:

- впровадження нової техніки, технологій, виробництво сучасних товарів, збільшення комунікаційних можливостей й створюють умови для ліквідації або зміни деяких видів робіт, у зв'язку з чим потрібна кваліфікація не може бути гарантована базовою освітою;
- світ перетворюється в ринок без меж з високим рівнем конкуренції між підприємствами. Підприємства, що мають сучасні технології і програми безперервної освіти, лідирують в умовах цієї конкуренції – вони мають можливість у найкоротші терміни відповісти на будь-який «виклик» підвищенням продуктивності праці;
- для підприємства більш ефективним і економічним є збільшення віддачі від уже працюючих співробітників на основі їхнього безперервного навчання, ніж від залучення нових працівників [3].

Навчання персоналу передусім необхідне в тих випадках, коли працівник приходить на підприємство; працівника призначають на нову посаду або доручають йому нову роботу; у працівника не вистачає навичок для виконання своєї роботи, а також коли відбуваються серйозні зміни в економіці підприємства, у зовнішньому середовищі.

Фахове і посадове зростання – найважливіший мотив у діяльності більшості працівників. Відсутність можливості зростання часто призводить зниження трудової активності працівників і погіршення діяльності підприємства. Фахове зростання тісно пов'язане із проблемою кадрового резерву і планування кар'єри.

В Україні система відтворення, навчання та підвищення кваліфікації кадрового потенціалу вимагає серйозних капіталовкладень. Ця проблема буде вирішена як і в інших країнах, якщо розглядати витрати на кадрове регулювання, перепідготовку та навчання кадрів як капітальні вкладення, а не як витрати. У цей час, коли національною ідеєю проголошено "Інвестиції в людину", є підстави думати, що це позитивно позначиться на стані людських ресурсів країни.

Отже, кадрова політика підприємства - це цілісна кадрова стратегія, що об'єднує різні форми кадрової роботи, стиль її реалізації в організації і плани по використанню робочої сили.

Список використаних джерел:

1. Мартиненко В. П. Кадрова політика, як інструмент управління кадровим потенціалом [Електронний ресурс] / В. П. Мартиненко, Н. В. Руденко // Ефективна економіка – 2014. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2900>
2. Осовська Г.В., Осовський О.А. Менеджмент організацій: Навчальний посібник. / Г.В. Осовська, О.А. Осовський - К.: Кондор, 2007. – 676 с.
3. Ігнат'єва Т.Ю. Система управління персоналом як основний елемент системи управління підприємством/Т.О. Погорелова, Т.Ю. Ігнат'єва// Вісник Національного технічного університету „Харківський політехнічний інститут”. Збірник наукових праць. Серія: Технічний прогрес і ефективність виробництва. – Харків: НТУ „ХПІ”. - 2013. - № 21 (994) 2013 – С. 133

Нагуляк Юлія, студентка

Вінницького торговельно-економічного коледжу

КНТЕУ;

Науковий керівник: **Бевза С.С.**

ДИВЕРСИФІКАЦІЯ ЕКСПОРТУ ТА ЗБІЛЬШЕННЯ ЙОГО ТОВАРНОГО АСОРТИМЕНТУ

Для України потрапляння на ринок ЄС дуже важливе, оскільки це призведе до змін всередині аграрного сектора та підприємств харчової промисловості, навіть

незважаючи на ряд обмежень у домовленостях про вільну торгівлю. Чималу роль у русі в цьому напрямку відіграють інвестиції, в першу чергу зовнішні.

Попадання на цей ринок – це системні зміни. Якщо ми адаптуємо наше харчове законодавство до вимог європейських регламентів, то в будь-якій країні це можна буде використовувати як візитну картку: ми можемо експортувати в ЄС, тобто наша продукція відповідає найвищим вимогам світових стандартів. Ринок ЄС є досить перспективним - 500млн споживачів, і це найбільш платоспроможний ринок у світі. При цьому Україна помітно зміцнила свої позиції в плані експорту, що сприяє збереженню доданої вартості всередині країни, а це хороший знак.

Відомо, що Україна суттєво посилсила свої позиції на ринку, вона вийшла на рейтингову позицію №8 в світі з експорту м'яса і птиці, їй вдалося відкрити ринок Казахстану для українського молока та м'яса. Зафіксовано зростання експорту до країн Азії та Близького Сходу на 10%, до ЄС - на 6%, Африки – на 0,5%. Основні успіхи були досягнуті завдяки збільшенню експорту до Південної Кореї на 30,8%, Китаю – на 30%, Туреччини – на 27,1%, Гонконгу – 24,8%, Єгипту – 21,7%, США – на 15%.

З 10 січня 2016 року 10 українських підприємств поставляють свою продукцію в Європейський Союз. Таке рішення прийняла в кінці 2015 року Європейська Комісія. Серед них – компанія «Люстдорф» (Вінницька обл.), «Молочний дім» (Дніпропетровська обл.), «Лакталіс – Миколаїв», «Гадячсир» (Полтавська обл.), Житомирський молочний завод, «Менський сир» (Чернігівська обл.), Роменський молочний комбінат, Золотоношський маслоробний комбінат (Черкаська обл.) і філіал Яготинського маслозаводу «Яготинське для дітей» (Київська обл.). Це свідчить про те, що в Україні виготовляється продукція належної якості і безпечна, яка визнається світом. Так, два підприємства групи компаній «Молочний альянс» відправили на експорт молочної продукції: масла селянського – 150кг і 560 кг твердих сирів асортименті, молоко «Славія» і молочко «Яготинське для дітей».

В першому кварталі 2016 р. дохід від експорту молочної продукції склав 24500 тис. долл. США. Найбільш суттєво збільшився експорт молока і вершків згущених. Об'єм даної продукції за кордон склав 9,4 тис. т. Зараз на перших ролях в експорті молочних продуктів виходить експорт сухого молока. Україна за останні два роки збільшила експорт сухого молока в 2 рази в порівнянні з 2013 роком. Показники експорту сиру, відповідно даним митної статистики, надрукованих на сайті Державної фіскальної служби (ДФС) в першому кварталі склав 1,5 тис. т. Експорт молочної сироватки збільшився до 1,35 тис. т, вершкового масла – до 3,4 млн долл., молока і вершків не згущених – до 1,1 млн долл.

Відкриття доступу на ринок ЄС – це не єдиний крок для того, щоб виготовлена в Україні молочна продукція з'явилася на полицях європейських магазинів або супермаркетів. Для цього потрібна ще не менш складна робота з пошуку партнерів, які зацікавлені завозити українську «молочку» в країни ЄС.

Основними споживачами українського цукру стали Киргизстан (49% усього експорту), Румунія (19%) і Казахстан (6%). На 2016 рік Україні в режимі автономних торгових преференцій надана квота на безмитне постачання цукру в країни ЄС в обсязі 20 тис. т, що на 86% використана. Тільки за перше півріччя в країни ЄС експортовано 17,25 тис. т.

Сьогодні Україна є світовим лідером з виробництва соняшникової олії. Соняшникова олія для України, як нафта для Росії. Головним покупцем її є Індія, і тепер можна надіятися на поставки цього продукту в Китай і частково в ЄС.

Суттєво збільшено в аграрному секторі експорт українських пшеничних висівок до Туреччини, яка займає 69% у загальному обсязі експортних поставок висівок. Новим покупцем українських пшеничних висівок в сезоні 2015/2016 рр. стала Саудівська Аравія, яка зможе в поточному сезоні збільшити закупівлі товару.

Якщо раніше Україна постачала в ЄС свіжі овочі, то зараз вже – заморожені овочі, мариновані гриби, томатна паста.

Експорт продуктів харчування для України стає більш важливим, ніж експорт металу. Тим більш що у світі падають і ціни на метал, і попит на метал. І хоч ціни на продукти харчування мають схильність до зниження, у зв'язку з падінням цін на нафту, але їсти хочуть усі – і китайці, і німці, і індуси, і це спасе економіку України.

Використана література:

1. Научно-практический журнал «Продукты и ингредиенты» № 3 март 2016. ст. – 31.
2. Научно-практический журнал «Продукты и ингредиенты» № 4 апрель 2016. ст. – 8-9.
3. Научно-практический журнал «Продукты и ингредиенты» № 8 ст. – 5-6.

Газдюк Альона,
студентка Вінницького торговельно-економічного
коледжу КНТЕУ,
науковий керівник: **Солоненко Л.М.**

КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ТОРГОВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ПОГЛИБЛЕННЯ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ВІДНОСИН

На споживчому ринку України серед корпоративних торговельних мереж, які відрізняються найбільшою часткою на ринку за кількістю магазинів у своєму складі, динамікою відкриття та обсягом товарообороту потрібно виділити: «АТБ-маркет» (550 дискаунтерів), «Сільпо» (206 продовольчих супермаркетів), «Фуршет» (117 супермаркетів), «Велика кишеня» (43 супер- та гіпермаркетів, 3 магазини преміум формату «Selekt»), «Еко-маркет» (88 супермаркетів).

Важливою тенденцією є спеціалізація торговельних мереж на певному торговельному форматі: гіпермаркет, супермаркет, дискаунтер, кеш енд кері, серед них лідирують супермаркети та дискаунтери. Однак активно розвиваються мережі «зручних супермаркетів» (мережа «Фори», «Буми-маркет»), магазини преміум-класу (Мережа «Кит», «Selekt»).

Новою тенденцією на споживчому ринку України є глобалізаційні процеси, пов'язані з приходом зарубіжних мережевих структур, які мають значні фінансово-економічні та організаційні ресурси, розвинені технології, великий досвід ведення бізнесу, у тому числі завоювання споживача. На продовольчому ринку України успішно функціонують німецька компанія «Metro» (31 торговельний об'єкт у 23 містах України), австрійська «Billa», литовська «БМ Трейд». Також на українському ринку виходять найбільші світові мережі з продажу побутової техніки та електроніки – німецька компанія «Media Market» (507 магазинів в Європі), британська «Dixons Group» (14 000 магазинів у 14 країнах), «Auchan» (968 гіпер- та супермаркетів у 12 країнах) [6].

Новими для вітчизняного ринку, але достатньо перспективними є партнерські (добровільні) мережі. Прикладом добровільної мережі на засадах кооперації є закупівельний союз – об'єднання зусиль незалежної групи магазинів і невеликих

торговельних мереж для централізованої закупівлі великогуртових партій товарів у заздалегідь визначених постачальників, ведення, ведення спільного складського господарства, проведення спільних рекламних кампаній, досягнення як комерційних, так і некомерційних цілей. Сьогодні у країнах Європи успішно функціонують закупівельні союзи: асоціація «RGDATA» в Ірландії, «Intermarche» у Франції, «SISA» в Італії «CBA» в Угорщині, «Kesko» у Фінляндії. Однак асоціації як господарські об'єднання торговельних підприємств на споживчому ринку України не отримували належного розвитку.

На особливу увагу заслуговує вертикальна (міжгалузева) інтеграція, яку можна розглядати як напрям формування ефективного зв'язку «виробництво-споживання».

Залежно від учасників інтеграційного процесу розрізняють інтеграцію роздрібних торговельних підприємств із виробниками, роздрібних та оптових підприємств, змішану.

Залежно від кількості сторін вертикальна інтеграція може бути двогалузевою та багатогалузевою.

Прикладом двогалузевої інтеграції роздрібних підприємств із виробниками є фірмова торгівля.

Зацікавленість підприємств-виробників у розгортанні мережі фірмових магазинів визначається можливістю проводити ефективну асортиментну, цінову, комунікаційну політику, забезпечувати постійний зворотній зв'язок із споживачами.

Для покупців фірмові магазини теж створюють певні переваги завдяки гарантованій якості товарів, більш низьким роздрібним цінам, наявності додаткової інформації щодо властивостей товарів.

Фірмову торгівлю активно розвивають підприємства м'ясної, молочної, хлібопекарської, кондитерської промисловості України. З огляду на стан розвитку вітчизняної легкої промисловості особливо актуальним, на мою думку, є питання розвитку власної фірмової мережі для підприємств текстильної, швейної, трикотажної, взуттєвої галузей промисловості.

Специфічну вертикальну інтеграцію великих і малих підприємств через ліцензію становить франчайзингова система. Правові та ділові відносини взаємин між суб'єктами франчайзингу визначаються франчайзинговою угодою, за якою одна сторона (франчайзер), яка має розроблену систему ведення торговельної діяльності, надає юридичній чи фізичній особі ліцензію (франшизу) з правом використання торгового імені і фірмових технологій франчайзера на обмеженій території на термін і умовах, передбачених угодою в обмін на винагороду [4].

Однією з причин впровадження франчайзингу в Україні називають відсутність відповідного законодавства, зокрема, Закону «Про франчайзинг». Однак Господарський кодекс України [2] досить чітко визначає права кожної зі сторін франчайзингових договорів через договори комерційної концесії, окремі моменти також регулюються договорами купівлі-продажу, оренди, лізингу. Тому, на мою думку, відсутність спеціалізованого закону є перешкодою на шляху поширення франчайзингу.

За даними Української асоціації франчайзингу, в Україні функціонує близько 270 франчайзингових мереж майже у 80-ти сферах. Більшість франчайзингових мереж (близько 55%) – українські. Найбільше франчайзингві мережі розвинуті:

- у сферах торгівлі (більше 50%);
- «ТНК-Україна», «Лукойл-Україна», «Sensus», «VD One», «Argo Trading», «Монарх», «Еконіка», «Наш край», «Джинси Суперціна», «Наша Ряба».

Досить актуальною для України є інтеграція оптових та роздрібних підприємств у торгівлі непродовольчими товарами. По суті, це франчайзинг, однак роздрібні торговельні підприємства не платять за можливість працювати під маркою оптового підприємства.

Продуктом та проявом інтеграції є об'єднання підприємств. У світовій практиці господарювання розповсюджено десять основних форм організації інтегрованих структур: трести, концерни, конгломерати, фінансово-промислові груп, картелі, синдикати, пули, консорціуми, стратегічні альянси та асоціації. Натомість чинним законодавством України виділені такі види об'єднань підприємств: асоціації, корпорації, консорціуми, концерни, холдинги [2].

Асоціація є формою об'єднання, що мінімально обмежує діяльність її членів. Її засновниками вільно вибирають організаційну структуру об'єднання, яка не передбачає обов'язковості об'єднання капіталу. В основу створення асоціації може бути не лише досягнення комерційних, а й некомерційних цілей. Ефективному діалогу торговельної галузі з владою в Україні сприяє створення в 2014 році професійного торговельного об'єднання – Української торговельної асоціації: координація діяльності об'єднаних підприємств, реалізація спільних програм, дослідження ринку, підготовка кадрів, спільний захист інтересів членів асоціації. Завдяки ініціативі асоціації врегульовано окремі питання орендних стосунків між суб'єктами підприємництва та державою, усунуто низку надмірних регуляторних процедур, що ускладнювали ведення бізнесу.

Корпорація – це договірне об'єднання, створене на основі поєднання виробничих, наукових і комерційних інтересів підприємств, з делегуванням ними окремих повноважень централізованого регулювання діяльності органам управління корпорації.

Варіантом створення інтегрованої структури у кондитерській галузі є міжнародна корпорація «Rochen», на продукцію якої припадає 26,4% вітчизняного ринку кондитерських виробів. До її складу входять 3 українські кондитерські фабрики (Київська, Вінницька, Кременчуцька), 2 закордонні фабрики (Липецька кондитерська фабрика та «Линкоф» (Росія) та Клайпедська кондитерська фабрика (Литва), масло – молочний комбінат «Бершадьмолоко», «Літинський племзавод» та компанія Вінницький молочний завод «РОШЕН». Власний логістичний центр забезпечує зберігання сировини та готової продукції, оптимізацію поставок продукції кінцевому споживачу та мінімізацію логістичних витрат [5].

Активному створенню холдингових компаній в Україні сприяло прийняття ЗУ «Про холдингові компанії» в Україні [1].

На споживчому ринку України прикладом успішної діяльності асоційованого підприємства є холдинг «Fozzy Group», який об'єднує мережу супермаркетів «Сільпо» (206), дискаунтерів Фора (130), оптових гіпермаркетів «Фозі» (6), Інтернет магазини «GONZA», Ніжинський консервний завод.

Холдингова компанія «TK-Group» спеціалізується на виробництві всіх видів тканин та трикотажних полотен. До складу об'єднань входить компанія «Текстиль-Контакт» (Оптова і роздрібна торгівля текстильними товарами), «TK-Стиль» (швейна фабрика), «TK-Фурнітура» (виробництво та реалізація швейної фурнітури). Створена регіональна оптова мережа із 24 філіалів, роздрібна мережа об'єднання включає майже 20 магазинів у всіх регіонах України.

Складні умови ведення торговельного бізнесу, динамічний характер зовнішньоекономічного середовища зумовлюють необхідність пошуку суб'єктами господарювання шляхів зміцнення конкурентних позицій на споживчому ринку у тому числі за рахунок інтеграційних процесів. Аналіз сучасних тенденцій розвитку

даних процесів показує, що цей рух буде проходити від простих моногалузевих об'єднань до складних міжгалузевих конструкцій з реалізацією як горизонтальних, так і вертикальних систем господарських взаємин.

Використана література:

1. Про холдингові компанії в Україні: Закон України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.zakon2.gov.ua>.
2. Господарський кодекс України. Офіційний текст. – К.: Кондор, 2012. – 208 с.
3. Кавун О.О. Організаційні засади формування підприємницьких об'єднань у конкретному середовищі роздрібної торгівлі/ О.О.Кавун // Актуальні проблеми економіки. – 2014. - № 6. – С. 101-106.
4. Скопенко Н.С. Теоретичні аспекти формування інтегрованих структур / Н.С. Скопенко // Економічні науки. Серія «Економіка та менеджмент»: Збірник наукових праць. ЛНТУ. – Випуск 7 (26). – Частина 3. – Луцьк, 2014. – С.3–11.
5. Корпорація «Rochen» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rochen.com>.
6. Портал роздрібної торгівлі [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.proretail.com.ua>.

Терещенко Людмила, студентка
Вінницького торговельно-економічного коледжу КНТЕУ,
науковий керівник: викладач **Кублінська І.А.**

ЄВРОПЕЙСЬКА ІНТЕГРАЦІЯ ЗАКЛАДІВ РЕСТОРАННОГО ГОСПОДАРСТВА: ТЕНДЕНЦІЇ, ОСОБЛИВОСТІ ТА ВІДМІННОСТІ

Актуальність даної теми полягає в тому, що лідируючі позиції на світовому ринку ресторанного бізнесу займає саме Європа, яка по праву вважається Батьківщиною сучасних підприємств харчування, а також законодавцем світових тенденцій. Саме європейський ресторанний бізнес є найбільш стабільним в світі, що безперечно робить його прикладом для наслідування, досвідченим «старшим братом» на міжнародному ресторанному ринку.

В останні десятиліття в розвитку закладів ресторанного господарства окреслилися такі тенденції:

- формування нових напрямів сучасної кулінарії;
- поглиблення спеціалізації ресторанів;
- створення міжнародних ресторанних ланцюгів;
- удосконалення форм праці та впровадження досягнень науково-технічного прогресу.

Одним з найбільш популярних напрямків європейської індустрії харчування є стиль «фьюжн» або, як його ще називають, cross-cooking (з англ. cross - «перехрестя»; cooking - «приготування їжі»). У кулінарії напряму гармонійно поєднуються смаки, стилі, традиції Сходу і Заходу, старого і нового; екзотичні інгредієнти вміло замінюються місцевими продуктами, а чужі кулінарні традиції адаптуються до звичних місцевих смаків.

Також новим напрямом сучасної кулінарії є молекулярна кухня. Суть полягає в тому, що в процесі приготування використовуються новітні технології і досягнення молекулярної хімії, що дає можливість отримати страви незвичної консистенції та оригінальних смакових якостей. Головні прийоми цієї кухні: обробка продуктів рідким азотом, емульсифікація (змішування нерозчинних

речовин), сферифікація (створення рідких сфер), желювання, карбонізація або збагачення вуглекислотою, вакуумна дистиляція.

Урізноманітнюється і формат подачі їжі. Зокрема, популярні finger-food (фуршет, де їдять тільки руками) і tapas (на стіл подається одна величезна тарілка - на всіх; добре підходить для бізнес-ланчів і сприяє зближенню людей, що сидять за столом).

Мода на здоровий спосіб життя також вплинула на культуру харчування, визначивши ще одну світову тенденцію розвитку ресторанного бізнесу - вживання здорової їжі (тобто якісних продуктів, що пройшли мінімум обробки), що стало вимогою часу.

Останнім часом поряд з традиційними повносервісними ресторанами з'явилися спеціалізовані підприємства зі скороченим набором пропонованих послуг і страв. Особливо актуальними є тематичні ресторани: Дикий Захід, рок-н-рол, футбол, літаки тощо. Переважно вони пропонують обмежену кількість страв, але зосереджуються на створенні відповідного настрою та атмосфери.

Незважаючи на кризу, в Україні відкривається чимало нових ресторанів, а вже існуючі поступово змінюються і модернізуються. Якими б різними за концепцією і духу не були ці нові місця, щось спільне все ж знайти нескладно. В Україну нарешті прийшли ресторанні тенденції, вже не перший рік властиві європейським і американським закладам.

1. Місцеві продукти в меню

Поняття «слоу фуд», тобто їжа, знайдена в радіусі 30 км, було амбіцією відомого французького шефа Алана Дюкасса. Тепер цей здоровий напрямок розвивається і у нас. Через кризу у рестораторів немає вільного доступу до зарубіжних продуктів. Меню мутує: адаптуються українські рецепти, інгредієнти яких зібрані на приватних фермах.

2. Панібратське обслуговування

Затиснуті в манери та синтетичні чорні штани офіціанти починають зникати. Тепер чим популярніше заклад, тим більш неформальна там атмосфера. Наприклад, в «Мишах Бляхера» в Дніпрі офіціант запросто може всістися навпроти вас за столиком. А в барі «Ялівець» в Києві бармен може відмовити готувати коктейль, тому що його рецепт здається йому занадто банальним.

3. Стріт фуд

Вулична їжа стає компромісом між фастфудом і рестораном. Ми метушливі, багато працюємо ... Тому через бурхливий стиль життя їмо похапцем. Якщо сосиска в тісті або хот-дог мають вульгарну фонетику, то локшина «вог-Фрайд» в коробочці звучить трендово.

4. Безглютенове меню

Вчені довели, що білок глютену, що міститься здебільшого в хлібі, перевантажує організм і є причиною появи алергії. Тепер в містах-мільйонниках з'явилися ресторани, де подають безглютенові хліб і десерти.

5. Англо-американська кухня

Новонароджені ресторани заграють з інстинктами: ваблять м'ясом і значними порціями. Панкейк, морквяний пиріг, бургер перемагають піцу і сашімі. Французька кухня у нас не приживається. Вона відрізняється естетичністю і малими порціями. Мішленівське меню з шести дрібних подач чомусь не витримує конкуренції в Україні.

6. Відкрита кухня

У ресторанах з відкритою кухнею на очах у відвідувачів готують різні замовні страви, десерти і коктейлі. Замовник може проконтролювати якість

сировини, гігієну приготування і склад рецептури. У таких ресторанах шеф-кухарі практикують приготування страви за рецептом відвідувача, приготування страви за рецептом ресторану без інгредієнтів, які не подобаються відвідувачеві, а також відвідувачі можуть взяти участь в приготування страви, допомагаючи кухареві.

7. Відсутність ваги страв в меню

Шеф - це художник. І якщо йому раптом захочеться трохи змінити страву, додавши більше соусу, але менше м'яса - це його творче право. Все частіше в ресторанах країни можна зустріти меню без підрахунків. Це ознака еволюції культури споживання.

Український ресторанний ринок відрізняється від європейського, перш за все, своєю увагою до інтер'єру. В цілому, це можна охарактеризувати так: європейський ресторан більше уваги приділяє кухні, ніж інтер'єру, а в Україні - навпаки. Тому найчастіше стають популярними заклади, в яких кухня залишає бажати кращого, а інтер'єр дуже привабливий. Цей феномен називають «їсти інтер'єр».

До основних відмінностей вітчизняного ресторанного ринку також відносять недостатню кількість ресторанів на душу населення. Таке положення частково викликано тим, що в Європі практично вкоренилася традиція харчування поза домом, та й матеріальними засобами, необхідними для цього, володіє велика частина населення європейських країн.

В іншому ж очевидної різниці в тенденціях розвитку ресторанного ринку Європи і України не існує. Ресторани стають більш демократичними, ресторатори - більш професійними, а конкуренція - більш жорстокою. В таких умовах виживають найсильніші, утворюються ресторанні мережі та ведеться постійна боротьба за клієнта, якого постійно дивують, заохочують і цінують.

Іноземні системи дали поштовх для розвитку національних систем на основі франчайзингу. Одним з перших таких проєктів стало створення мереж національних ресторанів швидкого харчування "Швидко", "Мак Смак", "Домашня кухня", "Пузата хата". Перша з них була відкрита 1999 р. у Києві.

У деяких регіонах України з'явилися свої оригінальні підприємства, наприклад "Домашній кухар" (Черкаси), "Жарю парю" (Одеса), мережа ресторанів "XXI століття" в Києві, «Львівська цукерня» (західна Україна), «Солодка мрія» (Вінниця).

Безсумнівно, український ресторанний ринок має величезний потенціал і перспективи розвитку, а запозичення закордонного досвіду - це перший крок до високорозвиненого ресторанного господарства, що поєднує в собі як міжнародні, так і національні риси.

Використана література:

1. Сладкевич В.П. Стратегічний менеджмент організацій: підруч. для студ. вищ. навч.закл. – К.: ДП Видавничий дім, 2015.-261 с.
2. Дятлов В.А., Кибанов А.Я. Європейська інтеграція та тенденції розвитку готельно-ресторанного бізнесу в Україні.//Збірник науков. праць XII Міжнародної наукової конференції «Готельно-ресторанний та туристичний бізнес 2016: реалії та перспективи», ДонНУЕТ, м. Кривий Ріг, 2016 р.

ФОРМУВАННЯ ІМІДЖУ ПІДПРИЄМСТВА РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ ЯК СКЛАДОВА БІЗНЕС-АДМІНІСТРУВАННЯ В ПРОЦЕСІ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ

Ресторанний бізнес є однією із найбільш значущих складових індустрії гостинності. Водночас, ресторанний бізнес, з одного боку, є одним із засобів високоліквідного використання капіталу, а з іншого – середовищем із високим ступенем конкурентоспроможності. У всьому цивілізованому світі він є одним із найбільш розповсюджених видів малого бізнесу, тому заклади та підприємства ведуть між собою постійну боротьбу за сегментацію ринку, за пошук нових та за утримання постійних споживачів їхньої продукції та послуг. Успіх підприємств ресторанного бізнесу в сучасних умовах функціонування залежить від низки факторів, у тому числі сформованого іміджу.

Створення позитивного іміджу та високої репутації підприємства – складний і тривалий процес, що передбачає створення фірмового стилю, визначення соціально значущої ролі підприємства, його індивідуальності та ідентичності. Ці фактори найчастіше стають визначальними в ринковому середовищі, забезпечуючи громадський рейтинг підприємства та його фінансовий успіх. Позитивний імідж значно підвищує конкурентоспроможність підприємств на ринку ресторанних послуг. Він приваблює споживачів і партнерів, прискорює продаж та збільшує його обсяги, полегшує доступ до ресурсів (фінансових, інформаційних, людських, матеріальних) і ведення комерційних операцій.

Імідж ресторанного господарства потрібно розглядати з позиції двох складових – елементи іміджу ресторанного закладу і його цільової аудиторії. При формуванні іміджу ресторанного господарства необхідно грамотно побудувати роботу з цільовими аудиторіями, оскільки вони є безпосередніми адресатами іміджу закладу. Вибіркова робота з цільовими аудиторіями може не лише не принести бажаних результатів, але і негативно позначитися на іміджі організації. Сукупність елементів іміджу ресторанного господарства впливає на сприйняття його цільовими аудиторіями і створює в їх очах певний образ підприємства. Зовнішні функції іміджу включають: – інформування – надання інформації довколишньому соціуму, задоволення природної потреби людей у володінні знанням про навколишній світ; – дія – зміни відношення і поведінки, спрямованих на підприємство (збільшення числа споживачів і клієнтів, поліпшення взаємодії з громадянами, державними і суспільними організаціями і так далі); – узгодження – формування загальної картини навколишнього світу для громадян країни. Таким чином, формування сприятливого іміджу підприємства ресторанного господарства на міжнародному ринку стає необхідною умовою досягнення ресторанним закладом стійкого і тривалого ділового успіху, а також є одним з головних чинників конкурентоспроможності як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринку. Обслуговування гостей у ресторанному господарстві - це система заходів, що забезпечують високий рівень комфорту та задовольняють найрізноманітніші побутові, господарські і культурні запити гостей.

З кожним роком запити і вимоги до послуг підвищуються. Причому, чим вища культура і якість обслуговування гостей, тим вищий імідж ресторанного господарства, тим привабливішим воно для гостей, тим успішніша його діяльність.

Інформаційне товариство формує новий імідж, нові уявлення про успіх. Пріоритетом стає не збільшення обсягу випуску і одержання максимального прибутку, а якість продукції і її екологічність, творчий дух у колективі, упровадження нової техніки і технологій, реалізація гуманної концепції при управлінні, ергономічність виробництва, розвиток людського потенціалу.

Гуманний підхід до управління передбачає формування виробничого середовища, перешкоджаючий процесу відчуження працівника від результатів виробництва, що сприяє відновленню цілісності виробництва і культури, піднесення людини як самостійної творчої особистості. Багато компаній світу вважають своєю головною зброєю в конкурентній боротьбі розвиток людського капіталу і основні капіталовкладення направляють не на техніко-економічний розвиток, а на розвиток людського капіталу. В останні роки ресторанний бізнес в Україні набув значних змін, які торкнулись починаючи від зміни формату закладів до трансформації всієї галузі. Разом з тим, ресторанний сектор виступає фундаментальною сферою і залежить від правильної організації і стратегічного напрямку розвитку, від якої залежать результати виробничої діяльності та соціальної інфраструктури. Для підприємств ресторанного бізнесу, що функціонують на визначеному ринку та надають різноманітні послуги й пропонують широкий асортимент продукції харчування характерним є взаємозв'язок рівня витрат від показників потенціалу суб'єкта, організації управлінської, фінансової, правової діяльності, факторів зовнішнього середовища тощо, де значну роль у їх скороченні відіграє організація стратегічного планування та розвитку підприємства.

При стратегічному управлінні здійснюється погляд з майбутнього в сьогодення, визначається, розробляється і здійснюється план дії організації, які забезпечують їй успішне майбутнє. В сучасних умовах життєво необхідними стають не компенсаційні заходи, а створення на робочих місцях умов праці гідних людини. У структурі іміджу ресторану можна виділити такі взаємопов'язані за формою і змістом компоненти: - зовнішній вигляд ресторану і стиль роботи її керівництва; - облаштування робочих місць і режим роботи ресторану; - товарний вигляд продукції і реклама як носії іміджу ресторану; - зовнішній вигляд, стиль поведінки і діяльності персоналу. Ресторанна справа з однієї сторони виглядає досить простим сектором загальної справи підприємництва, де на відміну від автомобілебудування або сталеливарної промисловості для започаткування та ведення бізнесу не потрібні великі технічні та технологічні потужності, фінансові ресурси, спеціально навчений персонал. Але, з іншої сторони, практика свідчить, що навіть в технічному, архітектурному, фінансово-ресурсному сенсі досить добре забезпечений ресторан може простоювати, а значить бути збитковим. Таким чином, в ресторанній справі повинна бути креативна ідея, яка рухає бізнес.

Використана література:

1. Мунін Г.Б., Карягін Ю.О., Роглев Х.Й. Менеджмент готельно-ресторанного бізнесу. Навч. посіб./під заг. редакцією Р.О. Гаца. –К.:Кондор, 2015. – 406 с.
2. Економічна суть інноваційної діяльності підприємств торгівлі та ресторанного господарства / Іжевський В.В. /XI Міжнародна наукова конференція «Науковий потенціал 2016».

СТРАТЕГІЇ БІЗНЕС-АДМІНІСТРУВАННЯ СУЧАСНИХ ЗАКЛАДІВ РЕСТОРАННОГО ГОСПОДАРСТВА

Сучасні умови функціонування підприємств ресторанної галузі характеризуються нестабільними, динамічними змінами зовнішнього середовища, жорсткою конкуренцією, тому все гостріше постає проблема пошуку шляхів більш ефективного їх розвитку.

Одним із прогресивних методів управління в сучасних умовах виступає стратегічне управління. В його основі лежить формування та реалізація стратегії розвитку. Стратегічне управління можна розглядати як динамічну сукупність п'яти взаємопов'язаних управлінських процесів, які обов'язково необхідно виконувати.

Так як значний вплив на підприємство мають фактори зовнішнього середовища, спочатку потрібно проаналізувати середовище на рівні макрооточення. Потім дослідити фактори безпосереднього оточення (конкурентів, споживачів, постачальників). На другому етапі структури стратегічного менеджменту слід визначати місію та формулювати цілі підприємства, на третьому етапі – розробляти стратегію та робити стратегічний вибір, на четвертому – реалізувати стратегію, на п'ятому – оцінити реалізацію або її виконання.

В основі управління готельно-ресторанним бізнесом лежить розробка стратегії, так званої концепції закладу, її адаптація до зовнішнього середовища організації та її реалізація.

Вибір стратегії це прийняття рішення щодо того, якими засобами підприємство досягатиме поставлених цілей. Дослідники і практики готельно-ресторанної справи часто використовують термін «стратегія» по-різному, вважаючи, що це загальне слово, яке не потребує спеціального визначення, хоча його змістовна складова, як правило, допускає деякі відмінності.

Таке ставлення веде до плутанини, заміні тлумачення змісту. Кожен дослідник вважає, що його варіант розуміння даного слова є найбільш вірним. Термін «стратегія» (від грецького «stratis» – військо + «ago» – веду або «strategos» – мистецтво генерала) запозичене із військового лексикону, де він означає планування і втілення в життя політики країни з використанням усіх можливих засобів. Стратегія підприємства – це комплексний план управління, який має зміцнити положення організації на ринку і забезпечити координацію зусиль, залучення і задоволення потреб споживачів, успішну конкуренцію і досягнення поставлених цілей.

Предмет стратегічного маркетингу для українських ресторанів в умовах глобалізації та євроінтеграції суспільства залишається недостатньо розробленим та вимагає додаткового вивчення цілого комплексу питань, пов'язаних з використанням маркетингових інструментів.

В останні роки готельно-ресторанний бізнес в Україні набув значних змін, які торкнулись починаючи від зміни формату закладів до трансформації всієї галузі. Разом з тим, ресторанний сектор виступає фундаментальною сферою і залежить від правильної організації і стратегічного напрямку розвитку, від якої залежать результати виробничої діяльності та соціальної інфраструктури.

Для закладів готельно-ресторанного бізнесу, що функціонують на визначеному ринку та надають різноманітні послуги й пропонують широкий асортимент продукції харчування характерним є взаємозв'язок рівня витрат від показників потенціалу суб'єкта, організації управлінської, фінансової, правової діяльності, факторів зовнішнього середовища тощо, де значну роль у їх скороченні відіграє організація стратегічного планування та розвитку підприємства.

Стратегічне управління не варто конкретизувати в кількісних вимірниках. Стратегія – це концептуальна ідея, інколи навіть інтуїтивна, філософія, або ідеологія бізнесу і менеджменту. У сучасному менеджменті найбільш правильним є розуміння стратегії, що враховує два аспекти: перший аспект – формулювання стратегії, другий – її виконання. Формулювання стратегії є становленням ідеальної аналітичної мети, тоді як її виконання має передусім адміністративне наповнення.

Таким чином, стратегія повинна включати мету і комплекс дій, які мають вирішальний характер для підприємства і які відрізняють його від інших підприємств. Таким чином, стратегія підприємства є встановленим набором напрямів діяльності (цілей і способів їх досягнення) для забезпечення максимально ефективного функціонування і розвитку підприємства за рахунок формування і раціонального використання його конкурентних переваг.

Стратегічне планування як теорія виникло й набуло розвитку за кордоном завдяки наполегливій роботі дослідників бізнесу, наукових працівників (експертів) консультаційних фірм різних рівнів і напрямів діяльності, а також менеджерів-спеціалістів з організації та управління великих підприємств.

Стратегії класифікуються як:

- корпоративні стратегії (стратегії, які є загальними для підприємства). Наприклад, стратегія вдосконалення якості обслуговування тих, хто проживає у готельно-ресторанному комплексі.

- Стратегії за напрямками діяльності підприємства (стратегія бізнесу). Наприклад, в готельно-ресторанних комплексах сферою діяльності є використання номерного фонду, виготовлення продукції масового харчування й надання додаткових послуг (туристичне обслуговування, надання послуг перукарні, обмінного пункту валют, ксерокопіювання, торгівля промисловими товарами, організація відпочинку, надання транспортних послуг тощо).

- Функціональні стратегії, прикладом яких можуть бути стратегія маркетингу, стратегія проведення наукових досліджень, стратегія управління персоналом, стратегія ресурсозбереження тощо.

На відміну від командної, ринкова економіка передбачає не пошук ефективних шляхів виконання завдань в умовах досить прогнозованого зовнішнього середовища, а самовизначення й самопрогнозування підприємствами своїх довготермінових цілей і стратегій їх досягнення.

Управління процесом розробки стратегії підприємства готельно-ресторанного господарства полягає в тому, що реформування економіки України визначило нові умови і принципи функціонування готельно-ресторанного бізнесу. Сьогодні результати діяльності суб'єктів залежать значною мірою від використання ефективних ринкових механізмів управління та розвитку підприємницької діяльності. Вітчизняний готельно-ресторанний бізнес сьогодні характеризується далеко не повним використанням факторів управління, які забезпечують підвищення ефективності, удосконалювання структури, впровадження новітньої технології і сучасних методів управління. За таких умов необхідний пошук нових підходів для забезпечення фінансового оздоровлення і розвитку. Одним з таких підходів є стратегічне управління підприємницькою діяльністю. В основі

стратегічного управління лежить стратегія розвитку сфери послуг та виробництва, розроблена на тривалу перспективу, яка дозволяє за більш короткий проміжок часу адаптуватись до реалій ринку, своєчасно реагувати на зміни як внутрішнього, так і зовнішнього середовища. Саме тому впровадження стратегічного управління підприємницькою діяльністю є однією з основних задач і умов забезпечення ефективності.

Разом з тим умови ведення бізнесу в Україні все більш ускладнюються як внаслідок впливу глобалізаційних процесів в економіці та соціокультурному житті, так і внаслідок різновекторних впливів спадної фази фінансової кризи багатьох сегментів світової економіки, що здійснює негативний вплив на українську економіку. Енергозатратне та ресурсозатратне виробництво в українській економіці спонукає змінювати економічні пріоритети.

Тому вкрай важливо в готельно-ресторанному бізнесі грамотно підібрати сукупність методів управління, які б забезпечили найбільш ефективну діяльність на підприємства.

Використана література:

1. Тарасюк Г. М. Планування діяльності підприємства / Г. М. Тарасюк, Л. І. Шваб. – Київ: Каравелла, 2013.
2. Бутенко, А. Розвиток організаційної культури українських підприємств як основа їх стратегічного розвитку / А. Бутенко // Ринок цінних паперів. – 2015.

Юхимишина Діана, студентка,
науковий керівник: **к.е.н. Бойда С.В.**,
Чернівецький національний
університет ім. Ю.Федьковича

ТРАНСКОРДОННЕ СПІВРОБІТНИЦТВО ЯК ЧИННИК ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

Розширення Європейського Союзу, вступ України до СОТ, світова економічна криза та інші процеси глобалізації мають суттєвий вплив на соціально-економічний розвиток української держави. Життя ставить перед українським суспільством нові виклики зовнішнього і внутрішнього походження, які у своїй сукупності спричиняють різку диференціацію українських регіонів, насамперед прикордонних. Важливим кроком для виходу із такого становища є використання потенціалу транскордонного співробітництва. Україна завдяки вигідному геополітичному положенню має великі потенційні можливості щодо розвитку транскордонного співробітництва, оскільки 19 з 24 регіонів держави є прикордонними, а зовнішній кордон є найдовшим серед європейських країн. Підтримка транскордонного співробітництва прикордонних регіонів є інструментом соціально-економічного розвитку регіонів та пом'якшення територіальних диспропорцій.

Упродовж останніх років Україна стала активним учасником європейських інтеграційних процесів, що зумовлюється існуванням спільних кордонів із країнами які вже є членами Європейського Союзу.

Наукові дослідження транскордонного співробітництва здійснюють багато науковців, серед них такі як: Б. Буркінський, О. Вишняков, М. Долішній, І. В. Злобін, В. Євдокименко, О. Замора, Є. Кіш, О. В. Кендюхов, Н. М. Калмикова, В. Цехановіч, І. Школа, М.В. Шуба та інші.

Мета дослідження полягає в аналізі основних аспектів розвитку транскордонного співробітництва України та розгляді нових можливостей для розвитку регіонів та активізації діяльності громад прикордонних територій щодо співробітництва з міжнародними партнерами.

Актуальність теми полягає в тому, що транскордонне співробітництво є одним із перспективних напрямків економічного розвитку України. Геополітичне положення дає Україні великі потенційні можливості розвитку прикордонного та транскордонного співробітництва.

Транскордонне співробітництво в Європі почало активний розвиток у 1950-х роках. У післявоєнний період представники багатьох прикордонних регіонів почали зустрічатися для обговорення можливості ліквідації кордонних бар'єрів та подальшого розвитку транскордонної співпраці. Основою цьому стали потреба покращення життєвого рівня населення, бажання стабільного миру, усунення непотрібних обмежень, а також інших чинників, які спричинили роз'єднання людей та організацій у прикордонних регіонах.

Єврорегіони становлять інституціональну структуру транскордонного співробітництва. Основні цілі та завдання діяльності єврорегіонів визначають їх статuti. Головні напрями співпраці єврорегіонів задекларовані в документах про їх утворення та передбачають співробітництво в економічній, соціальній, адміністративній, культурно-освітній, інфраструктурній, екологічній, інформаційній сферах тощо [4, 22-23].

На сучасному етапі в Європі налічується, за різними джерелами, від 120 до 200 єврорегіонів, та більш як 30 структур регіонального співробітництва. На території України функціонує і діє такі єврорегіони: «Буг», «Карпатський», «Нижній Дунай», «Верхній Прут», «Дніпро», «Слобожанщина», «Ярославна», «Чорне море», «Дністер», «Донбас». Цей процес триває – готуються проекти щодо створення єврорегіонів – «Сян» (Львівська область, Підкарпатське воєводство Польщі), «Земплін» (Закарпатська область, Кошицький край Словаччини) [1].

За радянського періоду діяльність органів місцевого самоврядування у галузі транскордонного співробітництва була обмеженою протокольними обмінами офіційних делегацій керівників місцевих органів влади, представників наукових, культурних та освітніх установ, молоді. У період перебудови почали налагоджуватися відносини між окремими українськими містами та містами інших країн світу. Коли Україна здобула державну незалежність, ухвалили нове законодавство про місцеве самоврядування та Верховна Рада України ратифікувала Європейську Хартію місцевого самоврядування українські органи місцевого самоврядування отримали нові можливості для розвитку міжнародного співробітництва. У червні 2004 р. Верховна Рада України ухвалила Закон України «Про транскордонне співробітництво», яким врегульовані правові, організаційні та економічні питання розвитку транскордонного співробітництва та його державної фінансової підтримки, розширені повноваження органів місцевого самоврядування і місцевих органів виконавчої влади у цій сфері [3].

Україна має можливість налагодження прикордонної співпраці, адже її країни-сусіди (Білорусь, Молдова, Румунія, Угорщина, Словаччина, Польща) створюють сприятливе зовнішнє середовище для здійснення вигідного кожній зі сторін співробітництва. Неврегульованість відносин України з рядом сусідніх держав сприяє об'єктивному зростанню ролі прикордонних територій з метою налагодження міжнародного співробітництва.

Перехід до ринку підвищує роль прикордонних регіонів у міжнародній економічній співпраці. Прикордонні регіони мають значні переваги щодо

вирішення проблемних питань соціально-економічного характеру: раціонального використання трудових та природних ресурсів, пришвидшення освоєння прогресивних виробництв і технологій, покращення якості продукції, розширення можливостей оновлення основних фондів і асортименту продукції, в тому числі, у вирішенні екологічних питань тощо [2].

Єврорегіон «Карпати», що сформований 14 лютого 1993 р. в Дебреціні, внаслідок підписання політичної декларації про створення єврорегіону міністрами закордонних справ України, Польщі, Угорщини та Словаччини. Зі сторони України до складу єврорегіону включена Закарпатська (Ужгород), Львівська, Івано-Франківська і Чернівецька області. Головною метою створення єврорегіону є координація діяльності у виробничій сфері, в галузі науки, культури, освіти, створення та підтримка контактів між жителями і фірмами.

Провівши порівняльну характеристику програм транскордонного співробітництва Україна-ЄС можна зробити наступні висновки, що Спільну Операційну Програму «Польща – Білорусь – Україна 2007-2013» виділено найбільшу суму коштів – 186,2 млн. євро (46,7% від загального обсягу фінансування) та на Спільну Операційну Програму «Румунія – Україна – Молдова» – 126,7 млн. євро (31,8% від загального обсягу фінансування). Значно менший обсяг фінансування передбачено на СОП «Словаччина – Румунія – Україна» – 68,6 млн. євро (17,2%) та на СОП басейну Чорного моря – 17,3 млн. євро (4,3%) [1].

Мінрегіон разом з іншими центральними та місцевими органами влади розробив та подав на розгляд Уряду проект Програми розвитку транскордонного співробітництва на період 2016-2020. Впровадження цього документу відкриває нові можливості для розвитку регіонів та активізації діяльності громад прикордонних територій щодо співробітництва з міжнародними партнерами.

Проектом Програми передбачається реалізація 25 проектів та 57 заходів транскордонного співробітництва, завданнями яких зокрема є: модернізація та реконструкція пунктів пропуску на кордонах, покращення прикордонної інфраструктури, поліпшення рівня безпеки в прикордонній зоні, співробітництво у сфері ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій, розвиток наявної транскордонної транспортної мережі для збільшення її пропускної спроможності, розвиток туристично-рекреаційного потенціалу тощо.

Орієнтовний обсяг фінансування, необхідний для реалізації таких проектів становить: за рахунок державного бюджету – більше 1,3 млрд грн, за рахунок коштів місцевих бюджетів та/або інших джерел – близько 206 млн грн та майже 32 млн євро, з урахуванням укладених раніше міжнародно-правових документів.

Проектом Програми також передбачається, що на період до 2020 року 14 областей України можуть розширити можливості фінансування проектів, як в рамках вже традиційної програми прикордонного співробітництва Європейського інструменту сусідства на 2014-2020 роки (на суму понад 300 млн. євро), так і в рамках нових інструментів Дунайської транснаціональної програми на 2014-2020 роки, програми територіального співробітництва «Молдова-Україна» та «Білорусь-Україна», двосторонніх угод, укладених Україною з країнами-партнерами.

Отже, реалізуючи заходи щодо активізації транскордонного співробітництва України з сусідніми країнами-членами Європейського Союзу ми сприятимемо поглибленню економічного співробітництва нашої держави з економічно розвиненими країнами всього континенту, зможемо значно підвищити соціальні стандарти життя населення та успішно реалізувати курс на європейську та євроатлантичну інтеграцію.

Список використаних джерел:

1. Кендюхов О. В. Калмикова Н. М., Злобін І. В. Геоекономічна стратегія розвитку України в контексті Євро інтеграційних процесів. – Донецьк: ДВНЗ «Донецький національний технічний університет», 2012. – 243 с.
2. Кіш Є. Проблеми транскордонного співробітництва України та Євросоюзу [Електронний ресурс]: Режим доступу: <https://plus.google.com/106287380496608401817>
3. Школа І.М. Транскордонне співробітництво: монографія / І.М. Школа, О.В. Бабінська; за ред. І.М. Школи та О.В. Бабінської. – Ч.: Прут, 2012. – 456 с.
4. Шуба М. В. Транскордонне співробітництво: «Think Global, Act Local» // Бізнес Інформ. – 2014. – №9. – С. 21–25.

Вакуленко Тетяна, студентка,
науковий керівник: **к.е.н. Бойда С.В.**,
Чернівецький національний
університет ім. Ю. Федьковича

ПРОБЛЕМИ ТА ТЕНДЕНЦІЇ ІНТЕГРАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ

Сучасний стан розвитку економіки передбачає втілення в програму соціально-економічного розвитку політики інтеграційних процесів. Інтеграція економіки зумовлює перспективний шлях вдосконалення та розширення світових процесів в різних галузях господарства. Інтеграцію як процес неможливо уявити без збільшення кола партнерів та розробки новітніх технологій та послуг.

На даному етапі Україна не може розв'язати основні геостратегічні завдання ефективного розвитку відкритої економіки, офіційно заявити про належність тільки до однієї з глобальних, цивілізаційних підсистем. Тільки активна економічна інтеграція України як суверенного суб'єкта на міжнародній арені може сприяти розв'язанню проблем розвитку держави на непростому для неї перехідному етапі.

В Україні питання інтеграційного, регіонального розвитку та вивчення особливостей зон вільної торгівлі досліджували такі економісти, як О. Білорус, К.С.Солонінко, Б.В. Данилишин, О. В. Горячов та ін.

Економічна інтеграція – це процес зближення національних економік шляхом утворення єдиного економічного простору для вільного переміщення товарів, послуг, капіталів та робочої сили через національні кордони [3].

На даний час велику роль у розвитку інтеграції в Україні відіграє її співпраця з Європейським Союзом та країнами СНД. Щодо ЄС, то в останні роки відбулися позитивні зміни в співпраці даного об'єднання з Україною. ЄС виступає найбільшим надавачем двосторонньої підтримки Україні. Сфера співробітництва між ЄС та Україною дуже різноманітна: наука і технологія, вища освіта, промисловість, сільське господарство, енергетика, транспорт, телекомунікації тощо.

Європейський Союз надає гранти, економічну, технічну та фінансову допомогу у формі позик для підтримки платіжного балансу, а також виступає найбільшим інвестором в Україні.

Заходи, що здійснюються у сфері інституційної реформи і розвитку, зосереджуються на адаптації інституційної структури, яка сприяє розвитку суспільства на базі демократичних принципів та ринкової економіки [2].

Суть таких заходів полягає в наступному: 1) сприяння адаптації українського законодавства до вимог світового ринку; 2) забезпечення підтримки процесу реформ шляхом підготовки державних службовців на центральному і місцевому рівнях; 3) сприяння розробці всебічної політики зайнятості і вирішенню питань

безпеки праці, а також перепідготовки та перекваліфікації працівників; 4) забезпечення підтримки в посиленні соціального захисту населення.

Неабияку роль у зовнішньоекономічних зв'язках відіграють економічні відносини з країнами Співдружності Незалежних Держав (СНД). Міжнародні зв'язки України з країнами СНД здійснюються як у зовнішній торгівлі, так і в економічному, науково-технічному і культурному співробітництві, в міжнародному туризмі, військово-стратегічному співробітництві та інших формах [1].

Щодо зовнішньої торгівлі України товарами з країнами ЄС у 2015 р., імпорт перевищив експорт на 2314946,5, що зумовило від'ємне сальдо. Найбільший показник експорту України з Італією, який становить 1979843,6, найменший з країною Люксембург 5883,8. Щодо імпорту, найбільший показник 3975626,5 – Німеччина. (табл.1.1) [4].

Табл.1.1 Зовнішня торгівля України товарами з країнами ЄС у 2015 році
(тис.дол. США)

	Експорт	Імпорт	Сальдо
Усього по країнах ЄС	13015209,7	15330156,2	-2314946,5
у тому числі			
Австрія	347167,2	369635,3	-22468,1
Бельгія	296848,8	366777,5	-69928,7
Болгарія	419500,8	253119,2	166381,6
Велика Британія	367897,3	570127,8	-202230,5
Греція	153776,0	238558,9	-84782,9
Данія	144675,3	147614,0	-2938,7
Естонія	66205,7	77499,2	-11293,5
Ірландія	59182,6	75396,4	-16213,8
Іспанія	1043602,6	440750,5	602852,1
Італія	1979843,6	976327,8	1003515,8
Кіпр	61526,1	16922,9	44603,2
Латвія	150267,1	87144,8	63122,3
Литва	236300,5	552614,3	-316313,8
Люксембург	5883,8	57729,5	-51845,7
Мальта	12237,0	16359,3	-4122,3
Нідерланди	905655,0	452611,8	453043,2
Німеччина	1328677,4	3975626,5	-2646949,1
Польща	1977329,6	2324048,2	-346718,6
Португалія	320541,1	45166,6	275374,5
Румунія	569947,1	318202,3	251744,8
Словаччина	468528,8	346331,1	122197,7
Словенія	16261,0	128876,4	-112615,4
Угорщина	909721,0	1608536,1	-698815,1
Фінляндія	48037,7	222957,3	-174919,6
Франція	497949,4	892786,2	-394836,8
Хорватія	26086,5	15147,9	10938,6
Чехія	540950,6	479718,5	61232,1
Швеція	60609,9	273534,6	-212924,7

Що стосується структури українського експорту, то слід зазначити що протягом багатьох років його найбільшу частку становить сировинна складова. Основними товарними позиціями нашого експорту є зернові культури, залізорудна сировина та металопродукція. Орієнтованість на вивезення сировинних ресурсів є основним чинником нестабільності експортних позицій України, оскільки сировинні ринки тісно пов'язані зі світовою кон'юнктурою і не є сталими ні за обсягами, ані за цінами.

Натомість Україна імпортує паливні ресурси, машини та обладнання (16%), а також продукти хімічної промисловості (передусім фармацевтичні вироби та мінеральні добрива).

У той же час зовнішня торгівля ЄС орієнтована на товари з високим ступенем переробки (машини та обладнання, сировинні товари та енергоносії) [4].

Щодо Світової організації торгівлі, то приєднання до неї України було результатом концентрації величезних політичних зусиль і глибокого усвідомлення можливостей, які випливають з інтеграції в світову торговельну систему. З моменту вступу України до СОТ вона отримала такі переваги:

1) одержання режиму найбільшого сприяння в торговельному просторі всіх країн-членів СОТ, тобто одночасне покращення умов торгівлі із більш ніж 150 країнами світу, на частку яких припадає понад 95% світової торгівлі;

2) зменшення тарифних і нетарифних обмежень доступу українських товарів на товарні ринки країн-членів СОТ;

3) отримання можливості захисту інтересів українських виробників згідно з процедурою розгляду торговельних спорів Світової організації торгівлі [3].

Отже, порівняно високий економічний, науково-технічний, мінерально-сировинний і трудовий потенціал, надзвичайно вигідне економіко-географічне та геополітичне положення в центрі Європи створюють об'єктивні умови для забезпечення взаємовигідного міжнародного поділу праці, спеціалізації, кооперування та інтеграції у світовий економічний простір. Україна в інтеграційних процесах як основну мету визначає співробітництво з різними міжнародними організаціями та фінансовими інституціями. Ця співпраця направлена на розвиток економічних, соціальних та геополітичних процесів в Україні. Інтеграція України в світову спільноту має як позитивні так і негативні наслідки. Основним пріоритетним напрямом у розвитку інтеграційних процесів України є вихід її на світовий ринок як держави з позитивним економічним та політичним іміджем.

Список використаних джерел:

1. Данилишин Б. В. Навіщо Україні СОТ, або що змінилося за 5 років, №52790 2012 рік, с.128-133.
2. Солонінко К. С. Інтеграційна політика України: інституційні аспекти, №52 2012 рік, с.55-58.
3. Офіційний сайт Міністерства закордонних справ України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mfa.gov.ua/ua>.
4. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс].-режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.

ПРОБЛЕМИ ЗАЛУЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ В ЕКОНОМІКУ УКРАЇНИ

На сьогоднішній день актуальною проблемою залишається залучення іноземних інвестицій в економіку України, а саме розробка відповідних механізмів, які б сприяли, виходу з економічної кризи, впровадження нових технологій, збільшення робочих місць, що могло б спричинити зростання рівня життя населення

Найбільшу увагу питанням, які стосуються вирішення проблем залучення іноземних інвестицій в економіку України приділяють увагу такі вчені як Щербина В. С., Вінник О. М., Мілаш В. С., Луць В. В., Худавердієва В. А., Матюшенко І. Ю., Діденко Л. В., Шик Л. М. Бланк І. А. Ковалишин П., Дука А.П., Гринів Т.Т., Косак В. М. та інші. Однак все ж таки проблема іноземного інвестування в Україні залишається недостатньо вирішеною, саме тому метою даної роботи є дослідження ролі іноземного інвестування, проблем та перспектив покращення інвестиційного клімату в економіці нашої держави, створення сприятливих умов для залучення іноземного капіталу.

Визначальним завданням державної політики у сфері інвестиційної діяльності є формування сприятливого інвестиційного клімату, який представляє собою сукупність економічних, правових, регуляторних, політичних, соціальних та інших факторів, які у кінцевому рахунку визначають ступінь ризику капіталовкладень та можливість їх ефективного використання [1].

Україна має значний інвестиційний потенціал, зокрема є одним з найбільш потенційно містких ринків в Європі, володіє багатьма природними ресурсами, має високий рівень науково-дослідних розробок у багатьох галузях науки та техніки, володіє значним сільськогосподарським потенціалом (вигідне географічне розташування, сприятливий клімат, родючі ґрунти); має добре розвинену інфраструктуру. Окрім того, привабливість української економіки для іноземних інвесторів ґрунтується на наявності відносно дешевої кваліфікованої робочої сили, сформованій законодавчій базі з вирішення питань іноземних інвестицій, яка, зокрема, впроваджує національний режим діяльності для фірм з прямими інвестиціями, посиленні зв'язків з країнами ЄС, членстві в СОТ тощо.

Економіка України перебуває в складній економічній ситуації, яка зберегла тенденції до погіршення у 2015 році внаслідок продовження агресивної політики Російської Федерації, окупації Криму і військових операцій на сході України.

Протягом 2014-2015 років Урядом України вжито комплекс заходів зі створення якісно нових умов ведення бізнесу, що мають забезпечити відбудову економіки України та її стабільний розвиток. Завдяки цьому, у рейтингу Світового банку «Doing Business 2015» Україна за показником легкості ведення бізнесу займає 96 місце серед 189 країн світу (у 2014 році - 112 місце) [4]. На сьогодні в Україні створене правове поле для інвестування та розвитку державно-приватного партнерства. Законодавство України визначає гарантії діяльності для інвесторів, економічні та організаційні засади реалізації державно-приватного партнерства в Україні.

Однак, попри ці суттєві переваги, інвестиційна привабливість України сьогодні залишається низькою, оскільки інвестиційний клімат в Україні є досить

ризикованим. З кожним роком частка України у світових обсягах інвестицій скорочується і в 2013 р. становила вже менш як 0,2% [5]. Події 2013-2014 рр. в Україні суттєво погіршили національну економічну ситуацію та трансформували зовнішньоекономічну діяльність нашої держави. Збройний конфлікт на Сході України, звуження або закриття ринку Росії мали вкрай негативний вплив на платіжний баланс країни. З початку 2014 року Україна втратила 13592,1 млн. дол. (у т.ч. за рахунок курсової різниці – 12246,5 млн. дол.) інвестицій, у той час як приплив капіталу становив лише 2451,7 млн. дол. США. Сукупний обсяг залучених прямих іноземних інвестицій (акціонерного капіталу) в економіку України на 31 грудня 2014 р. становив 45916,0 млн. дол. США та в розрахунку на одну особу населення складає лише 1072,0 дол. [6].

За країнами походження найбільшими інвесторами України, на яких припадає майже 83% загального обсягу прямих інвестицій, є: Кіпр, Німеччина, Нідерланди, Російська Федерація, Австрія, Велика Британія, Віргінські острови (Брит.), Франція, Швейцарія та Італія. Структура прямих інвестицій у розрізі країн-донорів свідчить про вкрай низький рівень інтересу і довіри до України з боку її стратегічних політичних партнерів (Польщі, Німеччини та США). Слід також зазначити, що в 2014 році відбулося падіння інвестицій навіть з Кіпру, через який український і російський бізнес реінвестують кошти в Україну [7].

Дана ситуація свідчить, що існує багато причин нестабільності інвестиційного клімату, серед яких основними чинниками, які негативно впливають на процес іноземного інвестування є:

- 1) нестабільне законодавство, відсутність надійних гарантій захисту від його змін для іноземних інвесторів;
- 2) високий рівень інфляції;
- 3) невисокий рівень розвитку інфраструктури, яка могла б забезпечити швидкий оперативний зв'язок України з іншими країнами [8, с. 158];
- 4) відсутність чіткої державної стратегії щодо заохочення інвестицій;
- 5) значний податковий і адміністративний тиск;
- 6) нестабільність фінансової системи України;
- 7) високий рівень корумпованості та бюрократизму в органах державної влади;
- 8) нерівномірність іноземного інвестування у регіони країни;
- 9) складність реєстраційних, ліцензійних, сертифікаційних та митних процедур. Реєстрація іноземних інвестицій згідно із встановленими процедурами триває місяцями [9, с. 72];
- 10) відсутність державного захисту інвестицій та інші [10, с. 138].

Основними напрямками вирішення проблем іноземного інвестування є:

- 1) створення стабільної податкової системи, яка б забезпечувала достатній обсяг надходжень до бюджетів усіх рівнів, ефективне функціонування економіки, створення умов для подальшого інтегрування України до світової економіки;
- 2) розвиток корпоративного управління повинен здійснюватися для поліпшення інвестиційного клімату і спрямовуватися на поступове наближення нормативно-правової бази з питань корпоративного управління до законодавства Європейського союзу;
- 3) стимулювання довгострокового банківського кредитування;
- 4) розвиток фондового ринку; забезпечення прозорості діяльності інститутів спільного інвестування;
- 5) запровадження спеціального режиму інвестування на територіях з несприятливими соціально-економічними умовами; залучення інвестицій у пріоритетні галузі виробництва;

- 6) впровадження економічного механізму страхування ризиків іноземного інвестування;
- 7) забезпечення стабільності законодавства у сфері інвестування і оподаткування;
- 8) розвиток інфраструктури;
- 9) боротьба з інфляцією;
- 10) надання додаткових пільг іноземному інвестору для заохочення його діяльності в Україні через прийняття окремих національних правових актів та інші.

Згідно проведеного аналізу можна стверджувати, що Україна виступає інвестиційно привабливою державою, за рахунок наявності природних ресурсів і дешевої робочої сили, однак, інвестиційний клімат в країні залишається несприятливим для залучення іноземних інвестицій через нестабільні ситуації у всіх сферах економіки, які ми зараз спостерігаємо. Якщо Уряд України, буде проводити ефективні дії з приводу залучення капіталу в державу, тоді можна буде говорити про позитивні зміни як для економіки так і для населення держави.

Список використаних джерел:

1. Офіційний сайт Державного агентства України з інвестицій та розвитку [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.in.gov.ua/index>.
2. Офіційний сайт проекту Doing business [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://russian.doingbusiness.org>.
3. Гайдуцький А. Не за крихти. Україні потрібна якісно нова стратегія залучення іноземного капіталу / А. Гайдуцький [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://gazeta.dt.ua/finances/ne-za-krihti-ukrayini-potribnayakisno-nova-strategiya-zaluchennya-inozemnogo-kapitalu-.html>
4. Офіційний сайт Державного комітету статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
5. Офіційний сайт Європейської Бізнес Асоціації [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.eba.com.ua>.
6. Дука А.П. Теорія та практика інвестиційної діяльності : навч. посібн. / А.П. Дука. - К.: Вид-во "Каравела", 2007. - 236 с.
7. Гринів Т.Т. Іноземні інвестиції в Україні в умовах кризи: стан і перспективи розвитку / Т.Т. Гринів // Національний університет "Львівська політехніка". - 2010. - С. 69-73.
8. Коссак В. М. Проблеми захисту прав іноземних інвесторів / В. М. Коссак // Держава і право. Юрид. і політ. науки. зб. наук, праць. - Спец. вип. – С. 136-139.

Перегіняк Надія, студентка,
науковий керівник: **к.е.н. Бойда С.В.**,
Чернівецький національний
університет ім. Ю. Федьковича

ТЕНДЕНЦІЇ ЗОВНІШНЬОЇ ТОРГІВЛІ УКРАЇНСЬКИМИ ТОВАРАМИ В УМОВАХ ПОШИРЕННЯ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

На сучасному етапі розвитку міжнародних економічних відносин глобалізаційні процеси охопили всі сфери світового господарства, не винятком є і сфера торгівлі. Зовнішня торгівля опосередковує майже всі види міжнародного співробітництва, включаючи спільну виробничу діяльність різнонаціональних суб'єктів. Перед країнами-учасниками існуючої системи міжнародної торгівлі відкриваються сприятливі перспективи щодо інтегрування народного господарства у світовий ринок.

Дослідженням проблем та особливостей зовнішньої торгівлі займалися ще такі видатні вчені, як: А. Сміт, Д. Рікардо, Б. Олін, Е. Хекшер та інші. Сучасний стан зовнішньої торгівлі України досліджують: Т. Л. Вишинська, О. В. Генералов, І. М. Севрук та інші.

Аналіз динаміки розвитку зовнішньоекономічної діяльності України, в першу чергу, відображає показники та співвідношення експорту та імпорту.

Позицію країни на світовому ринку визначає обсяг і структура експорту, що найбільш швидко реагує на зміни кон'юктури світового ринку та може бути джерелом для стимулювання економічного зростання. Саме експортери першими можуть залучати іноземні інвестиції, які забезпечать відновлення вітчизняного виробництва. Таким чином експорт, обумовлений попитом з боку закордонних підприємств, створює стимули для розвитку виробництва усередині країни і одночасно дає можливість фінансувати модернізацію виробництва за допомогою іноземного капіталу.

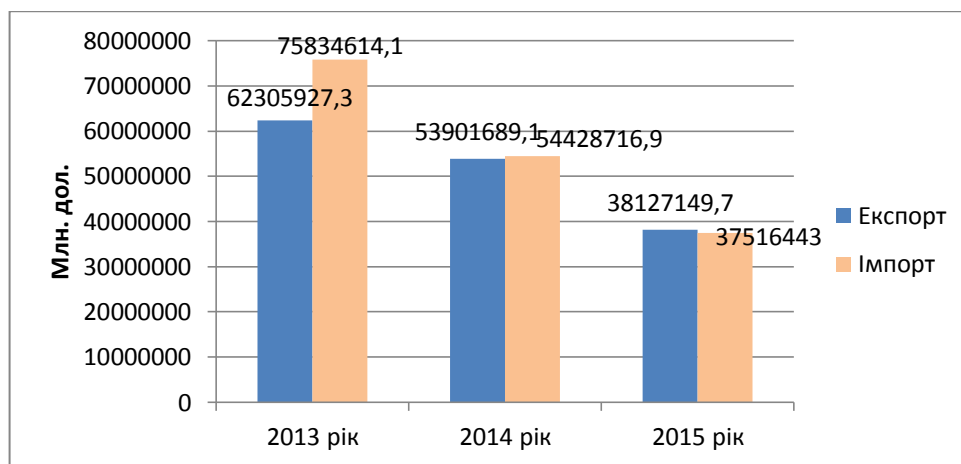


Рис. 1. Динаміка зовнішньої торгівлі товарами України за 2013-2015 роки. Побудовано за даними [2]

На рис. 1. наведено дані, що характеризують динаміку розвитку зовнішньої торгівлі товарами України протягом 2013-2015 рр. Аналізуючи рисунок бачимо, що протягом трьох останніх років в Україні спостерігається негативна динаміка у зовнішній торгівлі товарами, так у 2014 році порівняно із 2013 роком експорт скоротився на 13,5%, імпорт – на 28,3%. У 2015 році відбулося зменшення експорту ще на 70,7%, а імпорт зменшився на 68,9%.

Важливим негативним фактором зовнішньоекономічної діяльності України являється те, що країна протягом багатьох років так і залишається експортером переважно сировини та напівфабрикатів і не спромоглася збільшити частку товарів з високою доданою вартістю в загальній структурі експорту.

Найбільшу частку в експорті товарів України у 2015 році складають недорогочінні метали та вироби з них (24 %), оскільки землі країни багаті на різні види недорогочінних металів.

Продукти рослинного походження займають 21% від усього об'єму експорту товарів та включають в себе овочі, їстівні ягоди та горіхи, каву, чай, зернові культури, продукцію борошномельно-круп'яної промисловості, насіння і плоди олійних рослин.

Третє місце займають машини, обладнання та механізми вітчизняного виробництва (через низьку собівартість) та четверте – мінеральні продукти країни (через їх велику кількість та низьку собівартість видобування). До мінеральних

продуктів які експортуються відносяться: сіль, сірка, землі та каміння; руди, шлак і зола; палива мінеральні; нафта і продукти її перегонки.

Основними видами українського товарного імпорту традиційно є паливно-енергетичні ресурси, продукти нафтопереробки, сировина та продукція хімічної та нафтопереробної промисловості, вироби чорної та кольорової металургії, машинобудування, електроніка [1, 42].

Чим більше країна імпортує товарів, тим більш залежною від великої кількості держав вона стає. Залежність від імпорту призводить до краху великої кількості підприємств та окремих галузей господарства, відбувається занепад сільської місцевості та зниження якості життя населення.

Товарна структура імпорту товарів у 2014-2015 рр. відображена у табл. 1.

Таблиця 1

Динаміка імпорту товарів України тис. дол. США

Назва товарів	2014 рік	2015 рік	Відхилення +/-
Живі тварини; продукти тваринного походження	1124129,2	548170,2	-575959
Продукти рослинного походження	2031639,6	1146186,3	-885453
Жири та олії тваринного або рослинного походження	301702,6	182338,9	-119364
Готові харчові продукти	2601785,3	1607736,9	-994048
Мінеральні продукти	16095408,2	11689985,7	-4405423
Продукція хімічної та пов'язаних з нею галузей промисловості	6782170,4	5009163,	-1773007
Деревина і вироби з деревини	294518,7	148211,0	-146308
Маса з деревини або інших волокнистих целюлозних матеріалів	1289682,3	878068,9	-411613
Недорогоцінні метали та вироби з них	3324372,1	2004239,5	-1320133
Машини, обладнання та механізми; електротехнічне обладнання	8720756,2	6273379,8	-2447376
Засоби наземного транспорту, літальні апарати, плавучі засоби	2648153,7	1743638,6	-904515

Побудовано за даними [2]

З табл. 1 бачимо, що відбулося різке скорочення імпорту практично усіх груп товарів. Зменшення імпорту спричинило слабкі інвестиції, криза економіки країни, зниження споживання нафти і газу, зменшення купівельної спроможності населення, що спричинило і низький споживчий попит на імпортні товари.

Отже, проаналізувавши стан зовнішньої торгівлі України, зазначимо, що практично по всім групам товарів у 2015 році відбулось зменшення товарообігу (як експорту, так і імпорту). Усього товарів національні компанії експортували на 38,1 млрд. дол., натомість імпортували на 37,5 млрд. дол., отже сальдо зовнішньої торгівлі товарами є позитивним та складає 0,6 млрд. дол.

Список використаних джерел:

1. Вишинська Т. Л. Сучасний стан зовнішньої торгівлі товарами в Україні / Т. Л. Вишинська, О. В. Генералов, І. М. Севрук // ScienceRise. - 2015. - № 3(3)/ - С. 41-46.
2. Офіційний сайт Державної служби статистики [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

Фісюк Катерина, студентка,
науковий керівник: **к.е.н.Бойда С.В.**,
Чернівецький національний університет
ім. Ю. Федьковича

УЧАСТЬ УКРАЇНИ У СВІТОВИХ ПРОЦЕСАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Україна поступово займає своє місце в системі нового економічного порядку, оскільки процес міжнародної глобалізації економіки не оминає і нашу державу та призводить до руйнування існуючих бар'єрів між країнами, подальшому залученню нових держав у різноманітні форми міжнародної економічної співпраці.

Оскільки в даний час Україна співпрацює з багатьма міжнародними організаціями, які безпосередньо мають вплив на економіку країни і прогресують глобалізаційні процеси, глобалізація стає постійно діючим фактором і внутрішнього, і міжнародного економічного життя, дослідження даної теми є досить актуальним.

Дослідженням проблем глобалізації займалися багато як і закордонних, так і вітчизняних вчених, серед яких варто виділити: В.О. Ананьїна, В.С. Будкіна, З.С. Варналія, В. М. Василенко, В.А. Вергун, О.В. Гаврилюк, А.С. Гальчинський, О.П. Гребельник, Б.В.Губський, М.А. Дудченко, М. Інтрилигейтор, Л.Л. Кістерський, В.П. Клочко, та інших.

Метою роботи є визначення впливу глобалізаційних процесів на економіку України та виявити наявні конкурентні переваги країни в міжнародних відносинах.

Вперше термін «глобалізація» був введений в науковий обіг у 1983 році Т.Левітом, який охарактеризував її як феномен злиття ринків окремих продуктів, що виробляються ТНК [2, с. 25]. Науковці по-різному трактують дане поняття, але варто виокремити два найбільш поширених визначень, а саме:

- 1) це процес всесвітньої економічної, політичної та культурної інтеграції та уніфікації;
- 2) це універсалізація економічного життя до єдиних стандартів, принципів і цінностей що підлягають впливу обміну товарами, факторами виробництва, знаннями, культурними здобутками та ін.

Швейцарський економічний інститут опублікував індекс глобалізації для 207 країн, що відображає розвиток політичної, економічної, персональної та технологічної глобалізації. При складанні рейтингу використовують чотири основні параметри:

- 1) показники економічної інтеграції – обсяг міжнародної торгівлі, прямі іноземні та портфельні інвестиції, міжнародні платежі тощо;
- 2) показники персональних контактів – міжнародний туризм, міжнародні телефонні переговори, поштові відправлення, перекази тощо;
- 3) показники технологізації – кількість користувачів інтернет, інтернет-сервери тощо;
- 4) показники участі у міжнародній політиці – кількість посольств, участь у міжнародних організаціях тощо [3].

Вперше індекс було представлено Швейцарським економічним інститутом (Цюрих) у 2002 році, щороку здійснюється його перерахунок і публікація. Метою дослідження є оцінка рівня залучення країн в глобальні процеси. Значення індексу належить інтервалу від 0 до 100 балів та обчислюється за 24 показниками, які об'єднані у наступні три групи: глобалізація в сфері економіки, глобалізація в соціальній і політичній сферах. Кожному показнику присвоюється вага. Найвище значення індексу відповідає найбільшому рівню залучення країни у глобальні процеси. Початковими даними для розрахунку індексу 2016 року слугувала інформація за 2014-2015 роки Світового банку, Організації Об'єднаних Націй, Міжнародного валютного фонду, ЮНЕСКО та інших міжнародних організацій.

Слід відзначити, що рівень глобалізації різних географічних зон помітно відрізняється. Так, у середньому, протягом 2003-2013 рр. країни Європи мали найвищі показники глобалізації (60-65), а країни Океанії – найнижчі (30-35). Індекс глобалізації країн Азії склав близько 55, Північної Америки перейшов значення 50 лише у 2013 році, Південної Америки – наближується до відмітки 50, Африки – близько 45. У таблиці 1 наведемо місце країни за індексом глобалізації протягом 2014-2016 рр.

Таблиця 1 Індекс глобалізації країн світу за 2014-2016 рр.*

Місце	Країна		
	2014	2015	2016
1	Ірландія	Ірландія	Нідерланди
2	Бельгія	Нідерланди	Ірландія
3	Нідерланди	Бельгія	Бельгія
4	Австрія	Австрія	Австрія
5	Сінгапур	Сінгапур	Швейцарія
6	Данія	Швеція	Сінгапур
7	Швеція	Данія	Данія
8	Португалія	Португалія	Швеція
9	Угорщина	Швейцарія	Угорщина
10	Фінляндія	Фінляндія	Канада
41	Кувейт	Таїланд	Україна
42	Латвія	Україна	Таїланд
44	Україна	Туреччина	Туреччина

* За даними [6]

За даними звіту 2016 року Україна піднялась у рейтингу на одну позицію у порівнянні з 2015 роком й посіла 41 місце, значення індексу 70,71. Найбільш схильною до глобалізації виявилася політична сфера (значення субіндексу – 86,27), а найменш – соціальна сфера (значення субіндексу – 61,06). Найближчими сусідами у рейтингу стали наступні країни: Чилі (39), Латвія (40), Таїланд (42), Бахрейн (43). Аналіз зміни значень субіндексів України за 20 років (2003-2013 рр.) свідчить про їх зростання у 2,1 рази в економічній та соціальній сферах, а також у 1,9 рази в сфері політики. При цьому субіндекси фактичних потоків товарів та інвестицій зросли майже у 3 рази, а індекс обмежень зовнішньоекономічної діяльності лише в 1,5 рази [5].

Питання щодо визначення позитивних та негативних наслідків глобалізаційних процесів залишається дискусійним. Дослідження авторів індексу Axel Dreherl та Noel Gaston виявили цікавий факт, що економічний аспект глобалізації посилив нерівність оплати праці у реальному секторі економіки розвинених країн світу. Політичні і соціальні аспекти глобалізації у меншій мірі, але

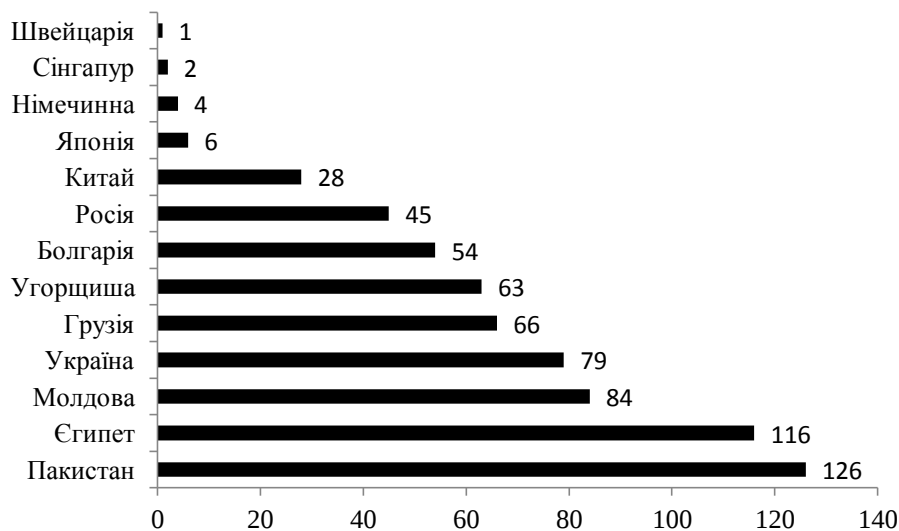
також ідентифіковані як чинники збільшення цієї нерівності. При цьому вплив глобалізації на нерівність в менш розвинених країнах виявився незначним.

Економіка глобалізується внаслідок виникнення нових форм конкуренції, коли дедалі більше суб'єктів світогосподарських зв'язків не мають певної державної належності [2].

Конкурентоспроможність країни визначає відповідний рівень добробуту населення, прибутків від інвестицій, характеризує потенціал зростання економіки у довгостроковій перспективі.

Індекс глобальної конкурентоспроможності (The Global Competitiveness Index) – це глобальне дослідження, яке проводиться Всесвітнім економічним форумом, і створюється рейтинг країн світу за показником економічної конкурентоспроможності.

Індекс конкурентоспроможності визначає здатність економіки зростати у довгостроковій перспективі. Складається з 114 показників, 2/3 яких – це результати опитування керівників бізнесу, 1/3 – статистична інформація. Опитування бізнесу проводилось у січні – березні 2015 року, більшість статистичних даних за 2014 рік. На конкурентоспроможність певної групи країн визначальний вплив має відповідна група факторів, для якої розраховується свій субіндекс. Зокрема, за класифікацією Всесвітнього економічного форуму, Україна відноситься до країн перехідного типу від 1-го до 2-го етапу разом з Вірменією, Азербайджаном, Грузією, Єгиптом, Венесуелою та ін. Росію віднесено до групи країн керованої ефективності, як і Китай, Аргентину, Бразилію, Південно-Африканську Республіку.



* Побудовано за даними 2016 [5]

Найбільше позицій Україна втратила за складовими макроекономічного середовища (мінус 29 позицій, 134 місце із 140 країн) та рівнем розвитку фінансового ринку (мінус 14 позицій, 121 місце). Трохи погіршились оцінки складової «охорона здоров'я» та «початкова освіта» (мінус 2 позиції).

Показник макроекономічного середовища погіршився перш за все через інфляцію. Україна втратила 59 місць у рейтингу за цим показником і опинилась на 134-му місці серед 140 країн у рейтингу.

Україна втратила 44 позиції за показником державного боргу і у 2015 посіла 110 місце серед 140 країн, оскільки відбувалось зростання обсягу державного боргу. Також відбулось погіршення оцінки сальдо державного бюджету (мінус 5 місць, 104 місце) та кредитного рейтингу країни (мінус 13 місць, 118-е).

За складовою інституцій найгіршими є оцінки бізнесом марнотратства у бюджетних витратах (134-е місце), захисту інтересів міноритарних акціонерів (134-е) та надійності роботи правоохоронних органів (133-е). Впали оцінки втрат бізнесу від загрози тероризму (мінус 16 місць, 133-е) через об'єктивні причини конфлікту за сході країни.

За складовою ефективності ринку товарів Україна значно відстає за показником ефективності антимонопольної політики (136 місце з 140) та впливом оподаткування на бажання інвестувати (129 місце). Також низькі оцінки за показниками, що стосуються прямих іноземних інвестицій: частка іноземної власності (126-е місце) та вплив регулювання на ПІІ (122-е).

З іншого боку, Україна покращила свої позиції за складовими ефективності ринку праці (плюс 14 позицій, 56-е місце серед 140 країн у рейтингу) та вищої освіти та професійної підготовки (плюс 7 позицій, 34 місце в світі).

Україна на 47 місці в світі за практикою наймання і звільнення (піднялась на 17 позицій у 2015 році) та на 14 за залежністю оплати праці від продуктивності (плюс 14 позицій). Ці фактори є конкурентною перевагою України в світі. У 2015 році Україна піднялась у рейтингу на 32 сходинки за показником співпраці у відносинах працівник–працедавець (опинилась на 87-му).

За результатами 2015 року Україна має декілька конкурентних переваг за інноваціями. Україна посіла 29 місце у рейтингу за наявністю наукових та інженерних кадрів, 43 – за якістю науково-дослідних закладів та 50 – за кількістю патентів на винаходи.

За вищою освітою та професійною підготовкою Україна піднялась на 7 позицій і зайняла 34 місце з 140 країн світу. Таким чином, вища освіта залишається конкурентною перевагою України.

У рейтингу глобальної конкурентоспроможності Всесвітнього економічного форуму (ВЕФ) за 2015 рік Україна втратила 3 позиції і спустилась з 76-го (у 2014 році) на 79 місце серед 140 країн світу. Україна знаходиться між Гватемалою та Таджикистаном. Причому показник конкурентоспроможності України також знизився: на 0,11 з 4,14 до 4,03.

Існують як позитивні, так і негативні сторони досить складного та суперечливого впливу глобалізації на національну економіку. Щодо позитивних сторін варто зазначити спершу це можливість брати активну участь в обговоренні режимів регулювання міжнародних економічних відносин, а не бути осторонь. Сьогодні актуальним є питання підвищення цінової конкурентоспроможності українських виробників, тому важливим є скорочення витрат на здійснення зовнішньоекономічних операцій. Цим самим наша країна виконає одну з головних умов поглиблення відносин з Європейським союзом та отримає можливість захисту інтересів України та її підприємств відповідно до міжнародних форм та процедур, що мінімально залежать від коливання політичних відносин з тією чи іншою країною.

Оскільки наша держава значно відстає від провідних держав світу в галузі інформатизації та перебуває лише на початку формування власних ТНК, вона недостатньо залучена до процесів глобалізації, яка в свою чергу призводить і до негативних наслідків –домінування якоїсь одної заможної країни в економічній і навіть культурній сфері, загрожує майбутньому людської цивілізації, шкідливо впливає на клімат, погіршує якість та рівень життя.

Щоб знешкодити можливі негативні наслідки Україні потрібно формувати, відповідно до факторів глобалізації, політичну і економічну політику, адже нашої державі не уникнути втягнення у глобалізаційні процеси.

Список використаних джерел:

1. Глобалізація світового господарства: геопросторовий вимір / О. О. Любіцева, В. К. Бабарицька, Б. П. Яценко та ін. – К.: Київський університет, 2010. – 160 с.
2. Савелко Т.В. Уточнення економічного змісту й особливостей глобалізації / Т.В. Савелко // Фінанси України. – 2011. – № 7. – С. 20-26.
3. Соколенко С. І. Глобалізація і економіка України / С. І. Соколенко. – К.: Логос, 2011. – 568 с.
4. Стукало Н.В. Глобалізація та розвиток фінансової системи України / Н.В. Стукало // Фінанси України. – 2012. – № 5. – С. 29-35.
5. Матеріали Всесвітнього економічного форуму [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.weforum.org>.
6. KOF Index of Globalization: Detailed Rankings, 2015 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://globalization.kof.ethz.ch/>.

Фурман Дар'я, студентка
науковий керівник: **Костунець Т.А.**,
Вінницького торговельно-економічного
інституту КНТЕУ,

СУЧАСНІ ІНФОРМАЦІЙНІ СИСТЕМИ І ТЕХНОЛОГІЇ У ДІЯЛЬНОСТІ БАНКІВ

Не секрет, що українська економіка перебуває в складному становищі, переживаючи низку трансформаційних змін. Таку ситуацію спричинили світова фінансово-економічна криза та глобалізаційні процеси. Одну з основних ролей у переломі ходу нинішніх подій відіграє ефективна діяльність банківської системи України.

Для ефективного виконання своїх функцій банківська система, як невід'ємна складова української економіки, потребує постійного зовнішнього та внутрішнього моніторингу, удосконалення її розвитку. Це обґрунтовує необхідність постійного пошуку нових, більш ефективних, напрямів розвитку вітчизняних банків. Серед таких напрямів одним із сучасних та найбільш перспективних є використання банками передових інформаційних технологій (ІТ).

Багато сучасних політологів стверджують, що саме зараз відбувається поступовий перехід від індустріального до постіндустріального або інформаційного суспільства. Зазначимо, що кількість користувачів мережі Internet зросла з 10 млн до 1 млрд. за 1995-2005 рр. [1], а на кінець 2015 р. перевищила 2 млрд. Загалом, зараз обов'язковою умовою підвищення ефективності управлінської праці, у будь-якій галузі економіки, є використання оптимальної ІТ [2, с. 78].

У наукових колах ІТ досліджують вже давно, як на теоретичному так і на практичному рівнях. Проте ІТ у банківському секторі України приділено недостатньо уваги, хоча і не можна сказати, що ця проблема лежить поза увагою українських науковців. Особливості розвитку банківських ІТ досліджено у працях А. Савченко, І. Івченко [1], зокрема вітчизняним науковцям належать праці «Інформаційна безпека банків: шляхи розв'язання проблеми» А. Савченко [1, 194].

В умовах інформатизації усіх суспільно-економічних процесів, банкам необхідно постійно підтримувати, а краще, підвищувати рівень використовуваних ІТ, щоб нарощувати свою продуктивність, оптимізувати управлінські процеси та не втрачати клієнтів. Для цього потрібно постійно досліджувати ринок ІТ, аналізувати рівень банківських технологій конкурентів, сприяти науковим дослідженням цієї

проблематики та здійснювати відповідні інвестиції. І хоча рівень розвитку українських банківських технологій є вищим, ніж в інших вітчизняних інститутах [3], однак залишається менш ефективним порівняно зі світовим, що в принципі, спричинено меншим розміром банківських операцій щодо розвинених країн, тому потребує посилення уваги з боку держави, законодавства та науки. З оглянутого випливає, що розвиток наукових досліджень, збільшення рівня поінформованості та оптимізації управління у сфері інформаційних банківських технологій є актуальною проблемою української економіки.

В Україні посилення конкурентної боротьби все більше змушує банки змінювати стратегію з традиційної на клієнтоорієнтовану, за якої першочерговим завданням банку стає максимальне задоволення інтересів і потреб клієнтів. Одним з шляхів вирішення цього завдання є впровадження нових банківських продуктів – у яких поєднуються як кращий сервіс, так і вища вигідність готівкових чи безготівкових операцій.

На сьогодні банки прагнуть досягти і утримати стійкість своїх конкурентних позицій на ринку, використовуючи різноманітні методи і форми конкурентної боротьби.

Для глибшого розуміння, наведемо спочатку означення ІТ. Отже, інформаційна технологія – це визначена сукупність технічних і програмних засобів, за допомогою яких можна виконувати різноманітні операції з оброблення інформації [4, с. 34].

Основою інформаційних технологій, полем, на якому банки можуть розгорнути свою інноваційну діяльність, є нині глобальна мережа Інтернет. Вона, будучи ефективним засобом передачі інформації, просто не могла не зацікавити банківські установи як джерело нових можливостей роботи із клієнтами. Разом з тим, Інтернет створює унікальні можливості інтеграції власних інформаційних ресурсів банку [1].

На сьогоднішній день створено такі види банкінгу:

Таблиця 1. Види банкінгу

Види банкінгу	Характеристика	Переваги	Недоліки
Інтернет-банкінг	Для роботи в режимі онлайн, для цього необхідний будь-який сучасний комп'ютер із доступом в Інтернет. Забезпечує високий рівень безпеки, містить механізм електронного цифрового підпису	- висока мобільність; - невеликі затрати; - зручність; - універсальність.	- недостатня захищеність
PC banking («Клієнт – банк»)	Хороше рішення для роботи в режимі оф-лайн	- високий рівень захисту; - існує можливість обміну документами.	- висока вартість; - низький рівень мобільності
Відеобанкінг	Надає можливість віртуального спілкування клієнта з службовцями банку за допомогою пристроїв, у які вбудовані телемонітори	- поєднання всіх переваг електронного банкінгу	- занадто високі втрати; - невисока конфіденційність

Phone-Банкінг	Відноситься до класу систем інтерактивної голосової відповіді (IVR) і забезпечує доступ клієнтів до інформації про банківські рахунки і карти із звичайного телефону і факсу	- досить висока мобільність; Достатня швидкість; - невеликі витрати	- малі можливості; - відсутня можливість передачі документів до банку.
---------------	--	---	---

Зважаючи на переваги та недоліки всіх видів банкінгу, можна стверджувати, що найкраще їх співвідношення з погляду інтересів клієнта має електронний банкінг. З огляду на це він все більше стає одним із основних елементів конкурентоспроможності сучасної банківської установи.

Отже, сучасна банківська система розвивається під впливом конкуренції між її учасниками. Конкуренція примушує боротись за клієнтів, поліпшуючи якість і розширюючи асортимент банківських послуг, пропонуючи клієнтам нові, більш вигідні умови співпраці. Зміст і спрямованість банківських інновацій мають розширювати конкурентні переваги банківської установи. Конкурентоспроможність сучасної банківської установи безпосередньо залежить від здатності менеджменту повноцінно використовувати можливості інформаційних мереж і технологій для впровадження нових банківських послуг, які підвищують їх цінність для різних груп цільових споживачів.

Список використаних джерел:

1. Савченко А. Інформаційна безпека банків: шляхи розв'язання проблеми / А. Савченко, І. Івченко // Вісник Національного банку України : журнал. – 2010. – № 5. – С. 3-5.
2. Степаненко В. Інформаційно-комунікаційні технології банківського сектору / В. Степаненко // Вісник Національного банку України : журнал. – 2010. – № 6. – С. 78-79.
3. Вовк В.Я. Сутність та зміст конкурентоспроможності банку / В.Я. Вовк // Науковий вісник Ужгородського університету. – 2011. – Серія Економіка. Вип. 33. Ч. 2. – С. 23–28.
4. Грицунов О.В. Інформаційні системи та технології : навч. посібн. [для студ. ВНЗ] / О.В. Грицунов. – Харків : Вид-во ХНАМГ, 2010. – 222 с.

Смельцер Вікторія,
студентка Вінницького коледжу НУХТ,
науковий керівник:
Струс Л.А.

КОРПОРАТИВНА СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЯК ЧИННИК ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

В сучасних умовах євроінтеграції українських підприємств управління соціальною відповідальністю є об'єктивною необхідністю. Адже перед вітчизняними компаніями, що прагнуть вийти на зовнішній ринок, постало багато питань, в тому числі і застосування принципів корпоративної соціальної відповідальності.

Для багатьох підприємств корпоративна відповідальність стає новою філософією бізнесу. Компанії орієнтуються на досягнення суспільних благ, які певним чином пов'язані з отриманням прибутку.

Глобалізація, загострення конкуренції та боротьби за висококваліфікований персонал, зростання ролі нематеріальних активів, погіршення екологічної ситуації – це неповний перелік тих причин, що спонукають підприємства використовувати концепцію корпоративної соціальної відповідальності.

Корпоративна соціальна відповідальність (КСВ) — це відповідальність тих, хто приймає бізнес-рішення, за тих, на кого безпосередньо чи опосередковано ці рішення впливають. Соціальна відповідальність — це концепція, що заохочує компанії враховувати інтереси суспільства, беручи на себе відповідальність за вплив діяльності компанії на споживачів, стейкхолдерів, працівників, громади та навколишнє середовище в усіх аспектах своєї діяльності. [3]

Корпоративна соціальна відповідальність – просування практик відповідального бізнесу, які приносять користь бізнесу та суспільству й сприяють соціальному, економічному й екологічному розвитку шляхом максимізації позитивного впливу бізнесу на суспільство й мінімізації негативного навантаження на навколишнє середовище. [4]

За період існування поняття «соціальна відповідальність» було запропоновано багато його визначень. Але у 2010 році, коли вийшов Міжнародний стандарт ISO 26000 «Керівництво з соціальної відповідальності» більшість експертів зупинились на тому, що «соціальна відповідальність – відповідальність організації за вплив її рішень та діяльності на навколишнє середовище через прозору та естетичну поведінку, яка сприяє: стійкому розвитку, включаючи здоров'я та благополуччя суспільства; враховує очікування зацікавлених сторін; відповідає застосовуваному законодавству й узгоджується з міжнародними нормами поведінки введена у всій компанії».

Корпоративна соціальна відповідальність – це складний процес, який потребує значних зусиль та часу. Система менеджменту КВС включає такі складові :

1. Відповідальність перед споживачами: задоволення потреб споживачів, які мають спеціальні вимоги до споживчих благ, сумлінність реклами, дотримання стандартів якості продукції.
2. Відповідальність перед працівниками: забезпечення трудових прав, зростання заробітної плати, навчання та розвиток персоналу, планування кар'єрного росту, мотивація, допомога у розв'язанні житлових проблем, можливості для повноцінного відпочинку спортивні й культурні заходи.
3. Відповідальність перед партнерами та конкурентами: етичні відносини з партнерами, захист добросовісної конкуренції, боротьба з корупцією.
4. Відповідальність перед акціонерами: забезпечення дивідендів, прозорість діяльності.
5. Відповідальність перед суспільством та країною: турбота про здоров'я та безпеку громадян, своєчасність сплати податків, захист природного середовища, раціональне використання відновних та невідновних ресурсів.

Кожне підприємство, яке прагне до корпоративної відповідальності, має проаналізувати свою діяльність по наведеним вище складовим та привести її у повну відповідність чинному законодавству. Це і буде базовим принципом корпоративної соціальної відповідальності.

Загальні вимоги до систем менеджменту корпоративною соціальною відповідальністю визначаються також міжнародними стандартами. Наприклад, отримання якісної продукції (послуг) може сприяти система управління якістю,

створена відповідно до міжнародних стандартів ISO 9000. Для забезпечення надійних умов щодо захисту здоров'я власного персоналу доцільно запровадити систему менеджменту професійної безпеки відповідно до міжнародних стандартів OHSAS 18000. Умови для послідовного та цілеспрямованого захисту довкілля від негативного впливу компанії створює система екологічного менеджменту відповідно до стандартів ISO 14000. Стандарти SA 8000 (Остання версія Міжнародного стандарту соціальної відповідальності ISO 26000) спрямовані безпосередньо на сприяння етичному поведінню компаній. Нормативні вимоги цих стандартів відображають конкретні положення Конвенції МОП щодо примусової праці, свободи асоціацій тощо, а також Загальної декларації прав людини та Конвенції ООН з прав дитини. Дотримання згаданих стандартів суттєво знижує ризики компанії щодо порушення етичних норм. [2].

Треба зазначити, що в Україні головними соціально відповідальними суб'єктами бізнесу виступають великі компанії з місто-утворюючими підприємствами, які активно співпрацюють з із місцевими органами влади у реалізації соціальних проєктів, займаються меценатством, благодійністю, філантропією, наданням послуг працівникам на власних об'єктах [1].

Одним з представників соціально-відповідального бізнесу у Вінниці є ВП «Вінницяхліб» ПАТ «Концерн Хлібпром». У 2005 році товариством прийнято «Кодекс корпоративного управління», розроблений спільно з інвестиційним підрозділом Світового Банку — Міжнародною фінансовою корпорацією. На підприємстві переконані, що запорука успішної компанії — це не тільки фінансова складова, а й високі стандарти ведення бізнесу на всіх його ланках. Саме тому соціальна відповідальність бізнесу є важливим аспектом діяльності «Концерну Хлібпром». Ключовими напрямками роботи для компанії в секторі КСВ є:

- відповідальність перед споживачами за якість продукції;
- відповідальність перед працівниками за створення оптимальних умов для роботи, розвитку та реалізації власного потенціалу;
- відповідальність перед партнерами за чесне та добросовісне партнерство на відкритих засадах;
- відповідальність перед суспільством за вплив на навколишнє середовище.

Підприємство співпрацює з Організацією Об'єднаних Націй з промислового розвитку, ЮНІДО та Північною екологічною фінансовою корпорацією НЕФКО (NEFCO) в напрямку розробки політики енергозберігання. У 2014 році на виробничому підрозділі "ЦКВ" запроваджено практику вторинного використання пакувальної тари, яка дозволяє на 30% знизити використання картону. Завдяки такій ініціативі компанія зекономить до 30 тон паперу, а отже врятує від вирубки понад 300 дорослих дерев. [5].

Отже, управління КСВ приводить до підвищення ділової репутації підприємства, можливості залучення інвестицій, створення ефективної системи мотивації, покращення морального клімату в колективі, зростання конкурентних переваг та підвищення ефективності діяльності підприємства.

Список використаних джерел:

- 1.Беленька О. Соціально-орієнтований бізнес: управлінський аспект - Електронний ресурс – Режим доступу: <http://ir.kneu.edu.ua:8080/handle/2010/8817>
- 2.Комарницький І. Ф., Галушка З. І. Соціальна відповідальність бізнесу як інструмент управління сучасним підприємством – Електронний ресурс – Режим доступу: <http://www.nbu.gov.ua/portal/>
- 3.Електронний ресурс – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki/>

4.Електронний ресурс – Режим доступу: <http://www.klubok.net/article2639.html>

5. Електронний ресурс – Режим доступу: <http://hlibprom.com.ua/>

Кицай Анастасія,
студентка Хмельницького
торговельно-економічного коледжу КНТЕУ,
науковий керівник: **к.е.н. Гриценко О.М.**

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПЕНСІЙНОГО ФОНДУ УКРАЇНИ

Особлива увага до системи пенсійного забезпечення у сучасному суспільстві визначається тим, що вона, значною мірою, є запорукою його соціальної, економічної та політичної стабільності. Масштаби пенсійних видатків в Україні вже сьогодні досягають критичної межі. Це вимагає збільшення дотацій з Державного бюджету на погашення дефіциту Пенсійного фонду. Тому, сучасна система пенсійного забезпечення України потребує термінового реагування на ці виклики. Адже зволікання з їх вирішенням призведе до інших проблем, які вже стосуватимуться зниження рівня фінансового забезпечення економічного сектору країни, соціальних програм та ін. Ці та інші питання обумовлюють необхідність вдосконалення функціонування солідарної системи пенсійного страхування, що зумовлено актуальністю теми дослідження.

Основним завданням сучасного етапу соціально-економічних перетворень у нашій державі є радикальне реформування пенсійної системи, що має важливе значення для забезпечення сталого розвитку України, подолання наслідків фінансової-економічної кризи, підвищення рівня соціального забезпечення пенсіонерів

В Україні розвивається трирівнева пенсійна система:

Перший рівень системи – солідарний – нині працює, і саме з цього рівня забезпечується виплата пенсій понад 13 млн. пенсіонерів.

Другий рівень розробляється, але на даний час розвиток майже зупинився.

Третій рівень пенсійної системи – недержавний – також функціонує з 2004 року.

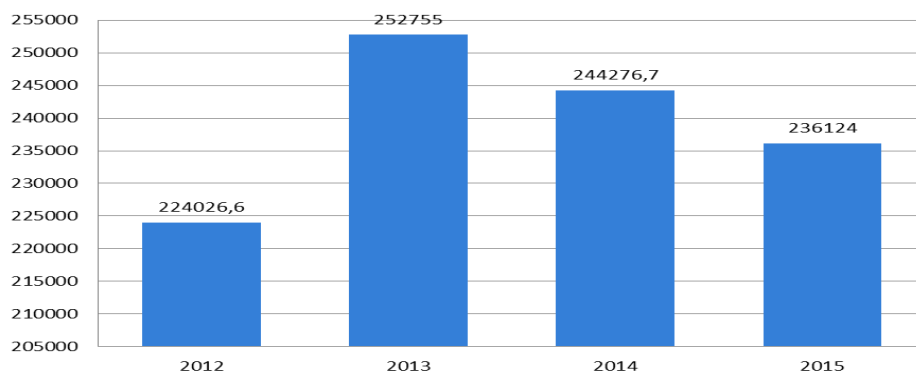


Рис. 1. Динаміка доходів Пенсійного фонду України за 2012-2015 рр., млн. грн.[2]

Доходи Пенсійного фонду являють собою ту основну складову складного механізму функціонування Фонду, без якої неможлива його діяльність. Визначивши значимість та необхідність формування доходів Пенсійного фонду за даними рисунку 1, можна спостерігати збільшення доходів Пенсійного фонду України

впродовж 2012-2013 років. Так, у 2013 році доходи ПФУ збільшилися на 12,82%. Це є позитивним явищем у кризовий період, оскільки доходи збільшуються за рахунок відрахувань із Державного бюджету і внесків роботодавців та працівників. Також збільшення доходів в певній мірі зменшує дефіцит бюджету Пенсійного фонду. Проте, вже у 2014 році доходи ПФУ дещо зменшилися і становили 244,3 млрд. грн. Подібна ситуація спостерігається і у 2015 році, коли доходи зменшилися на 3,34 % порівняно з попереднім роком і, відповідно, становили 236,1 млрд. грн. України [1].

Зменшення доходів в 2014-2015 році спричинені тим що збільшилась тінізація заробітної плати (на даний час майже 35% виплачується в конвертах), а також через демографічну кризу (за статистикою з початку 2016 року на 1 працевлаштованого працівника майже 3 пенсіонера).

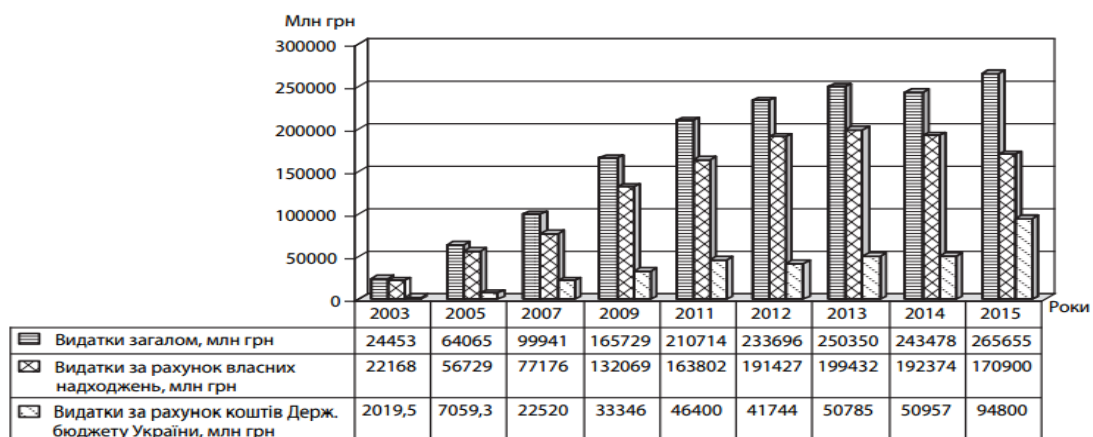


Рис.2 Формування видаткової частини бюджету Пенсійного фонд України [2]

Отже, з рис. 2 видно, що практично протягом усього досліджуваного періоду видатки Пенсійного фонду України стрімко зростали (незначне зменшення порівняно з попереднім періодом спостерігалось у 2014 р.), що пояснюється намаганням держави покращити матеріальний стан пенсіонерів, перманентними інфляційними процесами, підвищенням рівня прожиткового мінімуму, появою новопризначених виплат і збільшенням середньої заробітної плати [2].

Водночас, якщо зростання доходів за досліджуваний період (2003–2015 рр.) відбулося у 9,9 разу, то видатки зросли у 10,9 разу. Найбільшу питому вагу у структурі видатків бюджету Пенсійного фонду України займають видатки за рахунок власних надходжень (від 60 % до 90 % за період 2003–2015 рр.). Видатки за рахунок коштів Державного бюджету України склали від 10 % до 35 % у загальній структурі видатків за досліджуваний період. Основна частина коштів спрямовується на пенсійні виплати – у 2015 році вони склали 262036,9 млн. грн., або 98,6 % від загальних видатків. На адміністративні витрати у 2015 році було спрямовано 2400 млн. грн. (0,9 % від загальних видатків Фонду). Станом на 1 січня 2016 року чисельність пенсіонерів в Україні становила 12312459 осіб (на 165270 осіб більше, ніж у 2014 році), а середній розмір пенсійної виплати становив 1700,22 грн. (на 118,68 грн. більше, ніж у 2014 році) [2].

На сьогодні пенсійна система України знаходиться у кризовому стані, який характеризується такими проявами:

- значний дефіцит коштів Пенсійного фонду, що призводить до посилення залежності від державного бюджету;
- тінізація заробітної плати громадян;

- демографічна криза – значне перевищення кількості пенсіонерів над кількістю громадян, які працюють.

Серед основних пріоритетів, які б дозволили вирішити проблеми формування ПФУ:

- зниження рівня безробіття, шляхом створення нових робочих місць;
- підвищення розміру заробітної плати та інших доходів населення;
- зниження соціального навантаження;
- розробити заходи, які сприяли б призупиненню процесів «тінізації» заробітної плати, у тому числі доходів населення, приховування її від оподаткування;
- удосконалення методів контролю за надходженням внесків у Фонди соціального страхування;
- введення трирівневої пенсійної системи;
- економічне виховання молоді та населення працездатного віку щодо запровадження обов'язкового накопичувального пенсійного страхування, визначення його переваг для кожного громадянина.

Пенсійна реформа в Україні повинна стати ключовим пунктом нового підходу до соціальної політики, тому що сильна соціальна політика має прояв в тому, щоб створити умови, коли громадяни самі будуть в змозі забезпечити собі достатній рівень життя.

Список використаних джерел:

1. Про пенсійне забезпечення : Закон України від 05.11.1991 р. № 1788-XII [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1788-12>
2. Боцюн Л. І. Аналіз доходів Пенсійного фонду України / Л. І. Боцюн // Науковий блог Національний університет «Острозька академія» [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу : <http://naub.ua.edu.ua/2016>
3. Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування : Закон України від 09.07.2003 р. № 1058-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1058-15>
4. Пенсійний Фонд України - Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу : <http://www.pfu.gov.ua/pfu/control/uk/index>

Лотко Карина,
студентка Хмельницького
торговельно-економічного коледжу КНТЕУ,
науковий керівник: **к.е.н. Гриценко О.М.**

ДЕРЖАВНИЙ БОРГ УКРАЇНИ: ОЦІНКА ТА ПРОГНОЗИ

В умовах формування та функціонування ринкової економіки важливою складовою державних фінансів є державний борг. Дефіцит державного бюджету, залучення та використання позик для його покриття призвели до формування і значного зростання державного боргу в Україні. Великі розміри внутрішнього і зовнішнього боргу, а також відповідно зростання витрат на його обслуговування обумовлюють необхідність вирішення проблеми державного боргу, а відтак і пошуку шляхів вдосконалення механізму його управління. Як свідчить досвід багатьох країн, чим обтяжливішим стає для держави нагромаджений зовнішній та внутрішній борг, тим його обслуговування активніше включається у взаємодію з функціонуванням економіки та її фінансової системи.

Поточна економічна ситуація в Україні характеризується вагомим зростанням боргового навантаження, що виступає одним з базових факторів гальмування розвитку економіки країни. Основними причинами зростання обсягу державного боргу в 2014–2016 рр. стали наступні:

- політична криза, анексія АР Крим та тривалий військовий конфлікт на сході країни;
- глибока економічна рецесія, викликана перегрупуванням економічних зав'язків з міжнародними партнерами та руйнуванням інфраструктури та промислових об'єктів на частині території країни;
- фінансування за рахунок державних запозичень дефіциту державного бюджету, зростання якого обумовлене в значній мірі збільшенням видатків на оборону та обслуговування державного боргу;
- необхідність потужної державної підтримки державних підприємств та банків, зокрема НАК «Нафтогаз України» тощо.

Державні зовнішні боргові зобов'язання України за (поточними) строками погашення, за період 2014-2016 рр. наведені на рис. 1 [3].

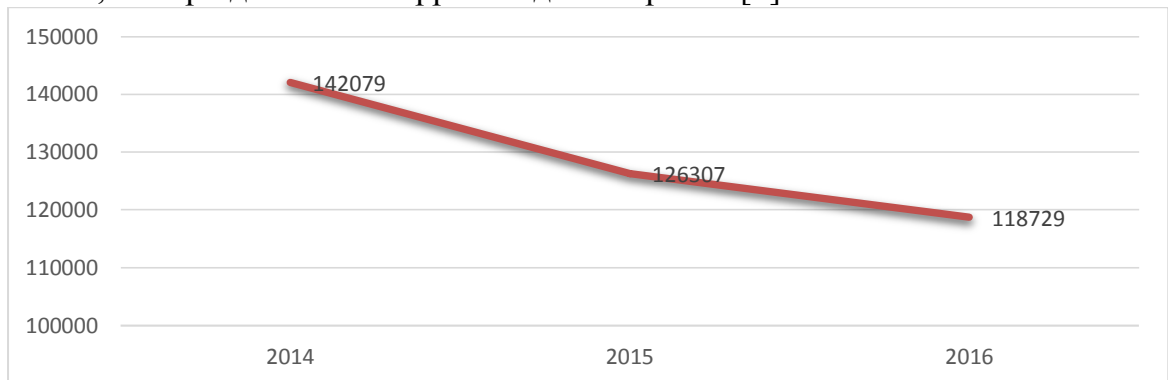


Рис. 1. Динаміка державного зовнішнього боргу України за 2014-2016 рр., млн. грн.

За даними рис. 1 можна зробити висновки, що загальна динаміка зовнішнього боргу України в період з 2014 до 2016 рр. постійно є спадаючою.

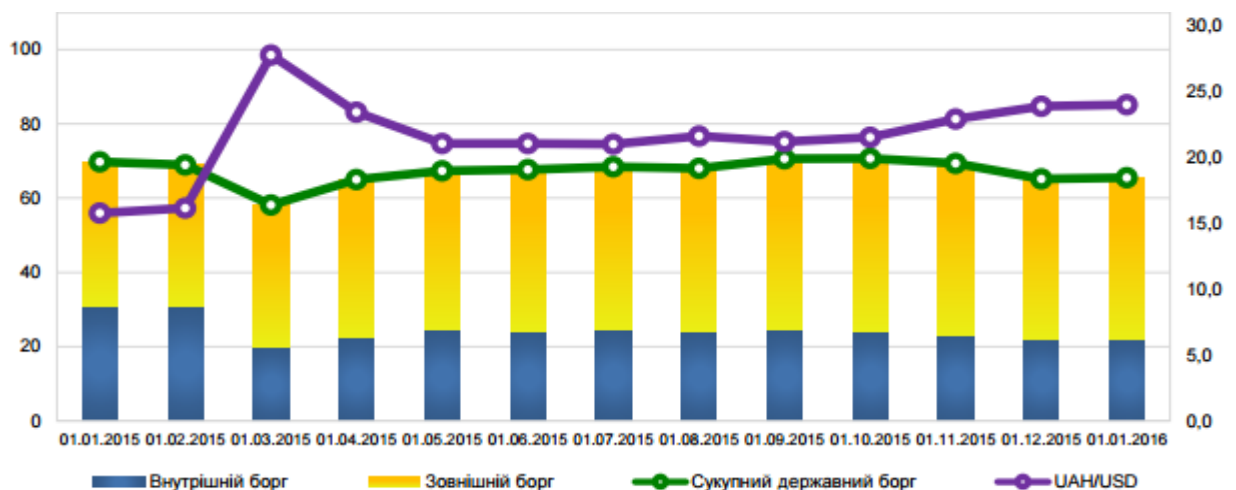


Рис.2 Динаміка сукупного державного боргу (в еквіваленті дол. США)

На рис. 2 де динаміка сукупного обсягу державного та гарантованого державою боргу побудована з використанням показників у дол. США, видно, що з

початку 2015 року відбувалось деяке зменшення загального обсягу держборгу, приведеного в еквіваленті іноземної валюти. Проте важливо звернути увагу на те, що показники станом на 01.01.2015 р. подавалися Міністерством фінансів з огляду на курс національної валюти на рівні 1 576,86 грн. / 100 дол. США. За таких умов обсяг внутрішнього державного боргу, приведений у доларовому еквіваленті, відповідав 31,0 млрд. дол. США [3].

Слід розуміти, що виплати за державним боргом, що здійснюються за рахунок державного бюджету, автоматично зменшуватимуть обсяги коштів, які можливо було направити на інноваційну підтримку економіки, що є дуже важливим під час економічної кризи.

Виплати з обслуговування державного боргу, якщо їх співвіднести з обсягом дефіциту, перевищують 53%. Інакше кажучи, результати боргової політики уряду на сьогодні у двічі збільшують дефіцит державного бюджету. При цьому слід розуміти, що така тенденція не є короткотерміновою. Зазначена проблема буде актуальною ще як мінімум 5-6 років.

Отже, державний борг України відносно ВВП не зазнає суттєвих змін, хоча внутрішня його частина постійно збільшується, а до 2017 року МВФ прогнозує його скорочення до 35%. Найбільший обсяг боргу відносно ВВП в нашій країні був зафіксований у 1999 році – 61%, найменший у 2007 – 12.3%.

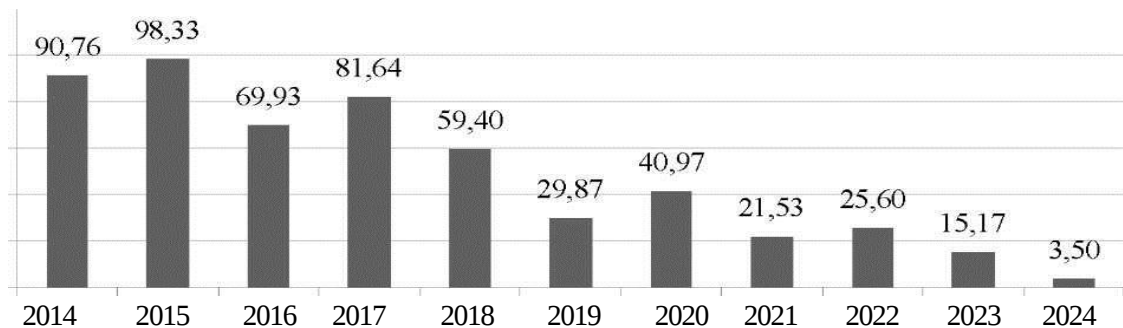


Рис. 3. Прогнозні обсяги погашення державного боргу України у 2014-2024 роках, млрд. грн. [2]

Отже, до основних напрямів вдосконалення боргової політики є:

- створення умов для активізації купівлі-продажу державних зобов'язань;
- необхідно розвивати вторинний ринок державних зобов'язань;
- державні запозичення необхідно використовувати за цільовим призначенням на розвиток певних галузей народного господарства, а не вкладати в неперспективні проекти;
- необхідно удосконалити нормативну базу для чіткого врегулювання питань щодо державних запозичень;
- визначення та законодавче закріплення напрямку боргової стратегії, зокрема щодо співвідношення внутрішньої та зовнішньої складової державних запозичень;
- створення агентства з управління державним боргом, що підзвітне міністерству фінансів та зорієнтоване на управління ризиками боргової діяльності;
- розробка та впровадження середньострокової програми регулювання державного боргу як елементу будови ефективної системи планування державної заборгованості.

Список використаних джерел:

1. Козюк В. В. Державний борг в умовах ринкової трансформації економіки України : Монографія. – Тернопіль : Карт-бланш, 2002. – 238 с.
2. Боргова політика і управління державним боргом. – [Електронний ресурс] // Українські підручники онлайн. – Режим доступу : <http://pidruchniki>
3. Рюрик «Спеціальне дослідження стану державного боргу України за підсумком 2015 року» -[Електронний ресурс]– Режим доступу: <http://rurik.com.ua>

Шостацька Катерина,
студентка Хмельницького
торговельно-економічного коледжу КНТЕУ,
науковий керівник: **к.е.н. Гриценко О.М.**

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФІНАНСОВОГО МЕХАНІЗМУ

Фінанси, як економічна категорія, здійснюють вплив на соціально-економічний розвиток країни через фінансовий механізм, який відображає напрямки, характер і сутність функціонування фінансів у суспільстві.

Свою фінансову політику держава реалізує за допомогою фінансового механізму, склад і структура якого визначаються рівнем розвитку економіки, відносинами власності, історичними та національними особливостями окремої країни. Вітчизні вчені визначають фінансовий механізм як сукупність фінансових методів і форм, інструментів і важелів впливу на соціально-економічний розвиток суспільства. Тому за допомогою конкретних фінансових форм і методів здійснюються розподільні та перерозподільні відносини, утворюються доходи суб'єктів економічної діяльності і відповідні фонди грошових коштів. При цьому функціонування фінансового механізму ґрунтується на організаційно-правових положеннях та фінансовій інформації, які- забезпечують практичне використання фінансів для досягнення визначених цілей і завдань.

Складовими елементами фінансового механізму є фінансове планування й прогнозування, управління фінансами, фінансовий контроль, фінансове забезпечення, фінансове регулювання, фінансові норми, нормативи, ліміти, резерви, стимули й санкції, фінансове законодавство тощо.



Рис. 1. Елементи фінансового механізму

Призначення фінансового механізму в кінцевому рахунку зводиться до фінансового забезпечення і фінансового регулювання економічних і соціальних процесів у державі.

У процесі фінансового планування й прогнозування визначаються обсяги фінансових ресурсів, які створюватимуться в державі в цілому, обсяги ресурсів, що зосереджуватимуться й розподілятимуться через бюджетну систему й інші фінансові інститути, а також тих, які перебуватимуть у розпорядженні підприємницьких структур і населення.

Необхідно підкреслити, що стан фінансового механізму, ступінь його довершеності залежить від удосконалення всього господарського механізму в цілому і його окремих елементів (механізму ціноутворення, економічного стимулювання, кредитного механізму та ін.). Основні напрями перебудови фінансового механізму виходять із загальних завдань економічних перетворень в Україні [2, с. 54-56].

Для нормального функціонування фінансового механізму необхідним є його відповідне нормативно-правове забезпечення, представлене передусім Конституцією України, численними законами, а також підзаконними нормативно-правовими актами. Закони приймаються Верховною Радою України, є обов'язковими до виконання і мають вищу юридичну силу стосовно інших нормативних актів. Велике значення в регламентації фінансових відносин в Україні відіграють такі закони: «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про цінні папери та фондовий ринок», Господарський кодекс України, Бюджетний кодекс України тощо.

Ефективність функціонування фінансового механізму залежить також від якості його інформаційного забезпечення. Вичерпна, достовірна, своєчасна і зрозуміла інформація є запорукою прийняття оптимальних фінансових рішень, спрямованих на забезпечення економічного розвитку і соціальних потреб громадян.

Загалом, в управлінні фінансовим механізмом важливим є один аспект: на що має бути націлене його функціонування? На те, щоб з його допомогою вирішувати ті чи інші проблеми, що періодично виникають у суспільстві, чи на те, щоб їх не виникало? Звичайно, фінансовий механізм має реагувати на існуючі проблеми і сприяти їх вирішенню. Та все ж головна його мета полягає в тому, щоб не допускати зародження, а тим більше, загострення проблем [3, с. 74-76].

У сучасних умовах реформування економіки України відбувається вдосконалення фінансового механізму. Найважливішими проблемами, які вирішуються при цьому, є такі:

- забезпечення раціональних пропорцій розподілу і перерозподілу валового внутрішнього продукту;
- забезпечення необхідних темпів економічного зростання;
- науково обґрунтоване фінансове планування і прогнозування обсягів централізованих і децентралізованих фінансових ресурсів, їх розподілу і використання;
- підвищення результативності фінансового контролю;
- вдосконалення механізму дії фінансових важелів, стимулів і санкцій;
- адекватне нормативно-правове, інформаційне і організаційне забезпечення функціонування усього фінансового механізму.

Стан фінансового механізму та ступінь його довершеності залежать від удосконалення господарського механізму в цілому та окремих його елементів зокрема (механізму ціноутворення, механізму економічного стимулювання,

кредитного механізму тощо).

Отже, фінансовий механізм - явище об'єктивне, зумовлене наявністю фінансів в економічній системі держави, проте його функціонування значною мірою залежить від того, як владні структури в державі зуміють його використати для досягнення поставлених цілей, тобто для здійснення тієї фінансової політики, яку вони проводять.

Слід враховувати, що фінансовий механізм за ринкових умов потребує чіткої взаємодії всіх його складових. Серед них немає таких, якими можна було б знехтувати чи застосувати без взаємозв'язку з іншими складовими.

Теоретичне осмислення суті фінансового механізму організації економіки, чітке розуміння його структури, місця і мети окремих елементів має непересічне практичне значення, оскільки може сприяти визначенню слабких ланок у цьому механізмі, а отже, і шляхів їхнього зміцнення, посилення їхньої позитивної дії тощо. А у кінцевому підсумку - забезпечувати сталість зростання економіки України.

Список використаних джерел:

1. Непочатенко О. О. Фінанси підприємств : навч. посіб. / О. О. Непочатенко. – К. : Центр учбової літератури, 2011. – 328 с.
2. Цивільний кодекс України : Закон України від 16.01.2003 р. № 435-IV - [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/435-15>
3. Бюджетний кодекс України : Закон України від 08.07.2010 р. № 2456-VI - [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>

Лелюк Віталій,

студент Хмельницького

торговельно-економічного коледжу КНТЕУ,

науковий керівник: **к.е.н. Гриценко О.М.**

ФІНАНСОВА СИСТЕМА – НЕВІД'ЄМНА СКЛАДОВА ЕКОНОМІЧНОГО ПРОЦЕСУ КРАЇНИ

Розвиток економічних відносин в Україні у кризовий період до ринку безпосередньо пов'язаний з функціонуванням фінансової системи. Надзвичайно важливо, щоб фінансові ресурси суспільства використовувалися раціонально і ефективно. Для цього не досить лише знати об'єктивне фінансове становище країни. Слід чітко визначити напрями реформування фінансів як одного з найдійовіших елементів економічного розвитку. Головною умовою функціонування фінансів є наявність грошей, а причиною появи фінансів є потреба суб'єктів господарювання і держави в ресурсах, що забезпечують їхню діяльність.

Даним питанням займалися провідні вчені економісти, а саме: О.Д. Василика, В.П. Вишневського, О.Д. Данілова, П.В. Мельника, В.М. Опаріна, В.М. Федосова та інших.

Фінансову систему держави можна розглядати у кількох аспектах: з однієї сторони як сукупність фінансових інститутів, кожний з яких сприяє утворенню та використанню відповідних централізованих та децентралізованих фондів коштів для здійснення фінансової діяльності держави, тобто діяльності з приводу мобілізації, розподілу та використання централізованих та децентралізованих фондів коштів для виконання завдань і функцій держави та органів місцевого самоврядування. З іншого боку (в організаційному аспекті), фінансову систему можна розглядати як сукупність органів державної влади та місцевого

самоврядування, які здійснюють у межах своєї компетенції керівництво фінансовою діяльністю держави та підприємств, установ, організацій, що беруть у ній участь.

Значний вплив на розвиток та сучасний стан фінансової системи має рівень функціонування банківської системи країни. Розглянемо основні суттєві негативні тенденції банківської системи України, які значно вплинули на сучасний стан вітчизняної фінансової системи [1]:

- різке зростання долі проблемних активів на балансах банків, зокрема частка проблемних (токсичних) кредитів наприкінці I кварталу 2015 року зросла із 12,9% до 24,7%;
- суттєвий відтік депозитних ресурсів: частка від'ємного відтоку депозитів у іноземній валюті за 2014 рік – I квартал 2015 становила 45,4%, а за гривневими депозитами – 17,9%;
- введення жорстких адміністративних заходів (в т. ч. щодо зняття депозитів, валютно-обмінних операцій), що були запроваджені у зв'язку із розгортанням військового конфлікту та економічною кризою;
- висока доларизація кредитів та депозитів 55,9% та 53,4% відповідно станом на кінець I кварталу 2015 р.;
- незбалансована база активів та пасивів банків (співвідношення кредитів до депозитів сягало пікового значення 226,7% у 2009 р. Та склало 158,8% на кінець I кварталу 2015 р.);
- з I кварталу 2014 року по II квартал 2015 року 47 банків було оголошено неплатоспроможними.

Проблема фінансової системи України полягає в тому, що, на жаль, вона не відповідає усім вимогам економіки країни. Це проявляється в тому, що існуюча система не завжди дозволяє ефективно та повною мірою акумулювати фінансові ресурси, а в кінцевому результаті – перерозподілити їх між різними її сферами. В результаті гальмуються процеси припливу інвестицій, що так необхідні для економічного зростання, знижується конкурентоспроможність реального сектору економіки. Хронічна незбалансованість системи державних фінансів в наш час зумовлені не лише систематичними помилками в процесі провадження бюджетної політики, її суто фіскальною спрямованістю, але й проблемами впровадженні податкової політики. Основною перешкодою в сфері провадження бюджетної політики є такий рівень видатків, що абсолютно невідповідає дохідній частині бюджету, а отже результатом цього є хронічний дефіцит фінансових ресурсів. З метою підвищення доходності державного бюджету постійно зростає податкове навантаження, що не завжди має обґрунтований і раціональний характер та не завжди відповідає принципу соціальної справедливості [2].

Мале підприємництво є важливим фактором розвитку та ефективного функціонування економіки. Місце і роль малого підприємництва в національній економіці визначаються тим, що воно як особливий сектор ринкової економіки є основою дрібного виробництва, забезпечує швидку окупність витрат, широку свободу ринкового вибору, визначає темпи економічного розвитку, структуру та якісну характеристику ВВП, забезпечує насичення ринку товарами, послугами й додатковими робочими місцями, сприяє послабленню монополізму в економіці.

Становлення і розвиток малого підприємництва в Україні відбувається в досить складних і суперечливих умовах трансформаційних змін. На сьогодні в Україні існує майже 200 тисяч малих підприємств, працює близько 1 млн. підприємців без створення юридичної особи, майже 40 тисяч фермерських господарств

Основними чинниками, які заважають розвитку малого підприємництва, є:

- відсутність чітко сформульованої через систему правових актів державної політики у сфері підтримки малого підприємництва;
- збільшення адміністративних бар'єрів;
- відсутність реальних і дієвих механізмів фінансово-кредитної підтримки;
- надмірний податковий тиск і обтяжлива система звітності;
- невпевненість підприємців у стабільності умов ведення бізнесу;
- надмірне втручання органів державної влади в діяльність суб'єктів господарювання.

Всього у малому підприємстві зайнято понад 2,7 млн. чоловік, або 9 відсотків працездатного населення України. У той же час мале підприємство виробляє 11 відсотків загального обсягу виробництва продукції (робіт, послуг) у цілому по Україні, що свідчить про ефективніше функціонування малого бізнесу порівняно з великим.

Нині більшість підприємців відчуває дефіцит фінансових ресурсів, про що свідчать результати опитування початківців і вже діючих підприємців: 75 відсотків їх серед інших проблем ставлять дефіцит фінансових ресурсів на перше місце. Тому стає зрозумілим, що необхідна активна державна фінансова підтримка малого підприємництва.

Її можливо здійснювати у таких напрямках:

- пряме державне фінансування та кредитування суб'єктів малого підприємництва;
- встановлення пільг в оподаткуванні;
- державне гарантування кредитів для суб'єктів малого підприємництва;
- стимулювання підтримки сектору малих підприємств із боку підприємницьких організацій: банків, страхових компаній, корпорацій.

Таким чином, в Україні закладено основи системи фінансової підтримки малого підприємництва. Але механізм такої системи має надто слабе практичне відображення, яке не спроможне змінити ситуацію у сфері малого підприємництва на краще. Для отримання суттєвого результату на практиці необхідно провести реальні реформи. Це одне із завдань держави, яка повинна змінити свій статус із кредитора та спонсора окремих одиниць суб'єктів малого підприємництва на роль стимулятора, регулятора та контролера у справі сприяння розвитку малого підприємництва.

Список використаних джерел:

1. Кищенко К. В. Актуальні проблеми модернізації фінансової системи України / К. В. Кищенко // Електронне фахове видання «Ефективна економіка». – 2015. – №7.
2. Лисяк Л.В. Сучасний стан та основні проблеми фінансової безпеки України / Л.В. Лисяк // Електронне фахове видання «Ефективна економіка». – 2015. – № 12.

ІННОВАЦІЇ ЯК ПЕРЕДУМОВА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

В умовах посилення процесів європейської інтеграції України набуває актуальності питання конкурентоспроможності вітчизняних підприємств на світовому ринку. Разом з тим, інтеграція України у європейський економічний простір може завдати суттєвих негативних економічних наслідків для тих підприємств, які не виробили власної стратегії конкурентоспроможності.

Взагалі, конкурентоспроможність підприємства – це комплексна порівняльна його характеристика, що відображає ступінь переваги сукупності показників оцінки діяльності підприємства, котрі визначають його успіх на певному ринку за певний проміжок часу щодо сукупності показників підприємств-конкурентів[1].

Слід зазначити, що інноваційний тип економічного розвитку дедалі більше визначає економічні позиції та перспективи підприємства, і як наслідок країни, на світовому ринку, основними чинниками якого є ефективність науки, впровадження нових технологій, ноу – хау.

Інноваційний розвиток економіки є одночасно фактором і результатом економічного та соціального розвитку провідних країн світу.

Технологічне ядро світового розвитку складають такі країни як США і Японія, Великобританія а також такі країни-учасниці Європейського Союзу як Німеччина та Франція. Вони займають місця лідерів у світі з абсолютного розміру витрат на науково-дослідні та дослідно-конструкторські роботи. Бюджетне фінансування НДДКР у вищезгаданих країнах становить 0,5-0,8% ВВП.

Як наслідок, за рахунок використання інновацій показник приросту ВВП у розвинених країнах світу складає 60-90%, тоді як в Україні – менше одного відсотка.

Україна посідає лише 86 місце з-поміж усіх країн по використанню інновацій, а за інноваційним потенціалом знаходиться на 39 [2].

Як відомо, підприємства, що мають достатній рівень забезпеченості інноваційними технологіями є конкурентоспроможними на світовому ринку. Очевидно, що близько 90% продукції, виготовленої на вітчизняних підприємствах, науково-економічного забезпечення, а наукоємність промисловості не перевищує 0,3 %, що у 20 разів менше від показників розвинутих держав.

До головних чинників, що спричинили сповільнення впровадження інновацій у систему господарювання належать:

- недостатня фінансова підтримка, і як наслідок нестача власних коштів підприємств на здійснення НДДКР;
- високий економічний ризик впровадження інновацій;
- тривалий термін окупності;
- великі витрати на нововведення;
- несприятливий інвестиційний клімат у державі;
- не сформованість механізмів стимулювання інвестиційних процесів у сфері високих технологій;
- недосконала законодавча база.

У зарубіжних країнах світу активно використовують податкові стимули, які спрямовані на реалізацію досягнень науково-технічного прогресу. Яскравим прикладом є впровадження пільгового оподаткування у таких країнах як США, Італія, Бразилія, Німеччина, а також Японія [3].

Хоча вітчизняна наука не стоїть на місці, але її розвиток незначний. Враховуючи досвід іноземних країн у сфері активізації інноваційної діяльності, можна виділити наступні способи покращення інноваційної активності:

- пільгове оподаткування підприємств, що займаються інноваційною діяльністю, а також прибутку, отриманого в результаті використання ноу-хау;
- зниження податкової ставки з податку на прибуток в розмірі, встановленому державою на рівні певної відсоткової ставки в залежності від вартості придбаного інноваційного обладнання чи технології;
- мотивація працівників, що пропонують певні інноваційні розробки, можливі для використання в подальшій діяльності підприємства.

Отже, створення і практичне використання інновацій є необхідною передумовою досягнення економічного зростання, науково-технічного прогресу, а також конкурентоспроможності підприємств в умовах європейської інтеграції. Сподіваємося, що й Україна почне приділяти більшу увагу науково-технічним розробкам та впровадженню інновацій у практику і згодом стане однією з країн-учасниць Європейського Союзу, а разом з тим провідною країною світу.

Список використаних джерел:

1. Пуцентайло П.Р. Конкуренція як економічна категорія // Економіка АПК. –2007. – С.227.
2. Main Science and Technology Indicators, Volume 2016 Issue 1[Electronic resource].- http://www.keepeek.com/Digital-Asset/Management/oecd/science-and-technology/main-science-and-technology-indicators/volume-2016/issue-1_msti-v2016-1-en
3. Харів П. Інноваційна діяльність підприємства та економічна оцінка інноваційних процесів : [монографія] / П. Харів. — Тернопіль : Економічна думка, 2003. – 410 с.

Зимогляд Аліна, студентка,
Навчально-науковий інститут бізнес-технологій «УАБС» СумДУ

ПРОБЛЕМИ ЗАЛУЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ В НАЦІОНАЛЬНУ ЕКОНОМІКУ УКРАЇНИ

В розвитку національної економіки України досить важливу роль відіграють іноземні інвестиції. Залучення коштів іноземних інвесторів сприяє активізації інвестиційного процесу, впровадженню нових технологій, використанню передового зарубіжного досвіду, розвитку малого і середнього бізнесу, зростанню інвестиційного потенціалу територій та ін. Тому сьогодні особливо важливою є необхідність вдосконалення державної інвестиційної політики, спрямованої на активізацію інвестиційної діяльності та реформування її у контексті процесів європейської інтеграції.

Залучення іноземних інвестицій в національну економіку є вигідним, про що свідчить досвід розвинутих країн світу та результати дослідження представників вітчизняної та світової економіки.

Для підприємств-реципієнтів: зростає виробничий капітал, заробітна плата робітникам, поліпшуються умови праці, відбувається технічне переоснащення

виробництва, впроваджуються інновації, підвищується його конкурентоспроможність і т.ін.;

Для інвесторів: зростають очікувані прибутки від інвестиційних проектів, реалізованих на таких підприємствах, відкриваються нові ринки збуту виробленої продукції тощо;

Для держави: зростають валовий випуск продукції, податкові надходження до бюджету, реалізуються соціальні програми[1].

Саме фактори виробництва є однією з основних переваг розміщення для іноземних інвестицій в Україні. Серед них можна відзначити наступні:

- Природні ресурси. Україна має значні запаси багатьох видів сировинних ресурсів (вугілля, залізна та марганцева руди, сірка, ртуть, титан, уран, граніт, мармур, мінеральні солі, гіпс, алебастр тощо) і відповідну добувну та транспортну інфраструктуру.

- Фізичний капітал. Конкурентними перевагами економіки є наявність масштабних основних виробничих фондів, які забезпечують можливість принаймні первинної обробки сировини та матеріалів.

- Людський капітал. Україна входить до групи провідних країн світу щодо чисельності освічених людей.

- Наука і технології. Україна характеризується достатньо високим рівнем науково-дослідних розробок у багатьох галузях науки і техніки та наявністю значного науково-технічного потенціалу.

- Інфраструктура. Наявність достатньо розвинутої регіональної транспортної інфраструктури – трубопроводів, транзитних терміналів, залізниць і автомобільних доріг, мереж електропередач, морських портів – визначає певні конкурентні переваги України[2].

Україна не є державою із сприятливим інвестиційним кліматом. Не дивлячись на привабливість України для інвестиційних цілей завдяки великому ринку, високому рівню освіти населення, сприятливій структурі кваліфікації робочої сили, центральному положенню в Європі, іноземні інвестори, поки що не поспішають фінансувати вітчизняні бізнес-проекти. Основними негативними ознаками інвестиційного клімату в економіці України сьогодні є: стагнація на ринку внутрішніх інвестицій; нестабільна законодавча база з питань іноземного інвестування; низький рівень розвитку інфраструктури інвестиційного ринку; погіршення платоспроможної здатності населення; інфляція та ін.

З метою покращення інвестиційного клімату в Україні в сучасних умовах інвестиційної політики ЄС та активізації іноземного інвестування вважаємо за доцільне запровадження певних заходів.

Шлях перший: досягнення національної згоди між різноманітними соціальними групами, політичними партіями з приводу вирішення загальнонаціональних проблем виходу України з економічної кризи та політичної нестабільності;

Другий - досягнення рівномірного розподілу обсягів іноземних інвестицій по всій країні шляхом підвищення інвестиційного потенціалу регіонів, не привабливих для іноземних інвесторів; впровадження економічного механізму страхування ризиків іноземного інвестування;

Третій шлях полягає в розробці та запровадженні дієвого механізму надання податкових пільг іноземним інвесторам, які займаються довгостроковими інвестиціями з метою їх приросту; реформа податкової системи у якості зменшення кількості податків і зменшення деяких ставок; забезпечення стабільності законодавства у сфері інвестування і оподаткування.

Отже, успішне здійснення реформування державної інвестиційної політики в контексті європейської інтеграції вимагає проведення послідовної системної державної політики, спрямованої на радикальне збільшення обсягу інвестицій та його спрямування насамперед на технологічне оновлення існуючих виробничих потужностей та створення нових виробництв. Україна має значний потенціал для реалізації інвестиційних проектів. Цьому сприяє її великий внутрішній ринок, кваліфіковані кадри, значний науково-технічний потенціал, наявність сприятливих природно-кліматичних умов. Проте політична нестабільність, недосконалість законодавства, нерозвиненість виробничої та соціальної інфраструктури, недостатнє інформаційне забезпечення, високий рівень корупції перешкоджають притоку іноземних інвестицій.

Проблеми іноземного інвестування в Україні потребують нагального прийняття відповідних рішень та реальних кроків від органів центральної та регіональної державної влади, які мають бути націлені на досягнення паритету між короткостроковими інтересами окремих приватних іноземних інвесторів та одержанням довгострокових ефектів для національного господарства і населення.

Список використаних джерел:

1. Концепція Державної цільової економічної програми розвитку інвестиційної діяльності на 2011-2015 роки [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1900-2010-p>.
2. Малютін О. К. Концепція поліпшення інвестиційного клімату в Україні / О. К. Малютін // Фінанси України. – 2011. – № 11. – С. 41

Мельник Діана, студентка,
науковий керівник к. е. н.: **О. В. Малик**,
Хмельницький університет управління та права

РОЛЬ ЛІДЕРСТВА В УСПІШНОМУ ФУНКЦІОНУВАННІ ОРГАНІЗАЦІЇ

Відродження незалежності України, суперечливі економічні, політичні та соціальні умови життя в сучасному суспільстві висувають перед людиною нові вимоги щодо її знань та особистих якостей і, насамперед, до фахової підготовки. Проте, успішність професійної діяльності людини залежить не лише від її фахової підготовки, а й від її життєвої позиції, соціальної активності, конкурентоспроможного функціонування, мобільності, відповідальності та потягу до самовдосконалення, які передбачають сформованість лідерських якостей особистості.

Потреба у лідерах з'явилася не сьогодні, проте вона завжди загострюється під час різких змін у суспільній, економічній і політичній сферах. Це викликано напруженою конкуренцією, невпевненістю у завтрашньому дні, переоцінкою цінностей та ін.

У сучасних умовах лідерство дасть змогу підняти людське бачення на рівень більш широкого світогляду, вивести ефективність діяльності людини на рівень більш високих стандартів, а також сформувати особистість, здатну досягти великих результатів з допомогою своїх неординарних здібностей, удосконалити внутрішньоуправлінську структуру стосунків у групі, організації, забезпечити постійний рух уперед для досягнення найкращих результатів, корисних як для суспільства, так і країни загалом.

Вивчення лідерства як соціально-психологічного феномена визначається насамперед тим, що воно є одним із найбільш значущих чинників групової інтеграції, що сприяє досягненню групових цілей з найбільшим ефектом.

Лідерство – це соціально-психологічне явище, яке виникає і реалізується тільки в соціальному середовищі. Скрізь, де формується група, виникає лідерство [3, с. 50].

В класичному розумінні, лідерство є специфічним видом управлінської взаємодії, що заснований на найбільш ефективному поєднанні різних джерел влади і спрямований на спонукання людей до досягнення поставлених цілей.

Ефективність організації залежить не тільки від того, чи багато витрачено зусиль, а й від того, чи правильно визначена мета, напрямок руху, пріоритети. Сучасні зміни, модернізації потребують, перш за все, чіткого лідерства, а потім – ефективного управління (менеджменту). Керівник (формальний лідер) будь-якого підприємства для здійснення ефективної управлінської діяльності повинен поєднувати в собі елементи неформального лідерства і володіти такими лідерськими якостями, як комунікабельність, рішучість, енергійність, компетентність, гнучкість, самоврядування, відповідальність, інтелектуальні здібності та здатність до співпраці.

Серед основних проблем, які перебувають у компетенції лідера, є: формування та розвиток певного типу організаційної культури; побудова ефективних комунікаційних зв'язків в організації; формування робочих груп та управління ними; управління конфліктами; побудова коаліцій і розвиток партнерських відносин; своєчасне реагування на динаміку зовнішнього середовища та управління змінами.

Для забезпечення результативності, ефективності організації, ці завдання повинні виконуватись на усіх рівнях управління, і тому, керівнику необхідно виховувати лідерські якості не лише в собі, а й у всіх своїх підлеглих. Адже прагнення до першості спонукає лідерів до знаходження й винайдення нових підходів до того чи іншого питання. Щоб викликати потяг до лідерства, необхідно знати тонкощі людської поведінки в колективі і психологічні особливості колективної роботи.

Варто зауважити, що лідерство не виступає як управління, лідерство визнається як потужний фактор вдосконалення управлінської спроможності та результативності діяльності організації.

Лідери, завдячуючи своїй центральній позиції, виконують важливу роль у формуванні групових цілей, світогляду, організації діяльності групи. Відповідно до цього, вони виконують цілу низку функцій:

1) адміністративна функція – виявляється через координацію та контроль за діяльністю колективу. Суть адміністративної функції лідера полягає не в самостійному виконанні роботи, а в розподілі її між членами колективу;

2) функція планування – розроблення методів і засобів досягнення групою поставлених лідером цілей. Ця функція передбачає як розроблення перспективних планів діяльності колективу, так і тактичних кроків колективу в досягненні мети трудової діяльності;

3) політична функція – установлення цілей і основної лінії поведінки групи в її взаємовідносинах з іншими групами та місця в системі відносин у рамках спільноти більш високого рівня;

4) експертна функція – лідер є тією особою, в якій група визнає роль джерела інформації і кваліфікованої поради;

5) представницька функція виявляється в тому, що лідер у зовнішньому (поза рамками групи) середовищі виступає від імені всього колективу;

6) функція заохочення і покарання – застосовується для контролю за діяльністю учасників групи. Ця функція диктує вимоги щодо особистісних якостей лідера, особливо там, де велика роль належить моральним, а не матеріальним формам заохочення. Тому лідер повинен уміти враховувати індивідуальну мотивацію членів групи, співвідносити силу впливу на стимулювання їх діяльності методами заохочення і покарання [1, с. 52; 2, с. 83–84].

Отже, варто зазначити, що головними складовими лідерства є процес, група, вплив і спільна мета. Процес передбачає сукупність послідовних дій, впливу на групу для досягнення поставленої мети. Нині лідерство прийнято розглядати як двосторонній або інтерактивний процес, в якому лідер не просто односторонньо впливає на послідовників, а й сам перебуває під їх впливом. Таким чином, відбувається постійний ціннісний обмін, результатом якого є соціальна зміна як кінцевий результат процесу лідерства.

Список використаних джерел:

1. Гуторов О.І. Керівництво та лідерство в організації: теоретико-методологічний аспект / О. І. Гуторов, О. О. Гуторова, І. О. Шарко // Вісник ХНАУ ім. В.В. Докучаєва. Серія: «Економічні науки». – 2014. – №7. – С. 7-12.
2. Логунова М.М. Соціально-психологічні аспекти управлінської діяльності / М. М. Логунова. – К. : Центр інститут. розвитку держ. служби, 2006. – 256 с.
3. Штанько Н. А. Лідерство як соціально-психологічний феномен / Н. А. Штанько // Юридична психологія та педагогіка. – 2013. – № 2. – С. 50-61.

Добровольська Валерія,

Куделя Богдана,

студенти Могилів-Подільського
технологіко-економічного коледжу ВНАУ

УДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВ В УМОВАХ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ

В сучасних умовах господарювання організація бухгалтерського обліку бюджетних установ потребує удосконалення та відповідності вимогам міжнародних стандартів. Нинішні умови функціонування бюджетної системи України характеризуються наявністю ряду проблемних питань в організації обліку виконання кошторису доходів і видатків у бюджетних установах.

Потреба у вирішенні вказаних проблем є першочерговою через зв'язок інтеграції України у міжнародну спільноту та її прагнення до уніфікації та модернізації обліку. Ці процеси в бюджетній сфері виникають через неузгодженість нормативно-правового забезпечення обліку, що, в свою чергу, має негативний вплив не лише на організацію обліку, а й на таку його характеристику як прозорість та зрозумілість.

При переході до ринкових відносин суттєво змінюється роль та значення держави в управлінні соціально-економічними процесами, актуальними є питання налагодження бухгалтерського обліку установ, що фінансуються за рахунок бюджетних коштів. Сьогодні стоїть завдання адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу. Тому перехід національної системи

бухгалтерського обліку у бюджетних установах та складання звітності за міжнародними стандартами є позитивним та необхідним кроком. Реалізація політики держави в напрямку інтеграції країни в світове співтовариство вимагає адаптації економічної інформації до міжнародних вимог та стандартів, і перш за все облікової інформації. Однією з умов ефективної адаптації є приведення методики та методології вітчизняної системи бухгалтерського обліку відповідно до встановлених норм та вимог за Міжнародними стандартами фінансової звітності.

Сьогодні бухгалтерський облік у бюджетній сфері України складається з обліку виконання державного і місцевого бюджетів та бухгалтерського обліку бюджетних установ. Це вимагає удосконалення методології та переходу на єдині методологічні засади бухгалтерського обліку і звітності, а також створення уніфікованого організаційного та інформаційного забезпечення бухгалтерського обліку. Ринкові умови господарювання вимагають використання нових принципів, форм і методів управління у бюджетній сфері, що, у свою чергу, підвищує вимоги до об'єктивності економічної інформації, головним джерелом якої є бухгалтерський облік.

Важливими є питання запровадження міжнародних стандартів фінансової звітності у державний сектор з метою реформування бюджетного обліку та адаптації організаційних і методологічних основ обліку до міжнародних вимог. Саме з цією метою запроваджені зміни законодавства, що стосуються ведення обліку суб'єктами державного сектору. Так, з 1 січня 2017 року в дію вступає План рахунків бухгалтерського обліку в державному секторі, затверджений Наказом Міністерства фінансів України 31 грудня 2013 року № 1203. Цей План рахунків застосовується суб'єктами державного сектору. План рахунків є переліком рахунків і субрахунків для узагальнення інформації про факти діяльності суб'єктів державного сектору у бухгалтерському обліку. У ньому за десятиковою системою наведені коди (номери) й найменування синтетичних рахунків й субрахунків. Перша цифра балансового рахунку визначає клас рахунків, друга – номер синтетичного рахунку, третя – ідентифікатор суб'єкта державного сектору (1 – розпорядники бюджетних коштів; 2 – державні цільові фонди; 3 – державний бюджет; 4 – місцеві бюджети, 5 – рахунки органів Казначейства), четверта цифра – номер субрахунку (крім рахунків класу 9 та класу 0). План рахунків включає розділ I «Балансові рахунки» (класи 1–8) та розділ II «Позабалансові рахунки» (клас 9 та клас 0). Суб'єкти державного сектору можуть вводити аналітичні рахунки до субрахунків цього Плану рахунків. Міністерства, інші центральні органи виконавчої влади у межах своєї компетенції відповідно до галузевих особливостей в разі потреби мають право розробляти методичні рекомендації стосовно порядку застосування Плану рахунків в установах, які їм підпорядковані, з урахуванням специфіки їх діяльності.

Крім того, паралельно із Планом рахунків бухгалтерського обліку в державному секторі прийнято в дію ще десять Національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку в державному секторі, яких усього нараховується дев'ятнадцять. Такий перехід на міжнародні стандарти фінансової звітності в державному секторі є важливим та позитивним моментом, оскільки забезпечує ефективність прозорості державних і місцевих фінансів, якість та достовірність бюджетного обліку, дає можливість забезпечити повноту відображення фінансово-господарських операцій, створити умови для аналізу рівня і динаміки бюджетної заборгованості, оцінки ефективності бюджетних послуг.

Використані джерела:

1. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження деяких нормативно-правових актів з бухгалтерського обліку в державному секторі» від 29.12.2015 № 1219, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 16 січня 2016 р. за № 85/28215.
2. Стратегія модернізації системи бухгалтерського обліку в державному секторі на 2007–2015 роки, затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 16 січня 2007 р. № 34// Офіційний вісник України. – 2007. – № 4. – 29 січня. – с.29.
3. Черкашина Т.В., к.е.н., викладач, Проблеми обліку в бюджетній сфері та шляхи їх вирішення за допомогою інформаційних технологій.
4. Романченко Ю.О. Облік у бюджетних установах: стан і перспективи розвитку//Облік і фінанси АПК. – 2011.-№1- [Електронний ресурс] — Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/>
5. Хомуляк Т.І. Особливості обліку у бюджетних установах в умовах сьогодення. [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://eztuir.ztu.edu.ua/123456789/2171>.

Шевчук Наталія, Юзькова Інна, студентки
Вінницького торговельно-економічного
коледжу КНТЕУ,
науковий керівник: **Грибанова О.О.**

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ АУДИТУ В УМОВАХ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ

Євроінтеграційні процеси, які відбуваються в Україні, не можуть оминати і проблему відповідного реформування контрольного середовища в країні. Тому важливим стає питання вдосконалення і доведення до європейських стандартів аудиту.

Стаття 346 глави 3 “Управління державними фінансами: бюджетна політика, внутрішній контроль і зовнішній аудит” Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, наголошує на необхідності імплементації стандартів та методик Міжнародної організації вищих органів фінансового контролю (INTOSAI), а також обміну найкращими практиками ЄС у галузі зовнішнього контролю та аудиту державних фінансів з особливим акцентом на незалежності відповідних органів Сторін, а також вимагає впровадження на національному рівні відповідних міжнародних стандартів та поступового наближення до права ЄС у сфері бухгалтерського обліку та аудиту на протязі трьох років після підписання Угоди [1].

Крім того, зміни відбулися і в самому європейському законодавстві в сфері аудиту, і це також потрібно враховувати українським спеціалістам. Нагадаємо, що 16 квітня 2015 року були прийняті поправки до Директиви Європарламенту та Ради ЄС про обов’язковий аудит річної та консолідованої бухгалтерської звітності 2006/43/ЄС, а також положення про особливі вимоги до аудиту підприємств з участю держави.

Одна із ключових змін в прийнятих документах – вимога до зміни публічними компаніями аудитора кожні 10 років. Цей період може бути продовжений до 20 років у випадку проведення тендера по закупівлі аудиторських послуг, або до 24 років у випадку проведення спільного аудиту (коли аудит здійснюється кількома фірмами).

Крім того, домовленості ЄС обмежують можливості аудиторів заробити на наданні ряду послуг, включаючи консультації по податковим питанням та

стратегічним інвестиціям. Виручка від операцій, які виходять за рамки класичного аудиту, не може перевищувати 70% загального обсягу виручки. При цьому компанії втратили право надавати цілий ряд послуг, які не мають відношення до аудиту.

Угода ЄС також вимагає від аудиторів надання у своїх звітах більш детальної інформації про діяльність компанії, яка може бути корисною її теперішнім та майбутнім акціонерам. Підвищена роль ревізійних комісій по відношенню контролю і нагляду за діяльністю незалежних аудиторів.

Приведені характеристики, правові основи аудиторської діяльності дозволяють розглянути актуальні проблеми вітчизняного аудиту та можливості їх вирішення.

Чим далі, тим більше необхідно усвідомлення того, що детальний аналіз і вирішення різнобічних аудиторських проблем вимагають створення стрункої концепції аудиту. Потрібно відмітити те, що в останні роки зростає не тільки необхідність, але і можливість цього: упродовж 2015 року було зроблено важливі кроки на шляху до адаптації законодавства України про аудиторську діяльність до законодавства Європейського Союзу. На підтримку політики щодо необхідності приведення норм національного законодавства про аудиторську діяльність до законодавства ЄС, упродовж 2015 року суб'єктами законодавчої ініціативи було запропоновано два законопроекти про аудиторську діяльність, а саме: законопроект «Про аудиторську діяльність», зареєстрований у Верховній Раді України 03.04.2015 року за № 2534 групою народних депутатів України (оновлений 06.10.2015 року) та законопроект «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність», оприлюднений на офіційному сайті Міністерства фінансів України 17.08.2015 року (оновлений 15.01.2016 року), Аудиторська палата України рішенням АПУ від 26.05.2016 р. № 325/8 затвердила Концепцію діяльності Аудиторської палати України на 2016-2017 роки, реалізація якої має забезпечити безперервність функціонування системи регулювання аудиторської діяльності, укладання фундаменту нової системи регулювання та еволюційність переходу з однієї системи регулювання на іншу.

Однією із актуальних являється проблема підвищення якості аудиторських послуг та організація єдиної системи контролю якості аудиторської роботи. Система контролю якості аудиторських послуг включає: відповідальність керівництва за організацію контролю якості на фірмі; етичні вимоги; прийняття завдання, продовження співпраці з клієнтом і виконання специфічних завдань; людські ресурси; виконання завдання та моніторинг. Відповідальність за розробку, організацію, впровадження й підтримання ефективного функціонування системи контролю якості несе безпосередньо аудитор, який займається аудиторською діяльністю індивідуально як фізична особа, а на аудиторській фірмі - посадова особа, яка здійснює керівництво фірмою відповідно до законодавства та установчих документів.

Ці питання розглядаються як на державному рівні, так і не рівні суспільних аудиторських об'єднань. Законодавчо встановлені вимоги по організації системи контролю якості аудиту на державному та професійному рівнях, вимоги по встановленню та дотриманню аудиторськими організаціями правил внутрішнього якості аудиторських перевірок, які ними проводяться, а також вимоги по обов'язковому здійсненню зовнішніх перевірок якості роботи аудиторських організацій та аудиторів.

Відповідно до вимог Положення про зовнішні перевірки, з метою дотримання вимог Директиви 2006/43/ЄС (зі змінами), аудиторською палатою України (далі АПУ) запроваджена обов'язкова зовнішня перевірка системи контролю якості

аудиторських послуг (один раз на шість років) усіх суб'єктів господарювання, включених до Реєстру аудиторських фірм та аудиторів.

Однак не дивлячись на встановлені законодавством по аудиторській діяльності основи контролю якості аудиту, слід відмітити, що на сьогоднішній день практично відсутня ефективна методологічна та методична база контролю якості аудиторської діяльності. Критерії оцінки якості роботи аудиторських організацій недосконалі, не визначені цілі, завдання та об'єкти якості аудиту, порядок і методики контролю якості аудиторських послуг.

До інших проблем аудиту, які входять до його інфраструктури, відносяться етичні проблеми.

Як показує досвід, суспільна довіра до якості наданих професійних послуг зростає тоді, коли існують високі стандарти поведінки і професійної діяльності. Тому в економічно розвинутих країнах велику роль в підвищенні суспільного статусу професії аудитора відіграють не тільки складні системи стандартизації аудиторської діяльності та кваліфікаційної атестації, але і кодекси етичних професійних норм.

По мірі становлення аудиту в Україні починають формуватися етичні критерії, яким повинні відповідати особи, які займаються аудиторською діяльністю. Більшість національних аудиторських організацій затверджують внутрішні етичні норми для своїх працівників. Аудиторська палата України затвердила Кодекс професійної етики аудиторів, який базується на етичних нормах, розроблених IFAC.

В підсумку можна зробити висновок, що аудиторська діяльність в Україні знаходиться в дійсний час на етапі становлення і напрямок її розвитку буде залежати не тільки від держави, але і від самих учасників процесу аудиту, наскільки грамотно і швидко будуть вирішуватися проблеми, пов'язані з аудиторською діяльністю, певним чином і залежить відновлення української економіки в цілому.

Література:

1. УГОДА ПРО АСОЦІАЦІЮ між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони {Угоду ратифіковано із заявою Законом № 1678-VII від 16.09.2014}. Режим доступу до ресурсу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/984_011/page12
2. Узагальнена інформація про стан аудиторської діяльності в Україні у 2015 році. Режим доступу до ресурсу: <http://apu.com.ua/informatsiya-pro-stan-auditorskoi-diyalnosti-v-ukrajini>

Усатюк Світлана,
студентка Вінницького коледжу НУХТ,
науковий керівник: **Лозовська Н.М.**

СТРАТЕГІЧНЕ ПЛАНУВАННЯ – АКТУАЛЬНЕ ПИТАННЯ В РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ

Нині Україна перебуває у періоді розвитку ринкової економіки та має в перспективі вихід на більш широкі ринки – міжнародні ринки збуту. Цей процес відбувається не ефективно, тому що для реалізації плану необхідно стабілізувати економіку в країні, зупинити спад власного виробництва та життєвий рівень населення, провести антиінфляційні заходи, тобто необхідно реалізовувати реформаційні заходи.

Як наслідок є нестабільність в розвитку економіки, обсягів виробництва та реалізації власної продукції, особливо це питання стосується харчової

промисловості країни, адже вона є виробником товарів першої необхідності, при багатій сировинній базі та постійному попиті в харчових продуктах, підприємства не в змозі виготовляти необхідну номенклатуру продукції. Як приклад розглянемо динаміку індексів виробництва харчової продукції в Україні (рис 1).

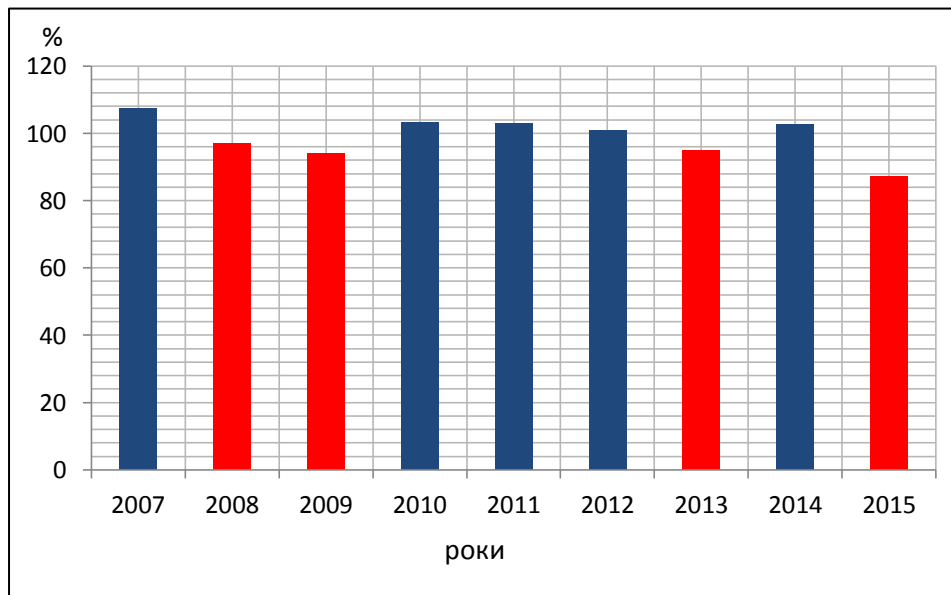


Рис. 1. Динаміка індексів промислової продукції виробництва харчових продуктів, у % до попереднього року. Джерело: [4].

Велика кількість підприємств у кризовий період зазнають збитків та банкрутують. Для того аби у майбутньому не зазнавати значних втрат та бути фінансово незалежним, підприємствам необхідно точніше планувати та моделювати свою діяльність, розробляти цілі та можливі варіанти їх втілення. Все це є складовими стратегічного планування, що на сьогодні є актуальним питанням в процесі розквіту підприємства.

Стратегічним плануванням почали цікавитись ще в середині ХХ століття, вчені описували процес розробки та реалізації планів, видавали ряд наукових праць. Стратегічне планування – процес управлінської діяльності, що спрямований на втілення певних сукупних заходів щодо проведення стратегічних рішень організації, які включають створення плану, підбір стратегічних дій, та їх втілення під впливом зовнішніх та внутрішніх факторів підприємства за певний проміжок часу. В процесі стратегічного планування відбувається побудова так званого «дерева цілей», розробка моделей та оцінка господарської діяльності, в результаті чого формуються стратегії майбутнього розвитку підприємства.

Чимала кількість управлінців не бачать перспективи у використанні стратегічного планування, особливо це спостерігається на ринку малого бізнесу. Головною проблемою керівників яких є недовіра до не офіційного плану та бачення бізнесу як вміння викрутитися з поточних обставин, недостатній рівень обізнаності у сфері переваг стратегічного планування. Нажаль дана проблема нині присутня не лише у невеликих компаніях, але й на підприємствах досить високого рівня розвитку, які в результаті стають жертвами реорганізації підприємств.

Хоча не можна сказати, що підприємства зовсім не використовують стратегічне планування на практиці, особливо це стосується тих підприємств які змінюють свій розряд, переходячи з класу малих до середніх, чи з середніх до великих. Така зміна зумовлена прагненням до зростання прибутку, масштабності,

різноманітністю напрямків діяльності, що вимагає вивченню всіх факторів впливу на підприємство.

Майбутнє підприємства вимагає точного наукового обґрунтування, тому навіть великим українським підприємствам, які забезпечені всіма ресурсами, потрібно володіти складовими стратегічного планування, аби в процесі ринкових перетворень залишатись конкурентоспроможними навіть на мезорівні економічних відносин. Докладати всіх зусиль для того щоб відкривати для себе нові можливості, нові варіанти розвитку, бути обізнаними та сучасними підприємствами.

Таким чином, підприємцям слід запроваджувати та вдосконалювати вивчення стратегічного планування не лише на теоретичних засадах, але й втілювати його на майбутній своїй практичній діяльності. Адже запорукою стабільного розвитку підприємств є перш за все вміння спланувати свою діяльність беручи до уваги всі зміни сучасного середовища, особливо це актуально для підприємств харчової промисловості, товари якої користуються найбільшим попитом.

Список використаної літератури:

1. Немцов В.Д. Стратегічний менеджмент: Навч. посібник. / Немцов В.Д., Довгань Л.Є., 2002. – 560с.
2. О.Є.Кузьмін. Основи менеджменту: Підручник. / О.Є.Кузьмін., О.Г.Мельник., 2003. – 416с.
3. Стадник Валентина Василівна. Менеджмент: підручник / В. В. Стадник, М. А. Йохна. - 2. вид., випр. и доп. - К. : Академвидав, 2007. - 472 с.
4. Сайт: Статистична служба України / режим доступу www.ukrstat.gov.ua .